2024/1085

17.6.2024.

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2024/1085

(2024. gada 13. marts),

ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par novērtēšanas metodiku, saskaņā ar kuru kompetentās iestādes pārbauda iestādes atbilstību prasībām izmantot iekšējos modeļus attiecībā uz tirgus risku

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 ([1]), un jo īpaši ņemot vērā tās 325.az panta 8. punkta pirmās daļas b) apakšpunktu un trešo daļu,

tā kā:

(1) Iestādēm ir atļauts izmantot iekšējos modeļus attiecībā uz tirgus risku tikai tad, ja tās ievēro Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktās prasības. Iestādēm būtu jānodrošina atbilstība minētajām prasībām ne tikai tad, kad tās iesniedz pieteikumu atļaujai izmantot minētos iekšējos modeļus, bet arī tad, kad tās izmanto minētos modeļus un kad tās piesakās uz būtiskiem laika pagarinājumiem vai izmaiņām šādos iekšējos modeļos. Tāpēc ir lietderīgi noteikt, ka kompetentās iestādes, pārbaudot, vai iestādes ievēro minētās prasības, katram no šiem posmiem piemēro vienus un tos pašus kritērijus un novērtēšanas metodiku. Tomēr efektivitātes labad un lai samazinātu administratīvo slogu, kompetentajām iestādēm, novērtējot to iestāžu atbilstību, kurām jau ir piešķirta atļauja izmantot šādus alternatīvus iekšējos modeļus, nebūtu jāprasa atkārtoti izvērtēt šādu atļauju. Tām drīzāk būtu jānovērtē tikai atbilstība tiem noteikumiem, kas attiecas uz attiecīgā novērtējuma tvērumu, un katrā atsevišķā gadījumā būtu jābalstās uz iepriekšējo novērtējumu secinājumiem.

(2) Lai nodrošinātu, ka iestādes pastāvīgi ievēro Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktās prasības, kompetentajām iestādēm būtu jāizvērtē iestādes īstenoto risinājumu, sistēmu un pieeju vispārējā kvalitāte un jāpieprasa pastāvīgi uzlabojumi un pielāgojumi apstākļu izmaiņām.

(3) Lai nodrošinātu uzraudzības prakses saskaņošanu un salīdzināmību dažādās jurisdikcijās, kompetento iestāžu novērtējumam par to, vai iestādes ievēro Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktās prasības, būtu jāatbilst preskriptīvajām novērtēšanas metodēm. Tomēr kompetentajām iestādēm būtu jāspēj ņemt vērā iestādes struktūras un darījumdarbības modeļa būtību, lielumu un sarežģītību, alternatīvo iekšējo modeļu sarežģītību, to finanšu produktu būtību, uz kuriem šie modeļi attiecas, attiecīgās iestādes sniegtās informācijas kvalitāti un to rīcībā esošos resursus. Tāpēc kompetentajām iestādēm, kad tās novērtē, vai iestāde atbilst Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktajām prasībām, būtu jāpiešķir zināma rīcības brīvība, kas tām ļauj veikt papildu pārbaudes un izmantot vispiemērotākās metodes, lai pārbaudītu atbilstību konkrētām prasībām. Turklāt, lai kompetentās iestādes varētu veikt minēto novērtējumu samērīgā veidā un ņemot vērā tirdzniecības darbību ietvaros pieejamo finanšu produktu plašo klāstu, ir jānosaka arvien sarežģītāku finanšu produktu kategorijas, uz kurām kompetentajām iestādēm būtu jābalsta savs novērtējums.

([1]) OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.

(4) Lai nodrošinātu pietiekamu iekšējo izpratni par alternatīvo iekšējo modeli, tostarp ārpakalpojumā nodotajām darbībām, ir jānosaka, ka, neraugoties uz dažu riska rīku, IT sistēmu un riska pārvaldības risinājumu nodošanu ārpakalpojumā, visus galvenos uzdevumus, darbības vai funkcijas, kas saistītas ar iekšējo modeli, veic riska kontroles struktūrvienība, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta b) apakšpunktā. To pašu iemeslu dēļ minētajos noteikumos būtu arī jāparedz, ka riska kontroles struktūrvienība īsteno pienācīgu kontroli un veic kvalitātes un validācijas pārbaudes jebkuram ārpakalpojumā nodotam risinājumam, ka visos gadījumos ir pieejama pilnīga dokumentācija par minētajām kontrolēm un pārbaudēm un ka kompetentās iestādes novērtē visus rīkus un IT risinājumus, kas iegūti no pārdevējiem, kas ir trešās personas, līdzīgi kā gadījumos, kad tie ir pilnībā izstrādāti iekšējos procesos.

(5) Pārvaldībai un operatīvajiem aspektiem ir galvenā nozīme alternatīvā iekšējā modeļa pareizā darbībā. Tāpēc ar metodiku, ar ko pārliecinās, vai iestāde atbilst Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktajām prasībām ("novērtēšanas metodika"), būtu visaptveroši jānovērtē minētie pārvaldības un operatīvie aspekti, tostarp tirdzniecības nodaļas struktūra, augstākās vadības un vadības struktūras loma, riska kontroles struktūrvienība un paša alternatīvā iekšējā modeļa neatkarīga pārbaude.

(6) Novērtēšanas metodikā, kas attiecas uz pārvaldības aspektiem, būtu jāņem vērā, ka dažas iestādes, kuras lūdza atļauju izmantot alternatīvo iekšējā modeļa pieeju, jau ir saņēmušas apstiprinājumu, pirms Regula (ES) Nr. 575/2013 tika grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/876 ([2]), lai izmantotu iekšējo modeli pašu kapitāla prasību aprēķināšanai attiecībā uz tirgus risku. Tāpēc ir jānosaka novērtēšanas noteikumi, kas ir līdzīgi tiem, kuri iepriekš bija paredzēti attiecībā uz tiem aspektiem, kuri netika grozīti ar Regulu (ES) 2019/876, un jāievieš jauni noteikumi, kas aptver ar minēto regulu ieviestos jaunos noteikumus, tostarp Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b pantā tirdzniecības nodaļai noteiktās prasības.

(7) Lai kompetentās iestādes varētu novērtēt atbilstību prasībām par alternatīvu iekšējo modeļu validēšanu un pārbaudi, iestādēm vismaz reizi gadā būtu jāveic modeļa iekšējā validācija. Lai gan sākotnējai validācijai būtu jāaptver visas metodikas, ko piemēro visā iekšējā modelī, ir lietderīgi, ņemot vērā personāla un resursu ierobežojumus, noteikt, ka ikgadējā validācijā galvenā uzmanība tiek pievērsta vismaz galvenajām problēmām, kas konstatētas vai nu iepriekšējās iekšējās validācijās, vai arī iepriekšējās iekšējās revīzijas pārbaudēs, un visām izmaiņām vai jaunām metodikām, kas ieviestas alternatīvajā iekšējā modelī.

(8) Tirdzniecības darbības un finanšu tirgi pastāvīgi un strauji attīstās. Lai kompetentās iestādes varētu ņemt vērā šīs iezīmes, novērtējot, vai iestādes ievēro Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktās prasības, attiecīgajā novērtēšanas metodikā būtu jāiekļauj kvalitatīvie un procesuālie standarti attiecībā uz iestādes veiktu jaunu finanšu instrumentu un produktu oficiālu apstiprināšanu un to ieviešanu tirdzniecības zonā. Ir vajadzīgi standarti oficiālai jaunai produktu apstiprināšanas politikai, lai nodrošinātu, ka tādu jaunu finanšu instrumentu un produktu ieviešana, kas var radīt papildu riska faktorus vai prasīt metodikas izmaiņas iekšējos riska mērīšanas modeļos, ir pilnībā saderīga ar visaptverošo kontroli un validāciju.

(9) Datu kvalitāte un riska aplēšu precizitāte, kā arī pašu kapitāla prasību aprēķināšana attiecībā uz tirgus risku, ir lielā mērā atkarīga no šim nolūkam izmantoto IT sistēmu uzticamības. Tāpat nodrošināt to, ka riska pārvaldības procesi un pašu kapitāla prasību aprēķināšana attiecībā uz tirgus risku ir nepārtraukta un atbilstīga, var vienīgi tad, ja šādas IT sistēmas ir nekaitīgas, drošas un uzticamas un IT infrastruktūra ir pietiekami noturīga. Tādēļ, novērtējot tirgus riska iekšējos modeļus, kompetentajām iestādēm jāpārbauda arī iestādes IT sistēmu uzticamība un iekšējiem modeļiem izmantotās IT infrastruktūras noturība.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/876 (2019. gada 20. maijs), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz sviras rādītāju, neto stabila finansējuma rādītāju, prasībām pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām, darījuma partnera kredītrisku, tirgus risku, riska darījumiem ar centrālajiem darījumu partneriem, riska darījumiem ar kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, lieliem riska darījumiem, pārskatu sniegšanas un informācijas atklāšanas prasībām un Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 150, 7.6.2019., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/876/oj).

(10) Viens no jaunā tirgus riska regulējuma jauninājumiem, kas noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas IV sadaļas 1.b nodaļā, ir pašu kapitāla prasību noteikšana, pamatojoties uz sagaidāmā iztrūkuma riska mēru. Ir jānodrošina, ka iestādes aktīvi uzrauga šo rādītāju precizitāti. Tāpēc ir lietderīgi pieprasīt, lai iestādes tieši pārbaudītu savus sagaidāmā iztrūkuma riska mērus iekšējās atpakaļejošās pārbaudes programmas ietvaros, kas noteikta Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj pantā. Tā kā tirgus dalībnieku vidū vēl nav izstrādāta metodika sagaidāmā iztrūkuma riska mēra atpakaļejošai pārbaudei, īpaša metode nebūtu jānosaka, un iestādēm būtu jāļauj ņemt vērā jaunu metožu un paraugprakses attīstību šajā sakarā saskaņā ar minētās regulas 325.bi pantā noteiktajām kvalitatīvajām prasībām.

(11) Iekšējā riska mērīšanas modeļus var uzskatīt par īstenotiem godprātīgi, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, tikai tad, ja ir izpildītas visas regulatīvās prasības. Turklāt vairāki Bāzeles reformu galvenie pamatelementi tirgus riska jomā ir iestrādāti Savienības tiesību aktos, izmantojot deleģētos aktus, *inter alia*, Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/2058 ([3]), Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/2059 ([4]), Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/2060 ([5]), Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/1577 ([6]), Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/1578 ([7]) un Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2024/397 ([8]). No tā izriet, ka kompetentajām iestādēm būtu jāapsver, vai iestādes ievēro Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktās prasības, ņemot vērā minētos deleģētos aktus. Lai nodrošinātu tirgus riska iekšējo modeļu atbilstības visaptverošu novērtējumu, ir jāprecizē metodes, ko kompetentās iestādes izmanto, lai novērtētu iestāžu atbilstību aspektiem, uz kuriem attiecas gan Regula (ES) Nr. 575/2013, gan minētās deleģētās regulas. Šā iemesla dēļ kompetentajām iestādēm būtu jāpārbauda konkrēta dokumentācija, kas iestādēm ir jāsagatavo.

([3]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2058 (2022. gada 28. februāris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par likviditātes periodiem alternatīvajai iekšējo modeļu pieejai, kā minēts 325.bd panta 7. punktā (OV L 276, 26.10.2022., 40. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2058/oj).

([4]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2059 (2022. gada 14. jūnijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros precizē atpakaļejošas pārbaudes un peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasību tehniskos datus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf un 325.bg pantu (OV L 276, 26.10.2022., 47. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2059/oj).

([5]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2060 (2022. gada 14. jūnijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros precizē kritērijus riska faktoru modelējamības novērtēšanai saskaņā ar iekšējā modeļa pieeju (*IMA*) un norāda minētā novērtējuma biežumu saskaņā ar 325.be panta 3. punktu (OV L 276, 26.10.2022., 60. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2060/oj).

([6]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1577 (2023. gada 20. aprīlis), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par to, kā aprēķināt pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku netirdzniecības portfeļa pozīcijām, kuras pakļautas ārvalstu valūtas riskam vai preču riskam, un par šīm pozīcijām piemērojamo režīmu regulatīvo atpakaļejošo pārbaužu prasību un peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasības vajadzībām saskaņā ar alternatīvo iekšējā modeļa pieeju (OV L 193, 1.8.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1577/oj)

([7]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1578 (2023. gada 20. aprīlis), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros nosaka prasības attiecībā uz iekšējo metodi vai ārējiem avotiem, ko izmanto saskaņā ar iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli, lai aplēstu saistību nepildīšanas varbūtības un saistību nepildīšanas zaudējumus (OV L 193, 1.8.2023., 7. lpp., http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1578/oj).

([8]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2024/397 (2023. gada 20. oktobris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par spriedzes scenārija riska mēra aprēķinu (OV L, 2024/397, 29.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/397/oj).

(12) Atpakaļejošās pārbaudes un peļņas un zaudējuma attiecinājuma prasības nodrošina stabilu pamatu iekšējā riska novērtēšanas modeļa darbības kritiskai uzraudzībai. Tāpēc, lai ņemtu vērā šo pārbaužu rezultātus, ir jānosaka novērtēšanas noteikumi. Attiecībā uz atpakaļejošu pārbaudi būtu jānodrošina, ka pārsniegumi tiek kritiski izvērtēti, lai noteiktu iespējamos trūkumus modelī, un ka iestādes uzrauga, vai portfeļu vērtību izmaiņas nosaka modelējami vai nemodelējami riska faktori. Turklāt, ņemot vērā peļņas un zaudējuma attiecinājuma pārbaudes rezultātus, kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē iestādes izmantoto cenu noteikšanas funkciju precizitāte, jo to precizitāte ir būtiska pašu kapitāla prasību pamatotam aprēķinam.

(13) Lai nodrošinātu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh pantā noteikto prasību konsekventu piemērošanu, minētās prasības ir jāprecizē sīkāk. Tas, vai iestādes ievēro minētās prasības, būtu jānovērtē, pamatojoties uz vispārīgajām riska faktoru kategorijām, kas minētas Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 2. tabulā. Tādēļ attiecībā uz katru no šīm kategorijām ir jānosaka, kā kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, vai ir ietverts bāzes risks un vai iekšējā riska mērīšanas modelī tiek pareizi aprēķinātas līknes un virsmas.

(14) Ņemot vērā finanšu tirgu strauji mainīgo un dinamisko raksturu, neuzticami, neprecīzi, nepilnīgi vai novecojuši dati rada kļūdas riska aplēsē un pašu kapitāla prasību aprēķinā, jo īpaši tirgus riska modeļos. Iestādes riska pārvaldības procesu kontekstā šādi kļūdaini dati var arī novest pie neveiksmīgiem vadības lēmumiem. Līdz ar to, lai nodrošinātu datu ticamību un augstu kvalitāti un to pareizu izmantošanu iekšējos procesos un procesos pašu kapitāla prasību aprēķināšanai, būtu pienācīgi jādokumentē veids, kādā dati tiek vākti un glabāti, un šādas vākšanas un glabāšanas procedūras, tostarp pilnīgs apraksts par raksturlielumiem, kvalitātes pārbaudēm, automātiskajiem filtriem un konkrētiem ikdienas datu avotiem. Tāpēc kompetentajām iestādēm, novērtējot tirgus riska iekšējos modeļus, būtu jāpievērš īpaša uzmanība modelēšanā izmantoto datu kvalitātei un uzticamībai, kā arī procesiem, ko izmanto, lai nodrošinātu, ka šāda kvalitāte un uzticamība tiek saglabāta.

(15) Lai nodrošinātu pašu kapitāla prasību pareizu aprēķinu, kompetentajām iestādēm, novērtējot datu vispārējo kvalitāti, jānovērtē, vai iestādes izmantotā pieeja attiecībā uz aizstājējvērtību piemērošanu laikrindām ir pareiza. Tāpēc ar novērtēšanas metodiku būtu jāpārbauda, vai ir izpildītas Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktās prasības, kas reglamentē aizstājējvērtību izmantošanu. Attiecīgā gadījumā minētajā novērtēšanas metodikā paredzētajiem noteikumiem būtu jāatšķiras atkarībā no tā, vai laikrindas, kurām ir izmantota aizstājējvērtība, attiecas uz tādu riska faktoru, kas izturējis modelējamības novērtējumu, vai uz tādu riska faktoru, kas šādu novērtējumu nav izturējis.

(16) Attiecībā uz iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli un jo īpaši Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bn, 325.bo un 325.bp pantu ir nepieciešams, lai novērtēšanas metodika nodrošinātu, ka minētie riska modeļi dod precīzus rezultātus. Tāpēc novērtēšanas metodikā paredzētajiem noteikumiem būtu jāaptver visi aspekti, kas ietekmē minēto modeļu iznākumu, tostarp šajos modeļos ietverto pozīciju tvērums, saistību nepildīšanas varbūtības un saistību nepildīšanas zaudējumu aplēses, sistemātisku riska faktoru izvēle, lai simulētu emitentu saistību neizpildi, un visi iestādes izdarītie modelēšanas pieņēmumi, tostarp visi kopulas pieņēmumi, kas izdarīti, lai simulētu vairāku emitentu saistību neizpildi.

(17) Riski, kas izriet no klimata pārmaiņām un plašākiem vides jautājumiem, maina finanšu nozares riska ainu, un paredzams, ka tie kļūs vēl nozīmīgāki. Ņemot vērā minēto risku raksturojošo rādītāju nozīmīgumu, kompetentajām iestādēm būtu jāpārbauda, vai iestādes ņem vērā minētos risku raksturojošos rādītājus savās spriedzes testēšanas programmās, kas minētas Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta g) apakšpunktā. Šajā kontekstā iestādes jau ir veikušas pasākumus, lai savās spriedzes testēšanas programmās iekļautu vidiskos riskus. Tomēr, lai nodrošinātu, ka iestādēm ir pietiekami daudz laika pilnībā atspoguļot šos riskus savās spriedzes testēšanas programmās, kompetentajām iestādēm iestāžu atbilstība visām prasībām, kas saistītas ar klimata pārmaiņām un plašākiem ar vidi saistītiem aspektiem, būtu jānovērtē tikai no 2025. gada 1. janvāra. Tāpat, ņemot vērā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra tiešās atpakaļejošās pārbaudes īstenošanas sarežģītību, iestādēm būtu jādod papildu laiks, pirms kompetentās iestādes novērtē to atbilstību šajā jomā. Tāpēc attiecīgais novērtējuma piemērošanas datums būtu jānosaka no 2026. gada 1. janvāra.

(18) Šīs regulas pamatā ir regulatīvo tehnisko standartu projekts, ko Komisijai iesniegusi Eiropas Banku iestāde.

(19) Eiropas Banku iestāde ir veikusi atklātu sabiedrisko apspriešanu par regulatīvo tehnisko standartu projektu, kas ir šīs regulas pamatā, izvērtējusi potenciālās saistītās izmaksas un ieguvumus un pieprasījusi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 ([9]) 37. pantu izveidotās Banku nozares ieinteresēto personu grupas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Novērtējuma struktūra

1. Pārbaudot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh, 325.bi, 325.bn, 325.bo un 325.bp pantā noteiktajām prasībām, kompetentās iestādes novērtē:

a) pārvaldības aspektus saskaņā ar šīs regulas 2. nodaļu;

b) aspektus, kas saistīti ar iekšējo riska mērīšanas modeli, ko izmanto, lai aprēķinātu sagaidāmā iztrūkuma riska mēru un spriedzes scenārija riska mēru saskaņā ar šīs regulas 3. nodaļu;

c) aspektus, kas saistīti ar iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli, ko izmanto, lai aprēķinātu papildu pašu kapitāla prasību attiecībā uz saistību nepildīšanas risku saskaņā ar šīs regulas 4. nodaļu.

Šā punkta pirmās daļas nolūkā kompetentās iestādes piemēro principus, kas saistīti ar proporcionalitāti saskaņā ar 2. pantu, ar dokumentācijas kvalitāti saskaņā ar 3. pantu, un ar ārpakalpojumu sniegšanas kārtību saskaņā ar 4. pantu.

2. Kompetentā iestāde, kas saskaņā ar šo regulu veiktā novērtējuma ietvaros konstatē būtiskus trūkumus iekšējā riska mērīšanas modelī attiecībā uz dažām produktu klasēm konkrētā tirdzniecības nodaļā vai kas nevar apstiprināt, ka ir pierādīts, ka minētais modelis ir pietiekami precīzs, mērot riskus, kas atbilst minētajām produktu klasēm, var veikt kādu no turpmāk minētajām darbībām:

a) pieprasīt iestādei no konkrētās tirdzniecības nodaļas izņemt pozīcijas, kas atbilst minētajām produktu klasēm;

b) atteikties konkrētajai tirdzniecības nodaļai piešķirt atļauju aprēķināt pašu kapitāla prasības saskaņā ar iekšējā modeļa pieeju.

3. Kompetentā iestāde, kas secina, ka produktu klases konkrētajā tirdzniecības nodaļā ir iegrāmatotas līdztekus tādas citas grupas struktūras klasēm, uz kuru neattiecas augstākais konsolidācijas līmenis Savienībā, un ka šāda kompensējoša (*back-to-back*) iegrāmatošana kavē kompetento iestādi novērtēt, vai par iekšējo riska mērīšanas modeli ir pierādījumi, ka tas ir pietiekami precīzs, mērot riskus, kas atbilst minētajām produktu klasēm, var veikt kādu no turpmāk minētajām darbībām:

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj).

a) pieprasīt iestādei no attiecīgās tirdzniecības nodaļas izņemt pozīcijas, kas atbilst minētajām produktu klasēm;

b) atteikties konkrētajai tirdzniecības nodaļai piešķirt atļauju aprēķināt pašu kapitāla prasības saskaņā ar iekšējā modeļa pieeju.

4. Ja tirgus risks, ko rada pozīcijas, kuras atbilst dažām produktu klasēm, tiek nodots tādai citai grupas struktūrai, kas neietilpst augstākā konsolidācijas līmeņa darbības jomā Savienībā, un ja šādas pārvešanas ietekme faktiski ir līdzīga to pozīciju ietekmei, kas reģistrētas līdztekus, kompetentā iestāde var piemērot 3. punktu.

2. pants

Proporcionalitāte attiecībā uz produktu kategorijām un modeļu sarežģītību

Kompetentās iestādes šajā regulā izklāstīto novērtēšanas metodiku piemēro tādā veidā, kas ir proporcionāls iekšējā modelī iekļauto tirdzniecības darbību apjomam un sarežģītībai, pamatojoties uz šādām finanšu instrumentu kategorijām pieaugošā sarežģītības secībā:

a) vienkārši instrumenti bez izvēles iespējas;

b) instrumenti, kas nav minēti a) apakšpunktā, bez iezīmēm, kas atkarīgas no trajektorijas, instrumenti, kuri balstās uz vienu pamatā esošu aktīvu, tostarp indeksi, ar nepārtrauktu atdevi tajā pašā valūtā, kurā ir denominēts pamatā esošais instruments;

c) instrumenti ar iezīmēm, kas atkarīgas no trajektorijas, instrumenti ar vairākiem pamatā esošiem aktīviem, instrumenti ar atdevi valūtās, kas atšķiras no valūtas, kurā denominēts pamatā esošais instruments, un visi pārējie instrumenti, kas nav minēti a) vai b) apakšpunktā.

3. pants

Dokumentācijas kvalitāte un revidējamība

Kompetentās iestādes pārliecinās, vai dokumentācija, ko iestāde iesniegusi, lai pamatotu savu pieteikumu atļaujai izmantot iekšējo modeli pašu kapitāla prasību aprēķināšanai attiecībā uz tirgus risku, ir pietiekami kvalitatīva un ir pietiekami detalizēta un precīza, lai pārbaudi varētu veikt kvalificētas trešās personas.

Kompetentās iestādes jo īpaši pārliecinās, vai:

a) attiecīgo dokumentāciju ir apstiprinājis tās iestādes attiecīgais vadības līmenis, kam vadības struktūra ir deleģējusi pietiekamas pilnvaras iekšējo modeļu nolūkā;

b) iestādei ir izstrādāta politika, kas nodrošina augstas kvalitātes standartus iekšējai dokumentācijai, tostarp iekšējo pārskatatbildību, lai nodrošinātu, ka attiecīgā dokumentācija ir pilnīga, konsekventa, precīza, atjaunināta, apstiprināta saskaņā ar a) apakšpunktu un droša;

c) dokumentācijā, kas izklāstīta b) apakšpunktā minētajā politikā, ir norādīts dokumenta veids, autors, pārbaudītājs, kredītrīkotājs, īpašnieks, izstrādes un apstiprināšanas datumi, versijas numurs un grozījumu vēsture;

d) iestāde precīzi un rūpīgi dokumentē politiku, procedūras un metodikas, ko tā piemēro saskaņā ar šo regulu;

e) attiecīgā dokumentācija ir pietiekami detalizēta, lai kvalificētas trešās personas varētu izprast visus iekšējā riska mērīšanas modeļa aspektus.

4. pants

Ārpakalpojumu izmantošana

1. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai tas, ka iestāde izmanto ārpakalpojumus jebkādiem uzdevumiem, darbībām vai funkcijām, kas saistītas ar iekšējo modeļu izstrādi, īstenošanu un validēšanu, neliedz veikt šajā regulā izklāstītās novērtēšanas metodikas piemērošanu vai nekavē to.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) riska kontroles struktūrvienībai rezervētie uzdevumi un pienākumi netiek nodoti ārpakalpojumā;

b) augstākā vadība un vadības struktūra ir aktīvi iesaistītas jebkādu iestādes ārpakalpojumā nodoto uzdevumu uzraudzībā un jebkādu IT riska pārvaldības instrumentu risinājumu iegādē no trešām personām;

c) iestādei pašai ir pietiekamas zināšanas par visiem ārpakalpojumā nodotajiem uzdevumiem, darbībām vai funkcijām un par to datu un metožu struktūru, kas iegūtas no trešās personas, un tā spēj pārbaudīt tās trešās personas veiktā darba kvalitāti, kurai tā uztic savus uzdevumus, kā arī šā darba rezultātus;

d) šādi ārpakalpojumi neierobežo vai nekavē iestādes veikto ārējo uzdevumu, darbību un funkciju iekšējo revīziju un pastāvīgu uzraudzību;

e) kompetentajām iestādēm tiek piešķirta pilnīga piekļuve visai attiecīgajai informācijai.

3. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestādes izmantotās tirgus riska novērtēšanas metodikas izstrādē iesaistītās trešās personas nav iesaistītas modeļa sākotnējā vai pastāvīgā iekšējā apstiprināšanā, ko veic iestāde.

4. Šā panta 1., 2. un 3. punkta nolūkā kompetentās iestādes pārbauda ārpakalpojumu līgumu starp iestādi un trešo personu. Vajadzības gadījumā kompetentās iestādes var arī:

a) rīkot interviju vai lūgt iesniegt rakstiskus paziņojumus no jebkuras turpmāk minētās vienības:

   i) iestādes personāls un augstākā vadība;

   ii) iestādes vadības struktūra;

   iii) trešā persona, kurai uzticēts uzdevums, darbība vai funkcija;

b) pārbaudīt citus attiecīgos iestādes vai trešās personas dokumentus.

2. NODAĻA

KVALITATĪVO PRASĪBU NOVĒRTĒJUMS

5. pants

Pārskats par kvalitatīvo prasību novērtējumu

Izvērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi pantā noteiktajām kvalitatīvajām prasībām, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iestādei ir skaidra organizatoriskā struktūra tirgus riska modeļa pārvaldībai un vadībai, tostarp skaidri definēts, pārredzams un atbilstošs atbildības sadalījums;

b) pārliecinās, vai iestādes lēmumu pieņemšanas process attiecībā uz visiem tirgus riska iekšējo modeļu aspektiem ir skaidri noteikts iestādes iekšējā dokumentācijā;

c) saskaņā ar 6. pantu pārbauda:

   i) augstākās vadības un vadības struktūras sastāva atbilstību;

   ii) augstākās vadības un vadības struktūras lomu;

d) saskaņā ar 7. pantu pārliecinās, vai to tirdzniecības nodaļu struktūra, attiecībā uz kurām iestādei tiek piešķirts apstiprinājums vai tas jau ir saņemts, ir atbilstoša;

e) saskaņā ar 8. pantu novērtē iestādes iekšējo pārvaldību un pārraudzību attiecībā uz riska kontroles struktūrvienību;

f) saskaņā ar 9. pantu novērtē, vai iekšējā politika ir piemērota jaunu produktu ieviešanai;

g) saskaņā ar 10. pantu pārliecinās, vai iekšējais modelis tiek pārbaudīts neatkarīgi;

h) novērtē:

i) saskaņā ar 11. pantu – iekšējā validācijas procesa un tā rezultātu atbilstību;

ii) saskaņā ar 12. pantu – validācijas tvērumu un pilnīgumu;

i) saskaņā ar 13. pantu novērtē iekšējo pārskatu regulāras sniegšanas atbilstību;

j) novērtē:

i) saskaņā ar 14. pantu – pozīciju limitu atbilstību;

ii) saskaņā ar 15. pantu – procesa, ar ko atjaunina minētos limitus, atbilstību;

iii) saskaņā ar 16. pantu – procesa, ko ievēro, ja minētie limiti ir pārkāpti, atbilstību;

k) novērtē:

i) saskaņā ar 17. pantu – spriedzes testēšanas programmas atbilstību;

ii) saskaņā ar 18. pantu – reverso spriedzes testu scenāriju un *ad hoc* spriedzes testu scenāriju atbilstību;

l) saskaņā ar 19. pantu novērtē IT sistēmu atbilstību;

m) saskaņā ar 20. pantu pārliecinās, vai par iekšējo riska mērīšanas modeli, tostarp jebkuru cenu noteikšanas modeli, ir pierādīts, ka tas ir pietiekami precīzs risku mērīšanā, un vai tas būtiski neatšķiras no modeļiem, ko iestāde izmanto risku iekšējai pārvaldībai.

Šā panta a) punkta nolūkā kompetentā iestāde ņem vērā iestādes būtību un lielumu, kā arī tās darbību mērogu un sarežģītību.

6. pants

Augstākās vadības un vadības struktūras sastāva un lomas atbilstības novērtējums

1. Novērtējot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta c) apakšpunktā minētās augstākās vadības un vadības struktūras sastāva un lomas atbilstību, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iestāde savas riska pārvaldības sistēmas dokumentācijā apraksta:

i) vadības struktūras un augstākās vadības sastāvu, lomas un pienākumus;

ii) katra vadības struktūras locekļa un katra augstākās vadības locekļa lomas un pienākumus;

b) pārliecinās, vai augstāko vadību veido locekļi, kuri pārstāv augstākos hierarhijas līmeņus, kas ir zemāki par vadības struktūru, un vai tā ir noteikusi atbildību par iekšējā modeļa pienācīgu darbību attiecībā uz tirgus risku;

c) pārliecinās, vai jebkuras iekšējās komitejas struktūras, ko vadības struktūra izveidojusi lēmumu pieņemšanas atbalstam, sastāvs ir atbilstīgs, kā noteikts 2. punktā;

d) pārliecinās, vai augstākās vadības loma ir atbilstīga, kā noteikts 3. punktā;

e) pārliecinās, vai vadības struktūras un c) apakšpunktā minētās iekšējās komitejas struktūras veidojošo komiteju loma ir atbilstoša, kā noteikts 4. punktā.

Ja iestādes vadības struktūra kādu no saviem uzdevumiem deleģē iekšējai komitejai, kompetentās iestādes saistībā ar minētajiem deleģētajiem uzdevumiem veic šajā regulā prasītos novērtējumus vadības struktūras ieceltās iekšējās komitejas līmenī.

2. Šā panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) katrai iekšējo komiteju struktūras komitejai vadības struktūra ir skaidri noteikusi tās pilnvaras, hierarhiju, pārskatu sniegšanas kārtību, pastāvīgos locekļus, sanāksmju biežumu un atbildības līmeņus;

b) iekšējo komiteju struktūrā ir komiteja, kas novērtē jebkuru jaunu produktu, ierosina šos produktus apstiprināt augstākajai vadībai un uzrauga šos produktus un to, vai šādā komitejā ir pārstāvēta riska kontroles struktūrvienība un jebkuras citas iestādes funkcijas, ko ietekmē jauna produkta ieviešana;

c) iekšējo komiteju struktūras pamatā esošā pārvaldība ļauj efektīvi un laikus kontrolēt visus iekšējos pozīciju limitus, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta b) apakšpunktā;

d) iekšējo komiteju struktūras pamatā esošā pārvaldība nodrošina vadības struktūras aktīvu iesaistīšanos riska kontroles procesā, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta c) apakšpunktā;

e) iestāde iekšējās dokumentācijas ietvaros ir dokumentējusi visus a) apakšpunktā minētos aspektus.

3. Šā panta 1. punkta pirmās daļas d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestādes augstākā vadība veic atbilstīgus koriģējošus pasākumus, ja iekšējā riska mērīšanas modeļa vai iekšējā saistību nepildīšanas riska modeļa nepilnības konstatē kāds no turpmāk minētajiem elementiem:

   i) riska kontroles struktūrvienība;

   ii) kvalificētās puses, kurām ir uzticēts uzdevums validēt iekšējo modeli (“validācijas funkcija”);

   iii) iekšējās revīzijas funkcija;

   iv) jebkuras citas iestādes kontroles funkcijas;

b) iestādes augstākā vadība ir informēta par iekšējās revīzijas, riska kontroles struktūrvienības, validācijas funkcijas ieteikumiem attiecībā uz iekšējo riska mērīšanas modeli vai iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli un veic turpmākus pasākumus saistībā ar tiem;

c) iestādes augstākā vadība spēj nodrošināt iestādes iekšējā riska mērīšanas modelī vai iekšējā saistību nepildīšanas riska modelī iekļauto pozīciju vērtēšanas pārvaldības vispārējo kvalitāti.

4. Šā panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai vadības struktūra:

a) pamatojoties uz riska kontroles struktūrvienības priekšlikumu, apstiprina visas attiecīgās rīcībpolitikas un procedūras, kas saistītas ar iekšējā modeļa īstenošanu, tostarp atbilstošu organizatorisko struktūru, lai nodrošinātu, ka iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi;

b) pamatojoties uz riska kontroles struktūrvienības priekšlikumu un pienācīgi ņemot vērā validācijas procesā gūtos secinājumus un ieteikumus, apstiprina iekšējā modelī izmantotās tirgus riska novērtēšanas metodikas;

c) pamatojoties uz riska kontroles struktūrvienības novērtējumu un pienācīgi ņemot vērā validācijas procesā gūtos secinājumus un ieteikumus, apstiprina visus jaunos produktus;

d) pamatojoties uz riska kontroles struktūrvienības priekšlikumu, apstiprina un atjaunina iekšējo pozīciju limitus;

e) pamatojoties uz riska kontroles struktūrvienības priekšlikumu, kurā formulēts un novērtēts pieņemamais riska līmenis, apstiprina pieņemamo riska līmeni, iekšējā kapitāla sadalījumu un budžetu pa tirdzniecības nodaļām;

f) pieņem apstiprināšanas procedūru attiecībā uz iekšējo pozīciju limitu pārkāpumiem;

g) apstiprina vai pieprasa koriģējošus pasākumus attiecībā uz iekšējo pozīciju limitu pārkāpumiem, uz ko saskaņā ar 16. panta 1. punkta b) apakšpunktu norādījusi riska kontroles struktūrvienība;

h) pamatojoties uz riska kontroles struktūrvienības priekšlikumu:

i) apstiprina spriedzes testēšanas programmu;

ii) apspriež spriedzes testu rezultātus;

iii) novērtē iespējamo rīcību un vajadzības gadījumā veic koriģējošus pasākumus.

7. pants

Novērtējums par to, vai tirdzniecības nodaļas atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b pantam

Novērtējot, vai tirdzniecības nodaļas atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b pantam, kompetentās iestādes:

a) pārbauda minētās regulas 104.b pantā minēto uzņēmējdarbības stratēģiju, kas dokumentēta iestādes iekšējā politikā saskaņā ar minētās regulas 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktu, un pārliecinās, vai:

i) iekšējā politikā ir skaidri aprakstīts uzņēmējdarbības stratēģijas ekonomiskais pamatojums, tostarp tās galvenās darbības, tirdzniecības un riska ierobežošanas stratēģijas;

ii) iekšējā politikā ir aprakstītas attiecīgās tirdzniecības nodaļas tirgoto finanšu instrumentu un preču iezīmes un ietverts regulāri atjaunināts un visaptverošs šo finanšu instrumentu un preču saraksts;

iii) iestāde savā iekšējā politikā ir norādījusi instrumentus, kurus visbiežāk tirgo un kuri visvairāk veicina tirdzniecības nodaļas pieņemamā riska līmeni;

iv) iekšējā politikā ir aprakstīti riska faktoru veidi, kas raksturīgi ii) punktā minētajiem finanšu instrumentiem un precēm;

v) iekšējā politikā ir skaidri aprakstīts, kā tiek ierobežoti ii) punktā minēto instrumentu un preču riski, kādas ir paredzamās riska ierobežošanas novirzes un neatbilstības un kāds ir paredzamais turējuma periods pozīcijām attiecīgajā tirdzniecības nodaļā;

vi) tirdzniecības nodaļu uzņēmējdarbības stratēģijas ir atšķirīgas, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b panta 2. punkta a) apakšpunktā:

1) nosakot tirdzniecības nodaļu galvenās iezīmes attiecībā uz uzņēmējdarbības stratēģiju, tostarp to galvenajām darbībām, tirdzniecības un riska ierobežošanas stratēģijām;

2) pārbaudot, vai galvenās iezīmes, kas minētas 1) punktā, dažādās tirdzniecības nodaļās būtiski atšķiras;

b) pārliecinās, vai darījumi starp tirdzniecības nodaļām atbilst šo tirdzniecības nodaļu uzņēmējdarbības stratēģijām un vai šie darījumi netiek veikti, lai:

i) samazinātu pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku;

ii) panāktu atbilstību peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasībām;

iii) panāktu atbilstību atpakaļejošo pārbaužu prasībām;

c) pārbauda Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto organizatorisko struktūru un tās pašas regulas 104.b panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto gada darbības plānu, kā dokumentēts iestādes iekšējās politikas kopumā saskaņā ar minētās regulas 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktu;

d) pārliecinās, vai katrai tirdzniecības nodaļai iestāde ir noteikusi vienu vai divus galvenos dīlerus un vai, ja ir iecelti divi galvenie dīleri, tiem ir vai nu skaidri nodalītas lomas, pienākumi un pilnvaras, vai arī vienam ir galīgā uzraudzība pār otru;

e) pārbauda Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b panta 2. punkta d) un f) apakšpunktā minētos pārskatus un pārliecinās, vai ir ievēroti visi attiecīgajos punktos minētie aspekti;

f) pārliecinās, vai iestāde pienācīgi dokumentē un pamato gadījumus, kad dīleris ir piesaistīts vairāk nekā vienai tirdzniecības nodaļai, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b panta 3. punktā, un šajā nolūkā:

i) pārbauda šā dīlera atbildību saistībā ar tirdzniecības nodaļām, kurām tas ir piesaistīts;

ii) pārliecinās, vai uzdevumi, ko dīleris veic vienā tirdzniecības nodaļā saskaņā ar šīs nodaļas uzņēmējdarbības stratēģiju, nav pretrunā uzdevumiem, ko dīleris veic citām tirdzniecības nodaļām, kā arī nerada nekādas pretrunas ar tiem;

g) pārliecinās, vai pamatojums tirdzniecības nodaļu iekļaušanai alternatīvā iekšējā modeļa pieejas tvērumā atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem:

i) pamatojums ir dokumentēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajā iekšējās politikas kopumā;

ii) pamatojums nodrošina konsekvenci pieejā, ko izmanto, lai aprēķinātu pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku starp tirdzniecības nodaļām, kas pārvalda līdzīgas pozīcijas;

iii) pamatojums ir saskanīgs ar tirdzniecības nodaļu uzņēmējdarbības stratēģiju, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b panta 2. punkta a) apakšpunktā;

h) pārliecinās, vai uzņēmējdarbības stratēģija paredz, ka vismaz 10 % no pašu kapitāla prasībām attiecībā uz tirgus risku tiek aprēķināti saskaņā ar iekšējā modeļa pieeju.

Šā panta a) punkta i) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai uzņēmējdarbības stratēģijā ir norādīts, cik lielā mērā darbības ir vērstas uz klientu, un vai uzņēmējdarbības stratēģija ietver tirdzniecības iniciēšanu un strukturēšanu vai pakalpojumu sniegšanu, vai abus.

Šā panta b) punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var pieprasīt iestādei iesniegt darījumu izlasi starp tirdzniecības nodaļām, tostarp starp tām tirdzniecības nodaļām, kurām iestāde aprēķina pašu kapitāla prasības ar iekšējā modeļa pieeju, un tirdzniecības nodaļām, kurām iestāde izmanto standartizēto pieeju.

8. pants

Novērtējums par iestādes iekšējo pārvaldību un uzraudzību attiecībā uz riska kontroles struktūrvienību

1. Novērtējot iestādes iekšējo pārvaldību un uzraudzību attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto kredītriska kontroles struktūrvienību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai riska kontroles struktūrvienība:

a) ir pilnīgi nošķirta un neatkarīga no darbiniekiem un vadības funkcijām, kas atbild par tirdzniecības darbības jomām;

b) ir pienācīgi pārstāvēta iestādes lēmējinstitūcijās un ir iesaistīta lēmumu pieņemšanas procesā, kurā darba kārtībā ir kāds no šādiem jautājumiem:

i) apstiprināt jaunas metodikas tirgus riska novērtēšanai un jebkādas izmaiņas esošajās metodikās;

ii) apstiprināt tirdzniecības nodaļas izveidi;

iii) apstiprināt vai atjaunināt pārskatus un sarakstus, kas ir riska kontroles struktūrvienības kompetencē;

iv) noteikt pieļaujamo riska līmeni;

v) noteikt un regulāri atjaunināt iekšējo limitu struktūru;

vi) apstiprināt limitu pārkāpumus;

vii) apstiprināt jaunus produktus un jaunus uzņēmējdarbības virzienus;

viii) apstiprināt modeļus, kurus izmanto riska cenu noteikšanai;

ix) apstiprināt spriedzes testēšanas programmas;

x) apstiprināt ar riska pārvaldības rīkiem saistītas IT infrastruktūras sistēmas;

c) ir adekvāta, samērīga ar iestādes lielumu un uzņēmējdarbības riskiem, un tai ir resursi, kas vajadzīgi tās uzdevumu efektīvai veikšanai;

d) ir tāda, kurai ir pietiekami pieredzējis, kvalificēts un apmācīts personāls, lai veiktu visas attiecīgās darbības iekšējā modeļa efektīvai riska pārvaldībai un citu struktūrvienību, jo īpaši tirdzniecības struktūrvienību, darbību uzraudzībai un apstrīdēšanai;

e) ir atbildīga par to aprēķinu rezultātiem, kuru pamatā ir iekšējais riska mērīšanas modelis un iekšējais saistību nepildīšanas riska modelis.

2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) riska kontroles struktūrvienību veido viena vai vairākas atsevišķas organizatoriskas struktūras iestādes struktūrshēmā;

b) riska kontroles struktūrvienības vai struktūrvienību vadītāji ir iestādes augstākā līmeņa vadītāji;

c) darbinieki un augstākā vadība, kas atbild par riska kontroles struktūrvienību, nav atbildīgi par tirdzniecības darījumiem;

d) riska kontroles struktūrvienības augstākā līmeņa vadītājiem un tiem, kas atbild par uzņēmējdarbības jomām, ir atšķirīgi pārskatu sniegšanas veidi iestādes vadības struktūrai;

e) par riska kontroles struktūrvienību atbildīgo darbinieku un augstākās vadības mainīgais atalgojums nav saistīts ar to uzdevumu izpildi, kuri saistīti ar to uzraudzībā esošajām tirdzniecības uzņēmējdarbības jomām, tādā veidā, kas kavē viņu neatkarību vai tai traucē.

3. Šā panta 1. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes ņem vērā:

a) riska kontroles struktūrvienības dokumentētu viedokli, kad vadības struktūra vai iekšējo komiteju struktūras attiecīgā komiteja apspriež jebkuru no 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem jautājumiem;

b) iestādes vadības struktūras vai iekšējo komiteju struktūras attiecīgās komitejas protokolus un tajos atspoguļotos rīcības punktus;

c) riska kontroles struktūrvienības pārskatus par iekšējiem pozīciju limitiem un visiem lēmumiem par limitu pārkāpumiem;

d) attiecīgā gadījumā iestādes darbinieku un augstākās vadības sniegto informāciju.

Šā panta 1. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes novērtē riska kontroles struktūrvienības iesaisti, kad iestādes vadības struktūra vai iekšējo komiteju struktūras attiecīgā komiteja apspriež jebkuru no 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem jautājumiem. Kompetentās iestādes nosaka gadījumus, kad atšķiras riska kontroles struktūrvienības viedoklis un galīgais lēmums, ko pieņēmusi vadības struktūra vai iekšējo komiteju struktūras attiecīgā komiteja.

9. pants

Novērtējums par politiku, ar ko ievieš jaunus produktus

Novērtējot, vai Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā minētā iekšējā politika ir piemērota jebkāda jauna produkta, tostarp jaunu finanšu instrumentu, darbību, tirgu, reģistrācijas vietu vai darbības virzienu, ieviešanai, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) riska kontroles struktūrvienība ir dokumentējusi jaunu produktu politiku, un vadības struktūra ir apstiprinājusi šo politiku, tostarp "jauna produkta" definīciju;

b) iekšējo komiteju struktūrā ir komiteja ("jaunu produktu ieviešanas komiteja"), kas novērtē, kontrolē un uzrauga visus jautājumus, kas saistīti ar jaunu produktu ieviešanu, tostarp attiecīgā gadījumā:

i) novērtē regulatīvo atbilstību;

ii) pārbauda modeļus, kurus izmanto riska cenu noteikšanai;

iii) precizē kalibrēšanai izmantojamos tirgus parametrus, veidu, kādā veicama kalibrēšana, un kalibrēšanas atjaunināšanas biežumu;

iv) ievieš jaunas metodikas tirgus riska novērtēšanai;

v) novērtē ietekmi uz pieņemamu riska līmeni, kapitāla pietiekamību un rentabilitāti;

vi) nodrošina, ka ir pieejami darījumu nodaļas, noformējuma nodaļas un vidējā līmeņa nodaļas resursi un iekšējie rīki un speciālās zināšanas, kas ļauj izprast un uzraudzīt visus saistītos jaunos riskus;

vii) precizē un ierosina vadības struktūrai ierobežojumus attiecībā uz termiņiem, pamatā esošajiem aktīviem, darījumu partneriem un iekšējiem limitiem šādam jaunam produktam;

viii) novērtē grāmatvedības shēmu piemērotību un nodrošina, ka iekšējie pārskati pienācīgi atspoguļo pamatā esošos riskus;

c) vadības struktūra, pamatojoties uz jaunu produktu ieviešanas komitejas novērtējumu, atļauj jaunu produktu tirdzniecību;

d) ja vadības struktūra deleģē atļaujas piešķiršanas uzdevumu jauno produktu ieviešanas komitejai:

i) jaunajam produktam atļautais apjoms ir pietiekami ierobežojošs, lai novērstu jebkādus būtiskus zudumus, ko rada šādi jauni produkti, tostarp attiecīgā gadījumā noteikti īsāki izmēģinājuma periodi 2. panta c) punktā minētajiem produktiem;

ii) atļauja tiek deleģēta atsevišķi katram jauna produkta veidam un vienmēr uz ierobežotu laikposmu, kas nepārsniedz 6 mēnešus;

iii) ja tiek nolemts atjaunot atļauju, vadības struktūra to atjauno tikai vienreiz;

iv) pēc viena gada perioda tiek risināti visi attiecīgie jautājumi, kas minēti b) apakšpunktā, vai nav atļauta papildu tirdzniecība ar šo jauno produktu;

e) bez jaunu produktu ieviešanas komitejas īpaša apstiprinājuma darbības jomu ietvaros nav atļauts tirgot jaunus produktus, pirms nav noskaidroti b) apakšpunktā minētie jautājumi;

f) īpašos gadījumos, kad tirgotājiem ir atļauts tirgot jaunus produktus, kas neatbilst b) apakšpunktam, jaunu produktu ieviešanas komiteja apstiprina darījumus individuāli un d) apakšpunkta i) punktā noteiktajās robežās;

g) jaunu produktu ieviešanas komiteja tiekas pietiekami bieži, lai novērtētu un apstiprinātu jebkuru darījumu, kas ietver jaunu produktu, un uzraudzītu visus b) apakšpunktā minētos jautājumus, kurus var aktualizēt šādi darījumi;

h) darījumus uzrauga atsevišķi, līdz ir pilnībā izskatīti visi b) apakšpunktā minētie jautājumi, un, pamatojoties uz jauno produktu ieviešanas komitejas novērtējumu, vadības struktūra apstiprina, ka darījumi ir pilnībā iekļauti visās attiecīgajās IT sistēmās un tiek kontrolēti, izmantojot parasto riska pārvaldības sistēmu;

i) visus jaunos produktus neatkarīgi no to iekļaušanas IT sistēmās aprēķina gan iekšējā riska mērīšanas modelī, gan portfeļa vērtības ikdienas izmaiņās, ko izmanto atpakaļejošai pārbaudei un peļņas un zaudējumu attiecinājuma pārbaudei.

10. pants

Iekšējā riska mērīšanas modeļa neatkarīga pārbaude

1. Novērtējot iekšējo riska mērīšanas modeļu neatkarīgo pārbaudi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta h) apakšpunktu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) attiecīgais pārbaudītājs ir neatkarīgs;

b) pārbaudei piešķirtie resursi ir atbilstīgi;

c) iestādē izveidotais process, lai izpildītu pārbaudītāja sniegtos ieteikumus, ir pienācīgs;

d) pārbaudītājs vismaz reizi gadā pārbauda iekšējos riska mērīšanas modeļus un minētās pārbaudes rezultātā gūtos secinājumus iekļauj pārskatā, ko iesniedz augstākajai vadībai un vadības struktūrai;

e) šā punkta d) apakšpunktā minētais pārskats sniedz pietiekamu informāciju iestādes augstākajai vadībai un vadības struktūrai par visiem elementiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 2. punktā un 325.bp panta 7. punktā, un tajā ir norādītas jomas gada darba plānā, kurās nepieciešama detalizētāka minēto elementu atbilstības analīze;

f) pārbaude ir adekvāta, samērīga ar attiecīgo portfeļu lielumu un sarežģītību un efektīva trūkumu konstatēšanā.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) pārbaude ir samērīga ar iestādes uzņēmējdarbības un organizatoriskās struktūras būtību, lielumu un sarežģītību un jo īpaši ar iekšējo modeļu un to īstenošanas sarežģītību;

b) pārbaudītājam ir pienācīgi resursi, lai veiktu visas attiecīgās darbības, un pietiekami pieredzējuši un kvalificēti darbinieki;

c) pārbaudītājs nav un nav bijis iesaistīts nevienā tā iekšējā modeļa izstrādes un īstenošanas aspektā, uz kuru attiecas pārbaude;

d) pārbaudītājs ir neatkarīgs no darbiniekiem un vadības funkcijas, kas atbild par uzņēmējdarbības un riska kontroles struktūrvienībām;

e) darbinieku un par pārbaudi atbildīgās vadības mainīgais atalgojums nav saistīts ar to uzdevumu izpildi, kas saistīti ar iestādes tirdzniecības darbības jomām, tādā veidā, kas kavē viņu neatkarību vai tai traucē.

3. Kompetentās iestādes izpēta jaunākos un citus attiecīgos pārskatus, ko sagatavojis pārbaudītājs, un pārliecinās, vai minētajos pārskatos konstatēto problēmu novēršana ir nozīmīga, būtiska un ticama.

11. pants

Novērtējums par visu iekšējo riska mērīšanas modeļu validāciju un šādas validācijas rezultātiem

1. Novērtējot, vai visi iekšējie riska mērīšanas modeļi ir pienācīgi validēti, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj pantā, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) validācijas procesu veic personāls, kas nekādā veidā nav iesaistīts un nav bijis iesaistīts tāda iekšējā modeļa izstrādē, uz kuru attiecas validācija;

b) validācijas process tiek veikts, izmantojot pietiekamus resursus, tostarp pieredzējušus un kvalificētus darbiniekus;

c) darbinieku un par validācijas procesu atbildīgo augstākā līmeņa vadītāju mainīgais atalgojums nav atkarīgs no to uzdevumu izpildes, kas saistīti ar iestādes riska kontroli vai tirdzniecības darbības jomām, tādā veidā, kas kavē viņu neatkarību vai tai traucē;

d) visi nepieciešamie koriģējošie pasākumi, kas izriet no validēšanas procesa, ir atspoguļoti 2. punktā minētajā validācijas pārskatā un īstenoti laikus;

e) ir ieviests lēmumu pieņemšanas process, lai nodrošinātu, ka iestādes augstākā vadība ņem vērā validācijas procesā gūtos konstatējumus un ieteikumus;

f) šīs regulas 10. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais pārbaudītājs regulāri novērtē atbilstību 10. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

2. Novērtējot validācijas procesa rezultātus, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai validācijas procesa ieteikumi, konstatējumi un secinājumi ir iekļauti validācijas pārskatā, kurā norāda un apraksta:

i) validācijas metodiku;

ii) veiktās pārbaudes;

iii) izmantoto atsauces datu kopu:

iv) attiecīgās datu attīrīšanas procedūras;

b) pārliecinās, vai validācijas pārskatā ietvertie secinājumi, konstatējumi un ieteikumi ir tieši paziņoti iestādes vadības struktūrai un vai tā tos ņem vērā, pirms minētā vadības struktūra apstiprina modeli, kas jāpiemēro pašu kapitāla prasību aprēķināšanai, un pirms tiek piemērotas jebkādas turpmākas izmaiņas metodikā;

c) pārliecinās, vai validācijas funkciju ierosinātie koriģējošie pasākumi ir dokumentēti validācijas pārskatā un vai tiem ir pievienots grafiks, kas ir atbilstošs konstatēto trūkumu novēršanai;

d) pārliecinās, vai iestādes iekšējā politikā ir iekļauts paziņošanas process attiecībā uz nokavētajiem koriģējošajiem pasākumiem un vai, pamatojoties uz pagātnes pierādījumiem, šis process tiek ievērots;

e) novērtē validācijas procesa rezultātu vispārējo kvalitāti, salīdzinot trūkumus, kas konstatēti iekšējā modeļa novērtēšanā saskaņā ar šo regulu, ar trūkumiem, ko validācijas vienība konstatējusi validācijas procesā.

12. pants

Novērtējums par iekšējās validācijas tvēruma un pilnīguma atbilstību

1. Novērtējot, vai Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj pantā minētās iekšējās validācijas tvērums ir atbilstīgs, kompetentās iestādes pārliecinās, vai iekšējās validācijas ietvaros:

a) kritiski pārbauda visus kapitāla vajadzībām izmantoto metožu un cenu noteikšanas funkciju aspektus, tostarp tos, ko piemēro jauniem produktiem, tādējādi ņemot vērā stiprās un vājās puses salīdzinājumā ar jebkuru alternatīvu metodiku;

b) pārliecinās par:

i) tirgus datu izvēli;

ii) riska faktoru attiecināšanu uz attiecīgo likviditātes periodu;

iii) reālās cenas novērošanas attiecināšanu uz riska faktoru vai kopu, attiecībā uz kuru to uzskata par reprezentatīvu;

iv) izmantotajām aproksimācijas pieejām;

c) pārliecinās, vai pamatā esošo stohastisko procesu sadalījuma un citi attiecīgie stohastiskie pieņēmumi un parametri, tostarp svārstīgums un korelācija, ir labi pamatoti, tostarp attiecībā uz:

i) sadalījumu astēm, kas ir būtiskas, lai aprēķinātu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto sagaidāmā iztrūkuma riska mēru;

ii) spriedzes scenārija riska mēru, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bk pantā;

d) novērtē visu empīrisko korelāciju pamatotību, kuras izmanto gan riska faktoru vispārīgajās kategorijās, gan starp tām, lai aprēķinātu neierobežoto sagaidāmā iztrūkuma riska mēru, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 2. punktā;

e) novērtē korelācijas pieņēmumus, kas izdarīti, aprēķinot pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību neizpildes risku, tostarp:

i) attiecīgās kopulas izvēli, ja tā ir tieši modelēta;

ii) sistemātiska riska faktoru, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp pantā, izvēli un svērumu;

iii) modeļa spēju paskaidrot saistību neizpildes kopas;

f) novērtē pieņēmumus, kas veikti, lai iegūtu saistību nepildīšanas varbūtību un saistību nepildīšanas zaudējumu aplēses, lai aprēķinātu pašu kapitāla prasības saistību neizpildes riskam;

g) novērtē pieņēmumus, kas izdarīti attiecībā uz riska ierobežošanas pozīciju modelēšanu, aprēķinot pašu kapitāla prasību saistību neizpildes riskam, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bo pantā;

h) analizē spriedzes testēšanas programmas rezultātus, tostarp rezultātus, kas saistīti ar saistību neizpildes risku, un izgūst attiecīgus secinājumus, ja tādi ir, par metodikas nepilnībām vai trūkumiem, kas izriet no konkrētiem tirgus scenārijiem;

i) piemēro un analizē rezultātus, kas iegūti attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj panta 3. punkta c) apakšpunktā minētajiem hipotētiskajiem portfeļiem, lai nodrošinātu, ka iekšējā modelī var ņemt vērā strukturālās iezīmes, tostarp attiecīgā gadījumā:

   i) bāzes riskus starp dažādām ienesīguma līknēm;

   ii) nepilnīgi korelētu dinamiku starp līdzīgām, bet ne identiskām pozīcijām;

   iii) ar nosaukumu saistītu bāzes risku un bāzi, kas izriet no līdzīgām, bet ne identiskām kredītriska vai kapitāla vērtspapīru pozīcijām;

   iv) koncentrācijas risku;

j) pārbauda iekšējā riska mērīšanas modeļa īstenošanas noturību IT sistēmās un nodrošina, ka visas uzņēmējdarbības un atbalsta vienības konsekventi piemēro metodikas visās attiecīgajās ģeogrāfiskajās teritorijās;

k) pārbauda aizstājējvērtību piemērotību un būtiskumu, novērtējot:

   i) tādu laikrindu, kurās izmantotas aizstājējvērtības, procentuālo daļu;

   ii) tādu laikrindu, kurās izmantotas aizstājējvērtības, procentuāli nelielo ieguldījumu;

   iii) ietekmi, kāda var būt aizstājējvērtību izmantošanai diversifikācijas seku atzīšanā.

2. Novērtējot iekšējā validācijas procesa pilnīgumu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) attiecībā uz iekšējo validāciju, kas veikta, kad modelis ir sākotnēji izstrādāts, iestāde ir veikusi un dokumentējusi visu iekšējā modelī izmantoto metožu pilnīgu validācijas procesu;

b) periodiskas iekšējās validācijas ietvaros iestāde ir veikusi pilnīgu validāciju vai ir veikusi validēšanu jomās, kuras jāvalidē pēc 3. punktā minētajām izmaiņām, attiecībā uz:

   i) jebkādām jaunām metodikām, kas vajadzīgas, ieviešot jaunus produktus;

   ii) jomām, kas saistītas ar problēmām, kuras konstatētas iepriekšējo validāciju un iekšējās revīzijas pārskatu secinājumos.

3. Šā panta 2. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iestādes iekšējā politika nodrošina, ka iekšējā periodiskā validācija tiek veikta vismaz reizi gadā, un katru reizi, kad notiek būtiskas strukturālas izmaiņas tirgū vai izmaiņas portfeļa sastāvā, kas var izraisīt iekšējā modeļa neatbilstību, tostarp:

   i) vairāki pārsniegumi, kas ievērojami atšķiras no modeļa kalibrēšanas ietvaros prognozētā skaita;

   ii) lieli tirgus zaudējumi attiecībā uz riska rādītāju prognozēto līmeni;

   iii) būtiskas izmaiņas iestādes uzņēmējdarbībā, kas var izjaukt modelēšanas pieņēmumus;

   iv) neparasta un būtiska neatbilstība starp teorētiskajām un hipotētiskajām izmaiņām portfeļu vērtībā;

b) pārliecinās, vai iekšējā periodiskā validācija ir balstīta uz vadības struktūras apstiprinātu darba plānu un vai minētajā darba plānā ir izklāstīts sekojošais:

   i) iekšējās validācijas tvērums;

   ii) validācijas vienības veiktie uzdevumi;

   iii) iekšējās validācijas prioritātes;

c) novērtē, kā b) apakšpunktā minētais darba plāns nodrošina, ka tiek veikts visaptverošs un uz risku orientēts iekšējais validācijas process un ka attiecīgie aspekti netiek izlaisti no iekšējās validācijas tvēruma.

13. pants

Pārskatu sniegšanas atbilstības novērtējums

Novērtējot Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b panta 2. punkta d) un f) apakšpunktā un 325.bi panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto pārskatu atbilstību, kompetentās iestādes pārliecinās:

a) vai iestāde uztur minēto pārskatu sarakstu, norādot to saturu, biežumu un adresātus;

b) vai a) apakšpunktā minētais saraksts ir apstiprināts attiecīgajā vadības līmenī un atjaunināts, apspriežoties ar riska kontroles struktūrvienību.

14. pants

Tirdzniecības pozīciju limitu atbilstības novērtējums

Novērtējot Regulas (ES) Nr. 575/2013 103. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) punktā, 104.b panta 2. punkta c) un f) apakšpunktā un 325.bi panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto tirdzniecības pozīciju limitu atbilstību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestādei ir skaidrs tirdzniecības pozīciju limitu sadalījums, kas atbilst iestādes noteiktajam pieņemamajam riska līmenim un katras tirdzniecības nodaļas budžetam;

b) tirdzniecības pozīciju limitu izvēle atspoguļo tirdzniecības nodaļas tirdzniecības stratēģiju un pamatā esošo risku būtību;

c) tirdzniecības pozīciju limiti ietver:

   i) riskam pakļautās vērtības limitu portfeļa agregēšanas maksimālajam līmenim, kurā piemēro iekšējo modeli;

   ii) riskam pakļautās vērtības limitu katrai tirdzniecības nodaļai, kurai iestāde aprēķina pašu kapitāla prasību attiecībā uz tirgus risku, izmantojot iekšējo riska mērīšanas modeli;

d) iestādei ir riska vērtības limitu sīkāks sadalījums, kas ir proporcionāls iestādes tirdzniecības stratēģijām;

e) visi iekšējie limiti, tostarp c) apakšpunktā minētie limiti, ir pienācīgi dokumentēti un oficiāli apstiprināti;

f) limitu apstiprināšanas un atjaunināšanas procesa ietvaros riska kontroles struktūrvienība novērtē un dokumentē atbilstību un saderību starp riskam pakļautās vērtības limitiem, ko apstiprinājusi vadības struktūra, un pārējiem iekšējiem limitiem, kas nav balstīti uz riskam pakļauto vērtību, tostarp jutīgumu vai zaudējumu izraisītāju;

g) iestāde pienācīgi dokumentē un oficiāli apstiprina atļauto instrumentu un pamatā esošo riska pozīciju sarakstu, ko tirgotāji var reģistrēt.

Šā punkta c) apakšpunkta i) punkta nolūkā riskam pakļautās vērtības limits ir atsevišķu riskam pakļauto vērtību limitu summa, ja nav piešķirta atļauja izmantot iekšējā modeļa pieeju, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325. panta 1. punkta b) apakšpunktā.

15. pants

Procesa, ar ko atjaunina tirdzniecības pozīciju limitus, atbilstības novērtējums

1. Novērtējot Regulas (ES) Nr. 575/2013 103. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) punktā, 104.b panta 2. punkta c) un f) apakšpunktā un 325.bi panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto tirdzniecības pozīciju limitu atjaunināšanas procesa atbilstību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) atjaunināšanas procesu koordinē un pienācīgi dokumentē riska kontroles struktūrvienība;

b) priekšlikums atjaunināt tirdzniecības pozīciju limitus atspoguļo jebkādas izmaiņas:

i) iestādes noteiktajā pieņemamā riska līmenī;

ii) tirdzniecības nodaļu paredzamajā darbībā vai budžeta mērķos;

c) priekšlikumā par tirdzniecības pozīciju limitu atjaunināšanu laikposmā, kad ir izmantots atjaunināšanas laikā piemērojamais tirdzniecības pozīciju limits, ņem vērā:

i) atjaunināšanas laikā piemērojamo tirdzniecības pozīciju limitu vidējo izmantošanas līmeni;

ii) tirdzniecības pozīciju limitu pārkāpumu skaitu un apmēru.

2. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai tirdzniecības pozīciju limitu atjaunināšanas process tiek veikts vismaz reizi gadā un biežāk, ja notiek izmaiņas organizācijā vai tiek ieviesti jauni darbības virzieni vai produkti.

16. pants

Procesa, kas attiecas uz tirdzniecības pozīciju pārkāpumiem, atbilstības novērtējums

1. Novērtējot Regulas (ES) Nr. 575/2013 104.b panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto tirdzniecības pozīciju limitu pārkāpumu apstiprināšanas procesa atbilstību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestādei ir skaidra un dokumentēta procedūra, saskaņā ar kuru vadības struktūra apstiprina tirdzniecības pozīciju limitu pārkāpšanu;

b) vadības struktūra ir noteikusi būtiskuma nosacījumus, saskaņā ar kuriem par jebkuru tirdzniecības pozīciju limita pārkāpumu jāziņo pašai vadības struktūrai neatkarīgi no līmeņa, kurā tirdzniecības pozīciju limiti ir apstiprināti;

c) riska kontroles struktūrvienība dokumentē visus tirdzniecības pozīciju limitu pārkāpumus un ziņo par šādiem pārkāpumiem atbildīgajai komitejai, apakškomitejai vai atsevišķam vadītājam;

d) komiteja, apakškomiteja vai atsevišķs vadītājs, kas minēts c) apakšpunktā, vai nu veic pasākumus, ja tiek pārkāpts tirdzniecības pozīciju limits, vai ziņo vadības struktūrai par šādu pārkāpumu saskaņā ar b) apakšpunktu;

e) šā punkta c) apakšpunktā minētajā dokumentācijā ir ietverts tirdzniecības pozīcijas limita pārkāpuma apmērs un galvenie iemesli, tostarp:

i) jebkāds tirdzniecības pozīciju palielinājums;

ii) visas metodikas izmaiņas, kas ieviestas iekšējā riska mērīšanas modelī;

iii) jebkādas norises tirgus apstākļos.

2. Kompetentās iestādes jo īpaši tad, ja tirdzniecības nodaļa ir bieži pārsniegusi tirdzniecības pozīciju limitus, pārliecinās, vai tirdzniecības pozīciju limitu pārkāpumu biežums un apmērs un pasākumi, ko riska kontroles struktūrvienība un vadības struktūra veikusi, reaģējot uz šādiem pārkāpumiem, ir piemēroti. Kompetentā iestāde veic šādu pārbaudi.

17. pants

Spriedzes testēšanas programmas atbilstības novērtējums

1. Novērtējot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta g) apakšpunktā un 325.bp panta 7. punkta b) apakšpunktā minētās spriedzes testēšanas programmas atbilstību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestāde vismaz reizi gadā pārbauda spriedzes testēšanas programmas ietvaros piemērotos scenārijus;

b) riska kontroles struktūrvienība spriedzes testu scenārijus, kas noteikti spriedzes testēšanas programmā, veic bieži un vismaz reizi mēnesī, un biežāk, ja iestāde veic nozīmīgas tirdzniecības darbības;

c) spriedzes testēšanas programmas ietvaros izmantojamie scenāriji ietver ne tikai vēsturiski novērotus vai hipotētiskus scenārijus, bet arī scenārijus, kas izriet no reversās spriedzes testēšanas, un *ad hoc* scenārijus, kas izstrādāti, lai noteiktu attiecīgos konkrētos risku raksturojošos rādītājus;

d) šā punkta c) apakšpunktā minētos scenārijus pārbauda vismaz reizi gadā.

2. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai 1. punkta c) apakšpunktā minētie scenāriji tiek izmantoti, lai novērtētu to elementu pamatotību, kas veido pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku, tostarp papildu pašu kapitāla prasību attiecībā uz saistību neizpildes risku, ja minētās pašu kapitāla prasības salīdzina ar iespējamiem zaudējumiem, kas izriet no nopietniem, bet ticamiem tirgus scenārijiem.

3. Šā panta 2. punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde, novērtējot saistību neizpildes riska modeļa pieņēmumu pamatotību, jo īpaši attiecībā uz kredītriska koncentrāciju atspoguļošanu, izmanto visu turpmāk minēto:

a) zaudējumi, ko rada notikumi, tostarp kredītnotikumi;

b) hipotētiski reitinga pazeminājumi;

c) tirgus notikumi attiecībā uz konkrētiem emitentu veidiem;

d) izmaiņas kopulas veidos un parametros, ja tie ir tieši modelēti.

18. pants

Novērtējums par reverso un *ad-hoc* spriedzes testēšanas scenāriju atbilstību

1. Novērtējot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta g) apakšpunktā minēto spriedzes testēšanas scenāriju atbilstību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) riska kontroles struktūrvienība piemēro reverso spriedzes testu kā instrumentu, lai identificētu iespējamās nopietnu notikumu un riska koncentrāciju kombinācijas attiecīgajā iestādē, tostarp nopietnus notikumus un riska koncentrācijas, kas izriet no vidiskajiem riskiem;

b) analīze, kas veikta ar reverso spriedzes testu, papildina regulāros spriedzes testus;

c) apzinot scenāriju vai scenārijus, kas izriet no reversās spriedzes testēšanas, riska kontroles struktūrvienība novērtē:

   i) darbības jomas, kurās tradicionālie riska pārvaldības modeļi norāda uz ārkārtīgi labu kompromisu starp risku un ienākumiem;

   ii) jaunus produktus un jaunus tirgus, kas nav saskārušies ar smagām grūtībām;

   iii) riska darījumus, kuros nav likvīdu divvirziena tirgu;

   iv) riska darījumus ar ārvalstu valūtām, kas ir piesaistīti citām valūtām vai kuriem saistībā ar citām valūtām piemēro maksimālo vai minimālo robežvērtību;

   v) pozīcijas iespēju līgumos bez iekšējās vērtības (*deep out-of-the-money*), jo īpaši digitālajos iespēju līgumos;

   vi) notikumus, kuri nav ņemti vērā spriedzes periodā, kas izmantots, lai kalibrētu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētos sagaidāmā iztrūkuma riska mērus;

   vii) vidiskos riskus fizisko un pārejas risku veidā.

2. Novērtējot *ad hoc* spriedzes testēšanas scenāriju atbilstību, kas ir daļa no Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta g) apakšpunktā minētajām spriedzes testēšanas programmām, kompetentās iestādes pārliecinās, vai riska kontroles struktūrvienība, izstrādājot attiecīgos *ad hoc* spriedzes testēšanas scenārijus, ņem vērā iekšējā modeļa darbības jomā iekļautā pozīciju portfeļa sastāvu pēdējā pārskata datumā. Kompetentās iestādes jo īpaši pārliecinās, vai:

a) riska kontroles struktūrvienība izmanto rezultātus, kas iegūti jutīguma analīzē attiecībā uz atsevišķiem riska faktoriem, aplūkojot tos atsevišķi un kopā, lai noteiktu scenārijus, kas ietver spriedzi, ko veido ticamu riska faktoru kombinēts kopums;

b) riska kontroles struktūrvienība, izstrādājot *ad hoc* spriedzes testēšanas scenārijus, ir skaidri ņēmusi vērā šādus elementus:

i) tirgu nelikviditāti saspringtos tirgus apstākļos, cenu atšķirības, koncentrācijas risku un vienvirziena tirgus;

ii) notikumu, kura rezultātā palielinās instrumentu vai riska faktoru korelācija, vai strauju ārvalstu valūtas maiņas scenāriju, kas izriet no jebkurām valūtām, uz kurām pārbaudes laikā attiecas piesaiste, maksimālā robežvērtība vai minimālā robežvērtība, un kas pārtrauc minētās attiecības, ja šāds notikums notiek vienlaikus ar i) apakšpunktā minēto notikumu;

iii) notikuma riskus attiecībā uz kapitāla vērtspapīriem un pēkšņas saistību neizpildes riska kredītpozīcijām, ņemot vērā kādu no turpmāk minētajiem:

1) četras tūlītējas saistību neizpildes ar nulles atgūšanas rādītāju attiecībā uz pašreizējā portfeļa garajām parāda pozīcijām ar lielāko riska darījumu un pašreizējā portfeļa divām lielākajām kapitāla vērtspapīru garajām pozīcijām;

2) notikuma risku, kas izriet no kapitāla vērtspapīru cenu strauja pieauguma divās lielākajās īsajās pozīcijās;

iv) produktu nelinearitāti, pilnībā atkārtoti novērtējot visas pozīcijas, lai precīzi atspoguļotu nelinearitātes ietekmi, un piemērojot pietiekami lielus satricinājumus, lai izraisītu dažu iespēju līgumu bez iekšējās vērtības, jo īpaši digitālu iespēju līgumu, izmantošanu;

v) notikuma riskus, kas izriet no vidisku risku raksturojošiem rādītājiem;

vi) citus riskus, kas var nebūt pienācīgi atspoguļoti iekšējos modeļos, tostarp riskus, kas izriet no aizstājējvērtību izmantošanas, un iespējamo nesaskaņotību starp aizstājējvērtību un pamatā esošo risku.

Šā punkta b) apakšpunkta i) punkta nolūkā riska kontroles struktūrvienība var apsvērt lielākus satricinājumus, lai atspoguļotu to, ka nav iespējams laikus likvidēt pozīcijas, jo īpaši attiecībā uz naudas instrumentiem, ko izraisa pozīciju koncentrācija vai tirgus nelikviditātes straujš pieaugums.

Šā punkta b) apakšpunkta iv) punkta nolūkā riska kontroles struktūrvienība jo īpaši var:

a) novērtēt iespējamo risku, kas rodas, ierobežojot to pozīciju risku, kuras novērtētas, izmantojot aizstājējvērtību;

b) piemērot spriedzes scenārija svārstības attiecīgajām aizstājējvērtībām, vienlaikus saglabājot nelikvīdās pozīcijas nemainīgas.

19. pants

Novērtējums par iekšējo riska mērīšanas modeli attiecībā uz IT sistēmu noturību

1. Novērtējot, vai iekšējais riska mērīšanas modelis ir aprēķināts un īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestādes IT sistēmas, kas saistītas ar tirgus riska pārvaldību, un IT sistēmas, kas atbalsta iekšējo modeli, ir pietiekami noturīgas, lai novērstu izpildes kļūdas. Kompetentās iestādes jo īpaši:

a) novērtē IT sistēmu noturību pēdējo 250 darba dienu laikā;

b) pārliecinās, vai:

i) sistēmas darbības traucējumu gadījumā ir nodrošinātas pienācīgas izlabošanas spējas;

ii) iestāde spēj pārrēķināt visus ietekmētos riska rādītājus;

iii) atpakaļejošas pārbaudes pārsniegumi, kas radušies tehnisku problēmu dēļ, ir ārkārtēji.

2. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde pārbauda visas iekšējā modeļa pozīcijas un instrumentus iekšējā riska mērīšanas modelī un saskaņo šīs pozīcijas un instrumentus ar dienas beigu vērtības sistēmām, vismaz reizi nedēļā apstiprinot, ka pozīcijas un instrumenti vienā sistēmā atbilst pārējo sistēmu pozīcijām un instrumentiem. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde pilnībā dokumentē un uzrauga visas pilnībā nesaskaņotās pozīcijas un instrumentus.

20. pants

Novērtējums par iekšējā riska mērīšanas modeļa, tostarp cenu noteikšanas modeļa, pietiekamu precizitāti

1. Novērtējot, vai par iekšējo riska mērīšanas modeli, tostarp jebkuru cenu noteikšanas modeli, ir pierādīts, ka tas ir pietiekami precīzs risku mērīšanā, un vai tas būtiski neatšķiras no modeļiem, ko iestāde izmanto saviem iekšējiem riska mērīšanas modeļiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta f) apakšpunktā, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iestādei ir saraksti un vai šādos sarakstos ietilpst:

   i) iekšējā riska mērīšanas modelī izmantotās cenu noteikšanas funkcijas vai metodes un portfeļa dienas beigu vērtības aprēķināšanai izmantotās cenu noteikšanas funkcijas vai metodes;

   ii) par katru no i) punktā minētajām cenu noteikšanas funkcijām vai metodēm – īss apraksts, šo cenu noteikšanas funkciju vai metožu galvenās iezīmes, pieņēmumi, galvenie parametri, kā šīs iezīmes, pieņēmumi un parametri tika kalibrēti un kā minētās cenu noteikšanas funkcijas vai metodes tiek īstenotas;

   iii) apraksts par iekšējā riska mērīšanas modelī iekļauto finanšu instrumentu un preču tvērumu, uz ko attiecas katra cenu noteikšanas funkcija vai metode;

   iv) apraksts par to finanšu instrumentu un preču tvērumu, uz kuriem attiecas katra cenu noteikšanas funkcija vai metode portfeļa dienas beigu vērtības aprēķināšanā;

   v) viens vai vairāki rādītāji, ar ko mēra to pozīciju būtiskumu, kurām cena noteikta ar atbilstošu cenu noteikšanas funkciju vai metodi iekšējā riska mērīšanas modelī;

   vi) viens vai vairāki rādītāji, ar ko mēra to pozīciju būtiskumu, kurām cena noteikta ar atbilstošo cenu noteikšanas funkciju un metodi portfeļa dienas beigu vērtības aprēķināšanai;

   vii) visaptveroša attiecināšana starp iekšējā riska mērīšanas modelī izmantotajām cenu noteikšanas funkcijām vai metodēm un portfeļa dienas beigu vērtības aprēķināšanai izmantotajām cenu noteikšanas funkcijām vai metodēm;

b) pārliecinās, vai a) apakšpunktā minētie saraksti tiek atjaunināti vismaz reizi gadā un vai iestādes iekšējā politika paredz īpašu atjaunināšanu, kad vien tas būtu nepieciešams sakarā ar būtiskām izmaiņām sarakstos sniegtajā informācijā;

c) pārliecinās, vai visas atšķirības starp cenu noteikšanas funkcijām, ko izmanto dienas beigu vērtības aprēķināšanai, un cenu noteikšanas funkcijām, ko izmanto iekšējā riska mērīšanas modelī, ir validētas Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj pantā minētās iekšējās validācijas ietvaros;

d) pamatojoties uz peļņas un zaudējumu attiecinājuma rezultātiem un atpakaļejošas pārbaudes rezultātiem, novērtē, vai pastāv cenu noteikšanas funkcijas, kurās var būt trūkumi;

e) analizē Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj pantā minētās iestādes iekšējās validācijas jaunāko pārskatu secinājumus par iekšējā riska mērīšanas modeļa precizitāti;

f) analizē secinājumus, kas izklāstīti jaunākajos pārskatos par iestādes iekšējo pārbaudi attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta h) apakšpunktā minētā iekšējā riska mērīšanas modeļa precizitāti;

g) pārliecinās, vai iestāde ir dokumentējusi atšķirības starp iekšējo riska mērīšanas modeli un modeļiem, ko iestāde izmanto savai iekšējai riska pārvaldībai attiecībā uz vienu un to pašu pozīciju tvērumu, un vai iestāde spēj izskaidrot šīs atšķirības;

h) analizē to pārbaužu rezultātus, kurus iestāde veikusi savas iekšējās validācijas ietvaros, lai pārbaudītu, vai iekšējā riska mērīšanas modelī izdarītie pieņēmumi ir atbilstoši un vai tie nenovērtē risku ne par zemu, ne par augstu, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj panta 3. punkta a) apakšpunktā, jo īpaši attiecībā uz tirdzniecības nodaļām, kurām ir vislielākās atšķirības starp pašu kapitāla prasībām, kuras aprēķinātas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas IV sadaļas 1.a nodaļā minēto alternatīvo standartizēto pieeju, un pašu kapitāla prasībām, kas aprēķinātas saskaņā ar iekšējo riska mērīšanas modeli.

Šā punkta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var attiecībā uz instrumentu un preču kopumu, par ko kompetentā iestāde vēlas pārbaudīt cenu noteikšanas funkciju precizitāti, pieprasīt iestādei aprēķināt Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 ([10]) 2. nodaļas 2. iedaļā minētās ar risku saistītās teorētiskās izmaiņas un minētās deleģētās regulas 1. nodaļas 2. iedaļā minētās hipotētiskās izmaiņas un pieprasīt iestādei pamatot atšķirības iznākumā starp abiem pasākumiem.

2. Ja pozīcijas, kas atbilst produktu klasēm, kuras piesaistītas tirdzniecības nodaļai, ir iegrāmatotas līdztekus pozīcijām citā grupas struktūrā, uz kuru neattiecas visaugstākais konsolidācijas līmenis Savienībā, un kompetentajai iestādei ir vajadzīgs vairāk pierādījumu, lai pārbaudītu, vai iekšējais riska mērīšanas modelis ir pietiekami precīzs, kompetentā iestāde var pieprasīt iestādēm sniegt:

a) faktiskās, hipotētiskās un ar risku saistītās teorētiskās izmaiņas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā 60 darbdienu laikā, neņemot vērā nekādas riska ierobežošanas pozīcijas ar attiecīgo grupas struktūrvienību;

b) rādītājus par riskam pakļauto vērtību tirdzniecības nodaļas līmenī, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf pantā, 60 darbdienu laikā, neņemot vērā nekādas riska ierobežošanas pozīcijas ar grupas struktūrvienību;

c) peļņas un zaudējumu attiecinājuma rezultātu un atpakaļejošas pārbaudes rezultātu novērtējumu, ņemot vērā izmaiņas portfeļa vērtībās, kas minētas šā punkta a) apakšpunktā, un rādītājus par riskam pakļauto vērtību, kas minēti šā punkta b) apakšpunktā.

3. Ja tādu pozīciju tirgus risks, kuras atbilst dažām produktu klasēm, tiek nodots citai grupas struktūrvienībai, kas neietilpst augstākā konsolidācijas līmeņa darbības jomā Savienībā, un ja šādas nodošanas ietekme faktiski ir līdzīga to pozīciju ietekmei, kas iegrāmatotas līdztekus, kompetentā iestāde var piemērot 2. punktu.

21. pants

Novērtējums par iekšējo riska mērīšanas modeli attiecībā uz papildu atpakaļejošo pārbaužu programmām

1. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz minētās regulas 325.bj panta 3. punkta b) apakšpunktā minēto atpakaļejošo pārbaudi, kompetentās iestādes pārliecinās, vai šādu atpakaļejošo pārbaužu programmu ietvaros iestāde:

([10]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2059 (2022. gada 14. jūnijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros precizē atpakaļejošas pārbaudes un peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasību tehniskos datus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf un 325.bg pantu (OV L 276, 26.10.2022., 47. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2059/oj).

a) īsteno 2. punktā minēto atpakaļejošo pārbaužu programmu vai citu iekšējo atpakaļejošo pārbaužu programmu, kas ļauj iestādei noteikt modelējamu un nemodelējamu riska faktoru ieguldījumu atpakaļejošās pārbaudes rezultātos;

b) saviem portfeļiem piemēro tiešas sagaidāmā iztrūkuma riska mēra atpakaļejošas pārbaudes pieejas.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, kā iestāde pamato piemērotās tiešās sagaidāmā iztrūkuma riska mēra atpakaļejošās pārbaudes metodikas izvēli, un analizē, vai minētā metodika ir konceptuāli pamatota.

Iestāde var izmantot pirmajā daļā minētās atpakaļejošās pārbaudes programmas kā elementu, ar ko atklāj un uzrauga iespējamos trūkumus sagaidāma iztrūkuma riska mēru aprēķināšanā. Ja kompetentā iestāde pieņem lēmumu par atļauju izmantot iekšējā modeļa pieeju nolūkā aprēķināt pašu kapitāla prasību attiecībā uz tirgus risku saskaņā ar 325.az pantu, minētās atpakaļejošās pārbaudes programmas neaizstāj Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf pantā minētās regulatīvās atpakaļejošās pārbaudes rezultātus un tās pašas regulas 325.bg pantā minētās peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasības.

2. Šā panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunkta nolūkā iestāde var īstenot atpakaļejošu pārbaužu programmu, kurā piemēro šādus principus:

a) pārsniegumu identificē kā vienas dienas izmaiņas HPL_{MRF} vai

b) APL_{MRF}, kas pārsniedz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 6. punkta a) apakšpunktā minētās riskam pakļautās vērtības lielumu;

c) HPL_{MRF} un APL_{MRF} aprēķina šādi:

$$HPL_{MRF} = HPL + RTPL_{MRF} - RTPL$$

$$APL_{MRF} = APL + RTPL_{MRF} - RTPL$$

kur:

— *HPL* ir hipotētiskās izmaiņas portfeļa vērtībā;

— *APL* ir faktiskās izmaiņas portfeļa vērtībā;

— *RTPL* ir ar risku saistītās teorētiskās izmaiņas iestādes portfeļa vērtībā;

— $RTPL_{MRF}$ ir ar risku saistītās teorētiskās izmaiņas iestādes portfeļa vērtībā, ņemot vērā tikai modelējamo riska faktoru izmaiņas;

d) iestāde identificē iespējamās nepilnības savā riska mērīšanas modelī, uzskaitot saskaņā ar a) apakšpunktu konstatētos pārsniegumus, kas notikuši pēdējo 250 darbdienu laikā, un salīdzinot konstatēto pārsniegumu summu ar robežvērtībām, kas minētas Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 3. punkta a) un b) apakšpunktā.

3. NODAĻA

NOVĒRTĒJUMS PAR IEKŠĒJO RISKA MĒRĪŠANAS MODELI, KO IZMANTO, LAI APRĒĶINĀTU SAGAIDĀMĀ IZTRŪKUMA RISKA MĒRU UN SPRIEDZES SCENĀRIJA RISKA MĒRU

1. IEDAĻA

Novērtējuma pārskats

22. pants

Ievads par iekšējā riska mērīšanas modeļa novērtējumu, ko izmanto, lai aprēķinātu sagaidāmā iztrūkuma riska mēru un spriedzes scenārija riska mēru

Novērtējot iestādes atbilstību prasībām, kas piemērojamas iekšējam riska mērīšanas modelim, ko izmanto, lai aprēķinātu sagaidāmā iztrūkuma riska mēru un spriedzes scenārija riska mēru, kompetentās iestādes novērtē, vai iestāde ir panākusi atbilstību:

a) šīs nodaļas 2. iedaļai, kurā ietvertas prasības par riska faktoriem, tostarp modelējamības novērtējumu un attiecināšanu uz attiecīgo likviditātes periodu;

b) šīs nodaļas 3. iedaļai, kurā ietvertas prasības par datu kvalitāti un aizstājējvērtību pieejām, ko izmanto, lai aprēķinātu:

   i) sagaidāmā iztrūkuma riska mēru, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā;

   ii) spriedzes scenārija riska mēru, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bk pantā;

c) šīs nodaļas 4. iedaļai, kurā ietvertas prasības par atpakaļejošu pārbaudi un peļņas un zaudējumu attiecinājumu;

d) šīs nodaļas 5. iedaļai, kurā ietvertas prasības par ārvalstu valūtas riskam un preču riskam piemērojamo režīmu netirdzniecības portfelī;

e) šīs nodaļas 6. iedaļai, kurā ietvertas prasības par sagaidāmā iztrūkuma riska mēru un spriedzes scenārija riska mēru aprēķiniem.

2. NODAĻA

Novērtējums par iekšējā riska mērīšanas modeļa riska faktoru struktūru un īpašībām

1. apakšnodaļa

Novērtējums par iekšējā riska mērīšanas modeļa riska faktoru struktūru

23. pants

Novērtējums par iekšējā riska mērīšanas modeļa riska segumu

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta a) apakšpunktam attiecībā uz prasību iekšējā riska mērīšanas modelī iekļaut vismaz tos riska faktorus, ko izmanto pašu kapitāla prasību aprēķinā saskaņā ar alternatīvo standartizēto pieeju, kompetentā iestāde pārliecinās, vai:

a) iestāde dokumentē, vai standartizētajās pieejās ir izmantoti riska faktori, kas nav ietverti iekšējā riska mērīšanas modelī;

b) iestāde uzsver visus turpmāk minētos aspektus:

i) valūtas, kurām netiek modelēts vispārīgais procentu likmju risks, tostarp inflācijas risks vai starpvalūtu bāzes risks;

ii) emitenta kredītriska starpības, kas nav modelētas;

iii) kapitāla vērtspapīru tūlītējās cenas un kapitāla vērtspapīru repo likmes, kas nav modelētas;

iv) preču tūlītējās cenas, kas nav modelētas;

v) tagadnes kursus, kas nav modelēti;

vi) gadījumus, kad izsecināmais svārstīgums instrumentos ar izvēles iespēju netiek modelēts;

c) ja alternatīvajā standartizētajā pieejā ir izmantoti riska faktori, kas nav iekļauti iekšējā riska mērīšanas modelī, iestāde papildus informācijas sniegšanai par minēto riska faktoru izslēgšanas ietekmi uz peļņas un zaudējumu attiecinājuma rezultātiem, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta a) apakšpunktā:

i) sniedz pienācīgu pamatojumu minēto riska faktoru neiekļaušanai iekšējā riska mērīšanas modelī un, ja šāda izslēgšana ir saistīta ar reprezentatīvu cenu trūkumu attiecībā uz minētajiem riska faktoriem, pamatojumu, kāpēc minētie riska faktori nav iekļauti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bk pantā minētā spriedzes scenārija riska mēra aprēķinā, un dokumentē šādu pamatojumu;

ii) aprēķina un uzrauga ietekmi uz pašu kapitāla prasībām, kas izriet no šo riska faktoru izslēgšanas no iekšējā riska mērīšanas modeļa.

2. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta a) apakšpunktam attiecībā uz prasību iekļaut iekšējā riska mērīšanas modelī pietiekamu skaitu riska faktoru, kompetentās iestādes veic turpmāk minētās darbības šādā secībā:

a) pieprasa iestādei sniegt pārskatu par faktoriem, kas izmantoti portfeļa dienas beigu vērtības aprēķinā, tostarp attiecīgā gadījumā sarakstu ar tiem apkopotajiem faktoriem, kurus izmanto dienas beigu vērtības aprēķināšanā, kurā attiecībā uz katru apkopojumu norādīts viss turpmāk minētais:

i) faktoru skaits katrā apkopojumā;

ii) vispārīgā riska faktoru kategorija un vispārīgā riska faktoru apakškategorija, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 2. tabulā, uz kuru var attiecināt apkopotos faktorus;

iii) iestādes portfeļa bruto un neto jutīgums pret faktoriem, kas ir daļa no apkopotajiem faktoriem;

iv) vai faktori ir vai nav iekļauti iekšējā riska mērīšanas modelī, un:

1) ja tie ir iekļauti – vai katrs faktors ir tieši modelēts kā riska faktors iekšējā riska mērīšanas modelī, neizmantojot aizstājējvērtību, vai arī tiek izmantotas citas metodes;

2) ja tie nav iekļauti – šādas izvēles pamatojums.

b) pamatojoties uz a) apakšpunktā minēto pārskatu:

i) pārliecinās, vai nav būtisku faktoru, kas nav modelēti, un vai pamatojums nemodelētu faktoru izslēgšanai ir atbilstīgs;

ii) novērtē, kā iestāde attiecībā uz faktoriem, kas nav tieši modelēti kā riska faktori a) apakšpunkta iv) punktā minētajā riska mērīšanas modelī, nodrošina, ka tiek aptverti visi būtiskie riski, tostarp būtiskie bāzes riski.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā iestādes apkopo faktorus tā, lai katram kopējam rādītājam būtu vieni un tie paši raksturlielumi attiecībā uz ii) punktu, iv) punkta 1) apakšpunktu un iv) punkta 2) apakšpunktu.

Šā punkta b) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes piemēro 3. punktā minēto novērtēšanas metodi un var papildināt šo metodi ar 4. punktā minēto novērtēšanas metodi.

Attiecībā uz 2. punkta b) apakšpunkta i) punktā minēto novērtējumu kompetentās iestādes identificē tirdzniecības nodaļas vai hipotētiskos portfeļus, ko iestāde izmanto iekšējai validācijai, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj panta 3. punkta c) apakšpunktā, kuru vērtības ir atkarīgas no faktoriem, kas nav iekļauti iekšējā riska mērīšanas modelī. Kompetentās iestādes attiecībā uz minētajām tirdzniecības nodaļām pārliecinās, vai Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf pantā minētās atpakaļejošās pārbaudes vai savu iekšējo modeļu validācijas pārbaužu rezultāti, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj panta 3. punkta b) apakšpunktā, liecina par nepilnībām iekšējā riska mērīšanas modelī.

3. Attiecībā uz 2. punkta b) apakšpunkta i) punktā minēto novērtējumu kompetentās iestādes var identificēt tirdzniecības nodaļas vai hipotētiskos portfeļus, ko iestāde izmanto iekšējai validācijai, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bj panta 3. punkta c) apakšpunktā, kuru vērtības ir atkarīgas no faktoriem, kas nav iekļauti iekšējā riska mērīšanas modelī, un veikt turpmāk minētās darbības šādā secībā:

a) pieprasa iestādei aprēķināt:

   i) hipotētiskas izmaiņas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā vai hipotētiskā portfeļa vērtībā, ko aprēķina saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. pantu;

   ii) hipotētiskas izmaiņas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā vai hipotētiskā portfeļa vērtībā, ko aprēķina saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. pantu, vienlaikus saglabājot nemainīgus faktorus, kas nav iekļauti kā riska faktori iekšējā riska mērīšanas modelī;

   iii) ar risku saistītās teorētiskās izmaiņas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā vai hipotētiskā portfeļa vērtībā, ko aprēķina saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 12. pantu.

b) pieprasa iestādei paskaidrot novirzes portfeļa vērtību izmaiņās, kas aprēķinātas saskaņā ar a) apakšpunkta i), ii) un iii) punktu.

24. pants

Novērtējums par vispārīgo procentu likmju riska faktoriem

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta c) apakšpunktā noteiktajām prasībām attiecībā uz procentu likmju riska modelēšanu, kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei iesniegt sarakstu ar visām valūtām, attiecībā pret kurām iestādes portfelis ir jutīgs, un attiecībā uz katru no šīm valūtām – visas ienesīguma līknes, pret kurām iestādes portfelis ir jutīgs;

b) pieprasa iestādei attiecībā uz katru a) apakšpunktā minēto ienesīguma līkni precizēt, vai līkne ir pilnībā modelēta tieši vai arī tā ir modelēta kā pamatlīknes un bāzes līknes summa;

c) pieprasa iestādei sniegt sava portfeļa jutīguma analīzi attiecībā uz katru no a) apakšpunktā minētajām ienesīguma līknēm;

d) izmantojot a), b) un c) apakšpunktā minēto informāciju, pārliecinās, vai bāzes risku starp divām konkrētajām ienesīguma līknēm vai nu netieši atspoguļo fakts, ka divas ienesīguma līknes ir modelētas tieši, vai fakts, ka iekšējā riska mērīšanas modelī ir iekļauta bāzes ienesīguma līkne, kas atspoguļo starpību starp šīm divām ienesīguma līknēm;

e) attiecībā uz ienesīguma līknēm, kurās riska faktori ir punkti attiecīgajā līknē, veic papildu novērtējumu saskaņā ar šīs regulas 29. pantu un, ja iestāde ir izveidojusi kopas saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 ([11]) 5. panta 4. punktu, pārliecinās, vai iestāde izmanto vismaz sešus riska faktorus, ja ir izpildīti abi turpmāk minētie nosacījumi:

i) pakļautība ienesīguma līknei ir būtiska;

ii) pakļautība ir likvīdākajā valūtā, kā minēts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 ([12]) I pielikumā;

f) attiecībā uz līknēm, kas modelētas, izmantojot Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. pantā minētos funkciju parametrus, veic atbilstības papildu novērtējumu saskaņā ar šīs regulas 29. pantu;

g) novērtē, vai vega risks, kas saistīts ar procentu likmju risku, ir pienācīgi atspoguļots, kā noteikts šīs regulas 30. pantā.

2. Atkāpjoties no 1. punkta a) un b) apakšpunkta, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt minētajos punktos noteikto informāciju tikai par visbūtiskākajām valūtām un ienesīguma līknēm un veikt minētajā punktā izklāstīto novērtējumu par minētajiem datiem.

25. pants

Kapitāla vērtspapīru riska faktoru novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta e) apakšpunktā noteiktajai prasībai attiecībā uz kapitāla vērtspapīru riska modelēšanu, kompetentā iestāde:

a) pieprasa iestādei iesniegt sarakstu ar visiem kapitāla vērtspapīru nosaukumiem un kapitāla vērtspapīru indeksiem, pret kuriem iestādes portfelis ir jutīgs, un riska faktoriem, ko izmanto saistītā riska modelēšanai;

b) pieprasa iestādei sniegt sava portfeļa jutīguma analīzi attiecībā uz katru no a) apakšpunktā minētajiem kapitāla vērtspapīru nosaukumiem un kapitāla vērtspapīru indeksiem;

c) pārliecinās, vai gadījumā, ja risks kapitāla vērtspapīru nosaukumā ir modelēts kā Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 3. panta 3. punktā minētā sistemātiskā riska faktora un nesistemātiskā riska faktora summa, šo faktoru satricinājuma radītais svārstīgums atspoguļo attiecībā uz minēto kapitāla vērtspapīru nosaukumu novēroto svārstīgumu;

d) pārliecinās, vai bāzes risks starp diviem dažādiem kapitāla vērtspapīru nosaukumiem ir atspoguļots, vai nu tieši modelējot abus kapitāla vērtspapīru nosaukumus, vai izmantojot bāzes riska faktoru;

e) novērtē, vai risks, kas saistīts ar izmaiņām kapitāla vērtspapīru līknēs, ir pienācīgi ietverts, kā noteikts šīs regulas 29. pantā.

f) novērtē, vai vega risks, kas saistīts ar kapitāla vērtspapīru risku, ir pienācīgi ietverts, kā noteikts šīs regulas 30. pantā.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentā iestāde attiecīgā gadījumā var salīdzināt emitenta kapitāla vērtspapīru nosaukumam piemēroto satricinājumu svārstīgumu, kas izriet no sistemātiskiem un nesistemātiskiem riska faktoriem, ar svārstīgumu, kas novērots attiecībā uz minēto kapitāla vērtspapīru nosaukumu.

2. Atkāpjoties no 1. punkta a) apakšpunkta, kompetentā iestāde var pieprasīt iestādei sniegt minētajā punktā izklāstīto informāciju tikai par visbūtiskākajiem kapitāla vērtspapīru nosaukumiem un indeksiem un veikt minētajā punktā izklāstīto novērtējumu par šādiem datiem.

([11]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2060 (2022. gada 14. jūnijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros precizē kritērijus riska faktoru modelējamības novērtēšanai saskaņā ar iekšējā modeļa pieeju (*IMA*) un norāda minētā novērtējuma biežumu saskaņā ar 325.be panta 3. punktu (OV L 276, 26.10.2022., 60. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2060/oj).

([12]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2058 (2022. gada 28. februāris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par likviditātes periodiem alternatīvajai iekšējo modeļu pieejai, kā minēts 325.bd panta 7. punktā (OV L 276, 26.10.2022., 40. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2058/oj).

26. pants

Kredītriska starpības riska faktoru novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punktā noteiktajām prasībām attiecībā uz kredītriska starpības riska modelēšanu, kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei iesniegt sarakstu ar visu emitentu kredītriska starpības līknēm un kredītu indeksiem, pret kuriem iestādes portfelis ir jutīgs, un riska faktoriem, ko izmanto saistītā riska modelēšanai;

b) pieprasa iestādei sniegt sava portfeļa jutīguma analīzi attiecībā uz katru no a) apakšpunktā minētajām emitentu kredītriska starpības līknēm un kredītu indeksiem;

c) pārliecinās, vai gadījumā, ja risks emitenta kredītriska starpībā ir modelēts kā Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 3. panta 3. punktā minētā sistemātiskā riska faktora un nesistemātiskā riska faktora summa, šo faktoru satricinājuma radītais svārstīgums atspoguļo svārstīgumu, kas novērots attiecībā uz minētā emitenta kredītriska starpību;

d) pārliecinās, vai bāzes risks starp emitentiem ir ietverts, vai nu tieši modelējot emitentu kredītriska starpības, vai izmantojot bāzes riska faktoru, un vai tiek uzraudzīts bāzes risks starp dažādām pozīcijām, kuras attiecas uz vienu un to pašu emitentu, un, ja tas ir būtisks, vai minētais bāzes risks ir iekļauts iekšējā riska mērīšanas modelī;

e) novērtē, vai risks, kas saistīts ar izmaiņām kredītriska starpību līknēs, ir pienācīgi atspoguļots, kā noteikts šīs regulas 29. pantā;

f) novērtē, vai vega risks, kas saistīts ar kredītriska starpības risku, ir pienācīgi atspoguļots, kā noteikts šīs regulas 30. pantā.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var salīdzināt emitenta kredītriska starpībai piemēroto satricinājumu svārstīgumu, kas izriet no sistemātiskiem un nesistemātiskiem riska faktoriem, ar svārstīgumu, kas novērots attiecībā uz minētā emitenta kredītriska starpību.

2. Atkāpjoties no 1. punkta a) apakšpunkta, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt minētajā punktā izklāstīto informāciju tikai par visbūtiskākajām kredītriska starpību līknēm un kredītu indeksiem un veikt minētajā 1. punktā izklāstīto novērtējumu par šādiem datiem.

27. pants

Ārvalstu valūtas riska faktoru novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta d) apakšpunktā noteiktajām prasībām attiecībā uz ārvalstu valūtas riska modelēšanu, kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei iesniegt sarakstu ar visiem valūtu pāriem, pret kuriem iestādes portfelis ir jutīgs, un attiecībā uz katru no šiem valūtu pāriem precizēt, vai uz šo valūtu pāri attiecas tikai tagadnes valūtas kurss vai citi riska faktori, tostarp izsecināmais svārstīgums;

b) pieprasa iestādei sniegt sava portfeļa jutīguma analīzi attiecībā uz katru no a) apakšpunktā minētajiem valūtu pāriem;

c) pamatojoties uz a) un b) apakšpunktā minēto informāciju, pārliecinās, vai bāzes risku starp jebkuriem valūtu pāriem netieši atspoguļo kāds no turpmāk minētajiem:

   i) tas, ka abi valūtu pāri tiek modelēti tieši;

   ii) tas ka iekšējā riska mērīšanas modelī ir iekļauts bāzes rādītājs, kas atspoguļo starpību starp šiem diviem valūtu pāriem;

d) novērtē, cik lielā mērā iestāde ņem vērā risku, kas saistīts ar valūtu pāru atsaisti no fiksēta valūtas kursa mehānisma, un, ja šāds risks ir būtisks, kā tas tiek uzraudzīts;

e) novērtē, vai risks, kas saistīts ar izmaiņām ārvalstu valūtas līknēs, ir pienācīgi atspoguļots, kā noteikts šīs regulas 29. pantā;

f) novērtē, vai vega risks, kas saistīts ar ārvalstu valūtu risku, ir pienācīgi atspoguļots, kā noteikts šīs regulas 30. pantā.

2. Atkāpjoties no 1. punkta a) apakšpunkta, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt minētajā punktā izklāstīto informāciju tikai par visbūtiskākajiem valūtu pāriem un veikt minētajā 1. punktā izklāstīto novērtējumu par šādiem datiem.

28. pants

Preču riska faktoru novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta f) apakšpunktā noteiktajām prasībām attiecībā uz preču riska modelēšanu, kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei:

i) sniegt sarakstu ar visiem preču veidiem, attiecībā uz kuriem iestādes portfelis ir jutīgs;

ii) attiecībā uz katru i) punktā minēto preču veidu precizēt, vai uz minēto preču veidu attiecas tikai preces tagadnes cena vai citi riska faktori, tostarp izsecināmais svārstīgums;

iii) sniegt sava portfeļa jutīguma analīzi attiecībā uz katru no a) apakšpunktā minētajiem preču veidiem;

b) pārliecinās, vai iestādes iekšējā politika nosaka rādītājus, kas ir piemēroti, lai novērtētu preču tirgus būtiskumu, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta f) apakšpunktā, un vai attiecībā uz preču tirgiem, kas identificēti kā būtiski, katra atšķirīgā prece ir īpaši modelēta iestādes iekšējā riska mērīšanas modelī;

c) pārliecinās, vai ir ietverts tāds bāzes risks starp līdzīgām, bet ne identiskām precēm, kam iestāde ir būtiski pakļauta, tostarp bāzes risks, kas izriet no atšķirīgas piegādes vietas un termiņu nesakritības;

d) novērtē, vai risks, kas saistīts ar izmaiņām preču līknēs, ir pienācīgi atspoguļots, kā noteikts šīs regulas 29. pantā;

e) novērtē, vai vega risks, kas saistīts ar preču risku, ir pienācīgi atspoguļots, kā noteikts šīs regulas 30. pantā.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde tieši modelē divas dažādas preces vai atspoguļo bāzes rādītāju, izmantojot bāzes riska faktoru.

2. Atkāpjoties no 1. punkta a) apakšpunkta i) un ii) punkta, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt minētajos punktos izklāstīto informāciju tikai par visbūtiskākajām precēm un veikt minētajā 1. punktā izklāstīto novērtējumu par šādiem datiem.

29. pants

Līkņu novērtējums

1. Kompetentās iestādes piemēro:

a) šā panta 2. punktu, ja tas nepieciešams, lai novērtētu līknes, kuru punkti ir riska faktori, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. pantā;

b) šā panta 4. punktu, ja tas nepieciešams, lai novērtētu līknes, kas modelētas, izmantojot Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. pantā minētos funkciju parametrus.

Šā punkta a) un b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes novērtē interpolācijas un ekstrapolācijas metodes, ko iestāde izmanto saskaņā ar 6. punktu.

2. Attiecībā uz līknēm, kurām iestāde pati izveido kopas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 4. punktu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestādes iekšējā politikā ir noteikti kritēriji, lai lemtu par to riska faktoru skaitu, kas jāizmanto līknes modelēšanai, un ka šādu kritēriju pamatā ir to pozīciju likviditāte un būtiskums, kurus ietekmē minētā līkne;

b) šā punkta a) apakšpunktā minētajiem kritērijiem ir pievienota analīze, kas parāda, ka izmantoto riska faktoru skaits ļauj aptvert svārstīgumu starp dažādiem termiņiem.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā, ja kompetentā iestāde uzskata, ka līknes modelēšanā izmantoto riska faktoru skaits nav atbilstošs, kompetentās iestādes savu novērtējumu var papildināt, izmantojot 3. punktā minēto novērtēšanas metodi.

3. Šā panta 2. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var:

a) pieprasīt iestādei piemērot nākotnes satricinājumu scenārijus līknes riska faktoriem, kā noteikts iekšējā riska mērīšanas modelī;

b) pieprasīt iestādei atvasināt tāda punkta svārstīgumu līknē, kas nav riska faktors;

c) pieprasīt iestādei iegūt b) apakšpunktā minētās līknes punkta novēroto svārstīgumu;

d) svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar b) apakšpunktu, salīdzināt ar novēroto svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar c) apakšpunktu.

Lai veiktu 2. punkta b) apakšpunktā minēto novērtējumu, kompetentās iestādes pamatojas gan uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 4. punkta c) apakšpunktā minēto periodu, gan uz minētās regulas 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto finansiālās spriedzes periodu.

4. Attiecībā uz līknēm, kas modelētas, izmantojot Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. pantā minētos funkciju parametrus, kompetentās iestādes novērtē, vai iestādes iekšējā politika ietver analīzi, kas parāda, ka satricinājuma funkciju parametri ļauj aptvert visus būtiskos riskus līknēs un svārstīgumu starp dažādiem termiņiem. Attiecīgā gadījumā kompetentās iestādes var papildināt savu novērtējumu, izmantojot šā panta 5. punktā minēto novērtēšanas metodi.

5. Šā panta 4. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var:

a) pieprasīt iestādei piemērot nākotnes satricinājumu scenārijus funkciju parametriem, kā noteikts iekšējā riska mērīšanas modelī;

b) pieprasīt iestādei atvasināt kāda punkta svārstīgumu līknē;

c) pieprasīt iestādei iegūt b) apakšpunktā minētās līknes punkta novēroto svārstīgumu;

d) svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar b) apakšpunktu, salīdzināt ar novēroto svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar c) apakšpunktu.

Veicot minēto novērtējumu, kompetentās iestādes pamatojas gan uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 4. punkta c) apakšpunktā minēto periodu, gan uz minētās regulas 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto finansiālās spriedzes periodu.

6. Kompetentās iestādes novērtē, vai visas metodes, ko iestāde izmanto, lai izveidotu līkni, tostarp interpolācijas un ekstrapolācijas metodes, ir pareizas. Ja līknes daļu iegūst, ekstrapolējot tās divus ārējos punktus, kompetentās iestādes pārliecinās, vai ienākumu svārstīgums, kas novērots tirgū attiecībā uz ekstrapolēto līknes daļu, būtiski neatšķiras no tā, kas rodas ekstrapolācijas rezultātā. Šajā nolūkā kompetentās iestādes var piemērot 3. un 5. punktā minētās novērtēšanas metodes, izvēloties punktu līknē, kas iegūts ar ekstrapolāciju, piemērojot minēto punktu b) apakšpunktu.

30. pants

Izsecināmā svārstīguma virsmu novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta h) apakšpunktā noteiktajām prasībām attiecībā uz vega riska aptveršanu jebkurā konkrētā vispārīgā riska faktoru kategorijā, kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei sniegt sarakstu ar visām svārstīguma virsmām, attiecībā uz kuriem iestādes portfelis ir jutīgs;

b) pieprasa iestādei sniegt sava portfeļa jutīguma analīzi attiecībā uz katru no a) apakšpunktā minētajām virsmām;

c) pamatojoties uz a) un b) apakšpunktā minēto informāciju, pārliecinās, vai būtisku bāzes risku starp jebkurām divām konkrētajām virsmām vai nu netieši atspoguļo fakts, ka divas virsmas ir modelētas tieši, vai fakts, ka ir modelēta bāzes virsma, kas atspoguļo starpību starp šīm divām līknēm;

d) attiecībā uz svārstīguma virsmām, kuru punkti ir riska faktori, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. pantā, pārliecinās, vai:

   i) iestādes iekšējā politikā ir noteikti kritēriji, lai lemtu par tādu riska faktoru skaitu, kuri jāizmanto virsmas modelēšanai, un vai šādu kritēriju pamatā ir to pozīciju likviditāte un būtiskums, kuras ietekmē minētā virsma;

   ii) šā apakšpunkta i) punktā minētajiem kritērijiem ir pievienota analīze, kas parāda, ka izmantoto riska faktoru skaits ļauj visaptveroši atspoguļot risku visā virsmā;

e) attiecībā uz virsmām, kas modelētas, izmantojot Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. pantā minētos funkciju parametrus, pārliecinās, vai iestādes iekšējā politika ietver analīzi, kas parāda, ka satricinājuma funkciju parametri ļauj visaptveroši atspoguļot risku visā virsmā;

f) novērtē, vai interpolācijas un ekstrapolācijas metodes, ko iestāde izmanto, lai izveidotu virsmu, ir pamatotas, un, ja daļa no minētās virsmas ir iegūta, ekstrapolējot tās divus ārējos punktus, pārliecinās, vai ienākumu svārstīgums, kas novērots tirgū attiecībā uz ekstrapolēto virsmas daļu, būtiski neatšķiras no tā, kas rodas ekstrapolācijas rezultātā.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā iestāde attiecībā uz katru no minētajā punktā minētajām virsmām norāda, vai tā ir pilnībā modelēta tieši vai arī tā modelēta kā pamatvirsmas un bāzes virsmas summa.

Šā punkta d) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var papildināt savu novērtējumu, izmantojot 2. punktā minēto novērtēšanas metodi.

Šā punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var papildināt savu novērtējumu, izmantojot 3. punktā minēto novērtēšanas metodi.

Šā punkta f) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var piemērot 2. un 3. punktā minētās novērtēšanas metodes, izvēloties punktu virsmā, kas iegūta ar ekstrapolāciju, piemērojot minēto punktu b) apakšpunktu.

2. Šā panta 1. punkta d) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var:

a) pieprasīt iestādei piemērot nākotnes satricinājumu scenārijus virsmas riska faktoriem, kā noteikts iekšējā riska mērīšanas modelī;

b) pieprasīt iestādei atvasināt tāda punkta svārstīgumu attiecīgajā virsmā, kas nav riska faktors;

c) pieprasīt iestādei iegūt b) apakšpunktā minētās virsmas punkta novēroto svārstīgumu;

d) salīdzināt svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar b) apakšpunktu, ar novēroto svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar c) apakšpunktu.

Lai veiktu 1. punkta d) apakšpunkta ii) punktā minēto novērtējumu, kompetentās iestādes pamatojas gan uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 4. punkta c) apakšpunktā minēto periodu, gan uz minētās regulas 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto finansiālās spriedzes periodu.

3. Šā panta 1. punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var:

a) pieprasīt iestādei piemērot nākotnes satricinājumu scenārijus funkciju parametriem, kā noteikts iekšējā riska mērīšanas modelī;

b) pieprasīt iestādei atvasināt kāda punkta svārstīgumu attiecīgajā virsmā;

c) pieprasīt iestādei iegūt b) apakšpunktā minētās virsmas punkta novēroto svārstīgumu;

d) salīdzināt svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar b) apakšpunktu, ar novēroto svārstīgumu, kas iegūts saskaņā ar c) apakšpunktu.

Lai veiktu 1. punkta e) apakšpunktā minēto novērtējumu, kompetentās iestādes pamatojas gan uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 4. punkta c) apakšpunktā minēto periodu, gan uz minētās regulas 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto finansiālās spriedzes periodu.

31. pants

Korelācijas riska faktoru novērtējums

Novērtējot, vai iestādes iekšējais riska mērīšanas modelis aptver korelācijas risku, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta b) apakšpunktā, kompetentās iestādes pārliecinās, vai iekšējā riska mērīšanas modelī ir iekļauts riska faktors, kas aptver korelācijas parametra izmaiņu risku attiecībā uz vairākiem pamatā esošiem iespēju līgumiem un jebkuriem citiem produktiem, kuru dienas beigu vērtību nosaka, izmantojot aplēstās korelācijas parametru.

Kompetentā iestāde var identificēt iespēju līgumus un produktus, kuru pamatā ir aplēstās korelācijas parametrs, izmantojot informāciju, kas paziņota saskaņā ar šīs regulas 23. pantu, un identificējot tos faktorus, kas ir korelācijas parametri.

2. apakšiedaļa

Riska faktoru īpašību novērtējums

32. pants

Riska faktoru modelējamības novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam attiecībā uz prasībām par riska faktoru modelējamību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai minētajā apakšpunktā noteiktā iestādes iekšējā politika atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

a) iekšējā politika aptver Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 7. pantā minētos aspektus attiecībā uz visu dokumentāciju;

b) iekšējā politika paredz, ka tiek sagatavots atjaunināts saraksts, kurā attiecībā uz katru riska faktoru norādīts:

   i) attiecīgā riska faktora apraksts;

   ii) vai riska faktors ir modelējams, ievērojot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.be pantā minēto modelējamības novērtējumu, un vai riska faktors ir jebkad mainījis modelējamības statusu iepriekšējā gadā;

   iii) 12 mēnešu periods, kas izmantots modelējamības novērtējumam;

iv) vai riska faktors ir sistemātisks kredītriska vai kapitāla vērtspapīru riska faktors, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 3. panta 3. punktā;

v) vai riska faktors ir līknes, virsmas vai kuba punkts, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. panta 1. punktā, attiecīgā kopa, ko izmanto minētā riska faktora modelējamības novērtēšanai, un minētās kopas modelējamības novērtējuma rezultāti;

vi) vai riska faktors ir funkcijas parametrs, ko izmanto, lai atspoguļotu līkni, virsmu vai kubu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. panta 1. punktā, un:

1) līknes, virsmas vai kuba punktu kopums, kas izmantots parametra funkcijas kalibrēšanai, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. panta 1. punktā;

2) kopu kopums un to modelējamība, kas izriet no Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minēto posmu piemērošanas;

3) līknes, virsmas vai kuba punktu kopums, kas izmantots, lai kalibrētu funkcijas parametru, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. panta 2. punktā;

vii) pārbaudāmo cenu skaits, kas ir reprezentatīvas attiecīgajam riska faktoram attiecīgajā modelējamības novērtējuma periodā;

viii) vai ir 90 dienu periodi ar mazāk nekā četrām pārbaudāmām un reprezentatīvām cenām;

c) iekšējā politika paredz:

i) kritērijus, ar ko nosaka riska faktorus, kuriem iestāde piemēro Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 1. panta 2. punktā un 4. panta 3. punktā minēto "nobīdīto" periodu;

ii) kritērijus, ar ko nosaka, vai riska faktori ir uzskatāmi par tāda paša veida riska faktoriem, kā noteikts minētās regulas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā;

d) iekšējā politikā ir izklāstīti kritēriji, saskaņā ar kuriem nosaka, vai līknes, virsmas vai kuba modelējamības novērtējums tiek veikts, izmantojot iepriekš noteiktas standarta kopas, kuras minētas Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 2. punktā, vai izmantojot iestādes pašas izveidotas kopas, kā minēts deleģētās regulas 5. panta 4. punktā;

e) iekšējā politikā ir izklāstīts izvēles pamatojums, ja Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 2. punktā minētās iepriekš noteiktās standarta – kopas ir iedalītas mazākās kopās saskaņā ar minētās regulas 5. panta 3. punktu.

Šā punkta b) apakšpunkta vii) un viii) punkta nolūkā, ja iestāde veic modelējamības novērtējumu attiecībā uz riska faktoru, vispirms novērtējot kopu kopuma modelējamību, kompetentās iestādes pārliecinās, vai pārbaudāmo un reprezentatīvo cenu skaits ir noteikts katras šādas kopas līmenī.

2. Novērtējot, vai iestādes iekšējais riska mērīšanas modelis ir īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz to riska faktoru modelējamības novērtējumu, kuri tiek novērtēti kā modelējami saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 1. pantu, kompetentās iestādes:

a) attiecībā uz modelējamības novērtējuma rezultātiem:

i) izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, ka minētie riska faktori atbilst jebkuram no diviem kritērijiem, kas minēti Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 1. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā;

ii) attiecīgā gadījumā, izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, ka modelējamības novērtēšanai izmantotais periods atbilst Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 1. panta 2. punktam;

b) attiecībā uz prasībām, lai cenu uzskatītu par pārbaudāmu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. pantā:

i) pārliecinās, vai:

1) iestādes iekšējās sistēmas un politika un tās līgumiskās vienošanās ar pārdevējiem, kas ir trešās personas, nodrošina, ka ir izpildīti Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punktā minētie nosacījumi;

2) ir cenas, kuras atbilst Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem un kuras uzskata par pārbaudāmām;

ii) izskatot revīzijas ziņojumus, pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 6. punktā minētā neatkarīgā revīzija ir noturīga un aptver visus minētajā punktā noteiktos aspektus;

iii) attiecīgā gadījumā pārbauda Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 7. punktā minētās līgumiskās vienošanās;

c) attiecībā uz prasībām, saskaņā ar kurām pārbaudāmu cenu uzskata par reprezentatīvu riska faktoram, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 3. pantā, pārliecinās, vai attiecināšanas process un kritēriji, kas izmantoti, lai noteiktu cenas reprezentativitāti attiecībā uz riska faktoru, kā minēts deleģētās regulas 7. panta 1. punkta d) apakšpunktā, ir pamatoti.

Šā punkta a) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai 1. punkta c) apakšpunktā minētie kritēriji, ar ko nosaka, vai riska faktori, kas ir tāda paša veida, ir pamatoti, un, izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, vai minētie kritēriji tiek piemēroti pareizi.

Šā punkta b) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes piemēro 5. punktā minēto novērtēšanas metodi.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes piemēro 6. punktā minēto novērtēšanas metodi.

3. Novērtējot, vai iestādes iekšējais riska mērīšanas modelis ir īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz to riska faktoru modelējamības novērtējumu, kuri pieder līknei, virsmai vai kubam un ir novērtēti kā modelējami saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. pantu, kompetentās iestādes:

a) attiecībā uz modelējamības novērtējuma rezultātiem:

i) izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, vai līkņu, virsmu un kubu iedalīšana kopās atbilst Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 2. punktā vai 5. panta 4. punktā minētajiem nosacījumiem un vai iestāde pareizi piemēro šā panta 1. punkta d) apakšpunktā minētos kritērijus, lai izvēlētos pieeju iedalīšanai kopās;

ii) ja iestāde izmanto iepriekš noteiktu standarta kopu kopumu, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 2. punkta d) apakšpunktā, pārliecinās, vai kopu konvertēšana atbilstīgi atšķirīgai tirgus standarta praksei ir piemērota;

iii) izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārauda, vai kopas, kas novērtētas kā modelējamas, atbilst jebkuram no diviem nosacījumiem, kas minēti Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā;

iv) izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, vai modelējamības novērtēšanai izmantotais periods ir vienāds visām konkrētās līknes, virsmas vai kuba kopām;

b) attiecībā uz prasībām, lai cenu uzskatītu par pārbaudāmu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. pantā:

i) pārbaudot iestādes iekšējās sistēmas un politiku, kā arī tās līgumiskās vienošanās ar pārdevējiem, kas ir trešās personas, nodrošina, ka:

1) ir izpildīti Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punktā minētie nosacījumi;

2) nevienu cenu, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem, neuzskata par pārbaudāmu;

ii) pārbaudot revīzijas ziņojumus, pārliecinās, vai neatkarīgā revīzija, kas attiecas uz pārdevējiem, kas ir trešās personas, ir noturīga un aptver visus Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 6. punktā minētos aspektus;

iii) attiecīgā gadījumā pārbauda līgumiskās vienošanās starp iestādi un pārdevējiem, kas ir trešās personas, kas minētas Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 7. punktā;

c) attiecībā uz prasībām par pārbaudāmas cenas attiecināšanu uz kopu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. panta 4. punktā, pārliecinās, vai attiecināšanas process un kritēriji, kas noteikti minētās regulas 7. panta 1. punkta d) apakšpunktā un ko izmanto, lai noteiktu, vai cena ir reprezentatīva kādam punktam kopā, ir pamatoti;

d) attiecībā uz iespēju saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 5. punktu pārdalīt pārbaudāmu kopas cenu uz blakus esošu kopu pārliecinās:

i) vai saskaņā ar minētās regulas 7. panta 1. punkta f) apakšpunktu dokumentētā pieeja, ko iestāde izmanto šādas pārdales veikšanai, ir piemērota;

ii) kā iestāde nodrošina, ka ir izpildīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem ir atļauta pārdale atbilstīgi Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 5. punktam.

Šā punkta b) apakšpunkta i) punkta nolūkos kompetentās iestādes piemēro 5. punktā minēto novērtēšanas metodi.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes piemēro 7. punktā minēto novērtēšanas metodi.

4. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis ir īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz to riska faktoru modelējamības novērtējumu, kuri tiek novērtēti kā modelējami saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 6. pantu, kompetentās iestādes:

a) attiecībā uz modelējamības novērtējuma rezultātiem:

i) izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, vai līknes, virsmas vai kuba kopas, kas modelētas, izmantojot parametrisku funkciju, un novērtētas kā modelējamas, atbilst jebkuram no diviem Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem;

ii) izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, vai:

1) iestāde izmanto Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 2. punktā minēto pieeju iedalīšanai kopās;

2) jebkāda kopu konvertēšana, ievērojot atšķirīgus tirgus standartus, saskaņā ar minētās regulas 5. panta 2. punkta d) apakšpunktu ir atbilstīga;

iii) izmantojot 1. punkta b) apakšpunktā minēto sarakstu, pārliecinās, vai iestāde funkciju parametru novērtē kā modelējamu tikai tad, ja visi punkti līknē, virsmā vai kubā, ko izmanto, lai kalibrētu minēto funkciju parametru, pieder pie modelējamām kopām;

b) attiecībā uz prasībām, lai cenu uzskatītu par pārbaudāmu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. pantā:

i) pārliecinās, vai:

1) iestādes iekšējās sistēmas un politika un tās līgumiskās vienošanās ar pārdevējiem, kas ir trešās personas, nodrošina, ka ir izpildīti Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punktā minētie nosacījumi;

2) nav tādu cenu, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem, kuras uzskata par pārbaudāmām;

ii) pārbaudot revīzijas ziņojumus, pārliecinās, vai neatkarīgā revīzija, kas attiecas uz pārdevējiem, kas ir trešās personas, ir noturīga un aptver visus Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 6. punktā minētos aspektus;

iii) attiecīgā gadījumā pārbauda līgumiskās vienošanās starp iestādi un pārdevējiem, kas ir trešās personas, kas minētas Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 7. punktā;

c) attiecībā uz prasībām par pārbaudāmas cenas attiecināšanu uz kopu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 4. panta 4. punktā, pārliecinās, vai attiecināšanas process un kritēriji, kas noteikti minētās regulas 7. panta 1. punkta d) apakšpunktā un ko izmanto, lai noteiktu, vai cena ir reprezentatīva kādam punktam kopā, ir pamatoti;

d) attiecībā uz iespēju saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 5. punktu pārdalīt pārbaudāmu kopas cenu uz blakus esošu kopu pārliecinās:

i) vai saskaņā ar minētās regulas 7. panta 1. punkta f) apakšpunktu dokumentētā pieeja, ko iestāde izmanto šādas pārdales veikšanai, ir piemērota;

ii) kā iestāde nodrošina, ka ir izpildīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem ir atļauta pārdale atbilstīgi Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 5. panta 5. punktam.

Šā punkta b) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes piemēro 5. punktā minēto novērtēšanas metodi.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes piemēro 7. punktā minēto novērtēšanas metodi.

5. Šā panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punkta, 3. punkta b) apakšpunkta i) punkta un 4. punkta b) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes piemēro šādu novērtēšanas metodi:

a) pieprasa iestādei iesniegt riska faktoru un kopu izlasi ar atbilstošām pārbaudāmām un reprezentatīvām cenām, tostarp:

i) riska faktorus un kopas, kas nelielā mērā atbilda nosacījumiem, lai tos varētu novērtēt kā modelējamus;

ii) riska faktorus un kopas, kas iepriekšējā gadā mainījušas savu modelējamības statusu;

iii) attiecīgā gadījumā – riska faktorus un kopas, kurām pārbaudāmas cenas iegūst vienīgi iestāde, vienīgi pārdevēji, kas ir trešās personas, un gan iestāde, gan pārdevēji, kas ir trešās personas;

b) pieprasa iestādei pamatot attiecībā uz šā punkta a) apakšpunktā minētajā cenām, kuri no Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem ir izpildīti, un pārliecinās:

i) ja ir izpildīts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais nosacījums – kā iestāde ir novērtējusi, ka attiecīgais darījums tika veikts godīgas konkurences apstākļos;

ii) ja ir izpildīts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētais nosacījums – kā iestāde vai pārdevējs, kas ir trešā persona, ir novērtējis, ka attiecīgais darījums tika veikts godīgas konkurences apstākļos;

iii) ja ir izpildīts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētais nosacījums – kā iestāde vai pārdevējs, kas ir trešā persona, ir identificējusi gan piedāvātās cenas, gan pieprasītās cenas kotācijas;

c) attiecībā uz a) apakšpunktā minētajām pārbaudāmajām cenām kompetentās iestādes pārliecinās:

i) vai cena nav darījums vai piedāvātās cenas un pieprasītās cenas kotējumi starp divām vienas grupas struktūrām, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā, un vai pieeja, ko iestāde vai pārdevējs, kas ir trešā persona, izmantoja, lai secinātu, ka abas struktūras nepieder vienai un tai pašai grupai, ir pamatota;

ii) kā iestāde vai pārdevējs, kas ir trešā persona, ir secinājusi, ka darījuma apjoms vai ar pārbaudāmo cenu saistītais saistošais cenu piedāvājums ir ievērojams, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā, un vai kritēriji, kas izmantoti, lai novērtētu neatbilstību, ir pamatoti;

iii) ja pārbaudāmā cena attiecas uz Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajiem cenu kotējumiem, par kurām panākta apņemšanās veikt darījumu:

1) kā iestāde vai pārdevējs, kas ir trešā persona, ir secinājusi, ka piedāvātās cenas un pieprasītās cenas starpība būtiski neatšķiras no pašreizējiem tirgus apstākļiem, kā minēts deleģētās regulas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktā;

2) vai rādītāji, ko izmanto, lai novērtētu šādu iespējamo novirzi, ir pamatoti;

iv) vai dažas no minētajām cenām var uzskatīt par tādām, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā vai 2. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem, jo tām ir raksturīgs neparasti zems apjoms vai neparasti liela piedāvātas cenas un pieprasītās cenas starpība;

v) vai iestāde vai pārdevējs, kas ir trešā persona, ir identificējusi laika zonu, ko konsekventi izmanto visos datu avotos, lai identificētu pārbaudāmās cenas novērošanas datumu, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 3. punktā.

Šā punkta nolūkā kompetentās iestādes pieprasa iestādēm vai attiecīgā gadījumā pārdevējiem, kas ir trešās personas, sniegt tām visu informāciju, kas tām vajadzīga, lai visaptveroši veiktu minēto novērtējumu saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 2. panta 5. punkta b) apakšpunktu.

6. Šā panta 2. punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei iesniegt riska faktoru izlasi un attiecīgās pārbaudāmās un reprezentatīvās cenas, ko izmanto, lai novērtētu Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 1. pantā minētos nosacījumus;

b) novērtējot, vai ir izpildīti Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 1. pantā minētie nosacījumi, pārliecinās, vai, ja riska faktoram konkrētajā novērošanas datumā ir vairākas pārbaudāmas cenas, ir ņemta vērā tikai viena no tām;

c) attiecībā uz tiem riska faktoriem a) apakšpunktā minētajā izlasē, kas nav sistemātiski kredītriska vai kapitāla vērtspapīru riska faktori, kuri aptver tirgus mēroga pārmaiņas, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 3. panta 3. punktā, pārliecinās, vai:

i) riska faktors ir spēcīgs faktors, kas nosaka cenu, kuru uzskata par reprezentatīvu;

ii) metode, ko iestāde izmantojusi, lai secinātu, ka starp riska faktoru un cenu pastāv cieša saikne, ir pamatota;

iii) metodika, ko iestāde izmantojusi, lai no minētās cenas iegūtu riska faktora vērtību, ir pamatota;

d) attiecībā uz tiem riska faktoriem a) apakšpunktā minētajā izlasē, kas ir sistemātiski kredītriska vai kapitāla vērtspapīru riska faktori, kuri aptver tirgus mēroga pārmaiņas, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 3. panta 3. punktā, pārliecinās, vai izmantotās pārbaudāmās cenas ir reprezentatīvas attiecībā uz sistemātisku riska faktoru raksturlielumiem.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā riska faktoru izlase cita starpā ietver riska faktorus, kas nelielā mērā atbilda modelējamības novērtēšanas nosacījumiem, un riska faktorus, kas iepriekšējā gada laikā mainījuši to modelējamības statusu. Attiecīgā gadījumā minētā izlase ietver riska faktorus, kurām pārbaudāmas cenas iegūst vienīgi iestāde, vienīgi pārdevēji, kas ir trešās personas, un gan iestāde, gan pārdevēji, kas ir trešās personas.

7. Šā panta 3. punkta c) apakšpunkta un 4. punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei iesniegt kopu izlasi, kas attiecas uz līkņu, virsmu vai kubu kopumu, un atbilstīgās pārbaudāmās un reprezentatīvās cenas;

b) attiecībā uz a) apakšpunktā minētajām pārbaudāmajām cenām, tām kopām, kurām ir vairākas pārbaudāmās cenas konkrētā novērošanas datumā, novērtējot, vai ir izpildīti Deleģētās regulas (ES) 2022/2060 1. pantā minētie nosacījumi, pārliecinās, ka ir ņemta vērā tikai viena pārbaudāmā cena katrā datumā;

c) attiecībā uz a) apakšpunktā minētajām pārbaudāmajām cenām novērtē, vai metodika, ko iestāde izmanto, lai pārbaudāmu cenu attiecinātu uz konkrētu kopu, ir piemērota.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā kopu izlasē cita starpā iekļauj kopas, kas nelielā mērā atbilst modelējamības novērtēšanas nosacījumiem, un kopas, kas iepriekšējā gada laikā mainījušas to modelējamības statusu. Attiecīgā gadījumā minētajā izlasē ietver kopas, kurām pārbaudāmas cenas iegūst vienīgi iestāde, vienīgi pārdevēji, kas ir trešās personas, un gan iestāde, gan pārdevēji, kas ir trešās personas.

Šā panta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) attiecīgie punkti kādā kopā ir spēcīgs faktors, kas nosaka cenu, kuru uzskata par reprezentatīvu,

b) metode, ko iestāde izmantojusi, lai secinātu, ka starp jebkuru punktu attiecīgajā kopā un minēto cenu pastāv cieša saikne, ir pamatota,

c) metodika, ko iestāde izmanto, lai no minētā punkta attiecīgajā kopā iegūtu vērtību no minētās cenas, ir pamatota.

33. pants

Riska faktoru likviditātes perioda novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam attiecībā uz prasībām par riska faktoru likviditātes periodu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai attiecīgajā punktā minētā iekšējā politika nosaka, ka ir jāizveido atjaunināts saraksts, kurā par katru riska faktoru norāda turpmāk minētos aspektus:

a) attiecīgā riska faktora aprakstu;

b) vai riska faktors ir modelējams pēc modelējamības novērtējuma, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.be pantā, un, ja riska faktors ir modelējams, vai minētais riska faktors ir iekļauts minētās regulas 325.bc panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā modelējamo riska faktoru apakšgrupā;

c) riska faktora novērtēšanai izmantoto ievaddatu vienkāršu aprakstu;

d) likviditātes periodu, kas noteikts attiecīgajam riska faktoram, kā pieprasīts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 2. punktā;

e) vai riska faktora būtība neatbilst nevienai vispārīgajai riska faktoru kategorijai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 1. panta 2. punktā;

f) vai riska faktora aptvertā riska būtība un minētajam riska faktoram izmantotie ievaddati atbilst riska faktoriem, kas varētu ietilpt vairāk nekā vienā vispārīgā riska faktoru kategorijā vai vispārīgā riska faktoru apakškategorijā, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 1. panta 3. punktā;

g) ja riska faktoru izmanto homogēna indeksa modelēšanai, vai ir izmantota Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 1. pantā minētā metodika vai minētās regulas 2. pantā minētā metodika, lai riska faktoru attiecinātu uz attiecīgo Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 2. tabulā noteikto vispārīgo riska faktoru kategoriju un apakškategoriju.

2. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktu, attiecībā uz prasībām par riska faktoru likviditātes periodu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) izmantojot šā panta 1. punktā minētos elementus:

   i) pastāv konsekvence starp riska faktoru būtību, riska faktoriem izmantotajiem ievaddatiem un Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 2. tabulā norādīto riska faktoru vispārīgo kategoriju un apakškategoriju;

   ii) kapitāla vērtspapīru un kredītriska faktoriem, kas atspoguļo sistemātisku komponentu, ir piemērota Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 1. panta 3. punktā minētā procedūra, ja minētie riska faktori ir kalibrēti, izmantojot ievaddatus, kas saistīti ar dažādām vispārīgām riska faktoru kategorijām vai apakškategorijām;

   iii) Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 1. panta 3. punktā minētā procedūra attiecas uz bāzes riska faktoriem, kas atspoguļo atšķirību starp diviem riska faktoriem, kuri, ja iestāde tos modelētu tieši, nevis izmantojot bāzi, tiktu iedalīti divās dažādās apakškategorijās;

   iv) ja riska faktors nav starp riska faktoriem, kas minēti Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 3. un 4. pantā, un minētais riska faktors nav nepārprotami saistīts ar kādu no Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 2 tabulā minētajām vispārīgajām risku apakškategorijām, minēto riska faktoru attiecina uz attiecīgās kategorijas apakškategoriju "citi veidi";

v) kapitāla vērtspapīru riska faktori, kas atzīti par kapitāla vērtspapīriem ar lielu tirgus kapitalizāciju, atbilst vienam no Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 7. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem;

b) iestādei ir objektīvi kritēriji, lai noteiktu, kad kredītriska starpības riska faktors attiecas uz ieguldījumu kategoriju vai augsta ienesīguma pozīciju;

c) ja iestāde piemēro Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 3. punktā noteikto atkāpi attiecībā uz ilgāku likviditātes periodu izmantošanu, lai aprēķinātu minētās regulas 325.bb pantā minēto sagaidāmā iztrūkuma riska mēru un minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēru, iestāde nošķir pozīcijas, kas pieder tirdzniecības nodaļām, kurām piemēro atkāpi, no tām tirdzniecības nodaļām, kurām šādu atkāpi nepiemēro;

d) Iestāde, piemērojot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 6. punktu, katru mēnesi pārliecinās, vai:

i) sakarā ar izmaiņām kapitāla vērtspapīru kapitalizācijā vai indeksu sastāvdaļās, kas minētas Deleģētās regulas (ES) 2022/2058 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ir notikušas izmaiņas kapitāla vērtspapīru riska faktora attiecīgajā apakškategorijā;

ii) migrācijas vai citu kredītkvalitātes notikumu dēļ ir notikušas izmaiņas kredītriska starpības riska faktora attiecīgajā apakškategorijā;

e) tikai vienu valūtu uzskata par vietējo valūtu, lai riska faktoru attiecinātu uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 2. tabulā norādīto vispārīgo kategoriju "Procentu likme" un apakškategoriju "Likvīdākās valūtas un vietējā valūta".

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes galveno uzmanību pievērš riska faktoriem, kas pieder apakškategorijai, kurai piemēro atkāpi, un kas pastāv gan tirdzniecības nodaļās, kurām piemēro atkāpi, gan tirdzniecības nodaļās, kurām atkāpe netiek piemērota.

3. Šā panta 2. punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei identificēt riska faktorus finanšu instrumentu vai preču izlasē un veikt novērtējumu, ņemot vērā to finanšu instrumentu būtību, uz kuriem attiecas riska faktori. Pieprasot minēto izlasi, kompetentās iestādes galveno uzmanību pievērš finanšu instrumentiem vai precēm, kas aptver pietiekami plašu riska faktoru veidu klāstu, lai nodrošinātu visaptverošu novērtējumu.

4. Šā panta 2. punkta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei norādīt riska faktorus, uz kuriem attiecās izmaiņas apakškategorijā, un pārbaudīt, vai pēc ikmēneša pārbaudes Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētais sagaidāmā iztrūkuma riska mērs un minētās regulas 325.bk pantā minētais spriedzes scenārija riska mērs atspoguļoja izmaiņas likviditātes periodā.

3. IEDAĻA

Aizstājējvērtību un datu kvalitātes novērtējums

34. pants

Aizstājējvērtību novērtējums

1. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz prasībām par aizstājējvērtību izmantošanu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestāde kā daļu no iekšējās politikas, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā, ir noteikusi kritērijus, kuros izklāstīts:

i) kad riska faktors ir ticis aplēsts;

ii) kā tiktu aplēsts riska faktors, ja tam tiktu piemērota aizstājējvērtības pieeja;

b) iekšējā politika, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā, aptver visas iestādes izmantotās aizstājējvērtības pieejas, tostarp, ja tiek izmantoti:

i) faktoru modeļi;

ii) beta aproksimācijas;

iii) riska faktoru attiecināšana uz etaloniem, tostarp nozarei un reģionam vai indeksiem reprezentatīvie nosaukumi;

c) attiecībā uz nemodelējamiem riska faktoriem aizstājējvērtību pieejas izmantošana ir skaidri pamatota, pat ja ienākumu skaits N laikrindās riska faktoram, kas izriet no Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. panta, ļautu izmantot vēsturisko metodi vai asimetrisko sigmas metodi, kas minēta attiecīgi deleģētās regulas 8. un 9. pantā;

d) pieeja, ko izmanto, lai aplēstu riska faktoru, ir piemērota un, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta g) apakšpunktā, nodrošina nākotnes satricinājumu scenāriju konservatīvu kalibrēšanu attiecībā uz modelējamiem riska faktoriem un nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju konservatīvu kalibrēšanu attiecībā uz nemodelējamiem riska faktoriem;

e) attiecībā uz riska faktoriem, kuriem aizstājējdatus izmanto tikai konkrētos laikrindas periodos, nav anomālu lēcienu starp tām laikrindas daļām, kurām izmantotas aizstājējvērtības, un laikrindas daļām, kurām tās nav izmantotas.

2. Šā panta 1. punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz izvēlēto riska faktoru izlasi, pārliecinās, vai:

a) šiem riska faktoriem izmantotā aizstājējpieeja ir pieeja, kas aprakstīta iekšējā politikā, kā minēts 1. punkta a) apakšpunktā, un izmantotā aizstājējvērtība ir ekonomiski nozīmīga;

b) ir pienācīgi aptverts bāzes risks starp minēto riska faktoru, kam izmantota aizstājējvērtība, un citiem riska faktoriem, tostarp gadījumos, kad dažādiem riska faktoriem tiek izmantotas aizstājējvērtības, tās attiecinot uz vienu un to pašu riska faktoru;

c) nav gadījumu, kad aizstājējvērtības izmantošanas rezultātā specifiskais risks nav pienācīgi aptverts.

Piemērojot minēto novērtēšanas metodi, kompetentās iestādes izvēlas tādu riska faktoru izlasi, kas atspoguļo dažādas aizstājējpieejas, tostarp, ja izmanto, faktoru modeļus, beta aproksimācijas un riska faktoru attiecināšanu uz etaloniem, tostarp nosaukumus, kas ir reprezentatīvi attiecīgajai nozarei un reģioniem vai indeksiem.

3. Šā panta 1. punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz tādu riska faktoru izlasi, par kuriem pēdējo 12 mēnešu periodā ir izmantoti aizstājējdati:

a) pieprasa iestādei sniegt iekšējā riska mērīšanas modelī izmantoto aplēsto riska faktoru laikrindas un dienas beigu vērtēšanas procesā izmantoto atbilstošo cenu noteikšanas faktoru laikrindas;

b) pārliecinās, vai abu a) apakšpunktā minēto laikrindu svārstīgums būtiski neatšķiras;

c) pārliecinās, vai starp abām laikrindām pastāv izteikta korelācija.

Piemērojot minēto novērtēšanas metodi, kompetentās iestādes izvēlas tādu riska faktoru izlasi, kas atspoguļo dažādas aizstājējpieejas, tostarp, ja izmanto, faktoru modeļus, beta aproksimācijas un riska faktoru attiecināšanu uz etaloniem, tostarp nosaukumus, kas ir reprezentatīvi attiecīgajai nozarei un reģionam vai indeksiem.

4. Šā panta 1. punkta c) apakšpunkta nolūkā, lai pārbaudītu aizstājējvērtību pieeju konservatīvumu, kompetentās iestādes atlasa pieeju izlasi un attiecībā uz katru aizstājējpieeju veic visas turpmāk minētās darbības šādā secībā:

a) pieprasa iestādei sniegt to riska faktoru izlases laikrindas, kuriem nav piemērotas aizstājējvērtības un kuriem, ja tās tiktu izmantotas, tiktu piemērota novērtējamā aizstājējvērtību pieeja;

b) pieprasa iestādei sniegt laikrindas, kas tiktu izmantotas, novērtējamo aizstājējvērtību pieeju piemērojot a) apakšpunktā minētajām riska faktoru laikrindām;

c) attiecībā uz abām laikrindām iegūst riska faktoru svārstīgumu spriedzes periodā un pēdējos 12 mēnešos un pārliecinās, vai svārstīgums, kas izriet no b) apakšpunktā minētajām laikrindām, kurām piemērotas aizstājējvērtības, nenovērtē par zemu svārstīgumu, kas izriet no a) apakšpunktā minētajām laikrindām.

Piemērojot minēto novērtēšanas metodi, kompetentās iestādes izvēlas tādu riska faktoru izlasi, kas atspoguļo dažādas aizstājējpieejas, tostarp, ja izmanto, faktoru modeļus, beta aproksimācijas un riska faktoru attiecināšanu uz etaloniem, tostarp nosaukumus, kas ir reprezentatīvas attiecīgajai nozarei un reģionam vai indeksiem.

5. Šā panta 1. punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecībā uz nemodelējamu riska faktoru izlasi, kurai ir piemēroti aizstājējdati attiecīgajā spriedzes periodā, neraugoties uz ienākumu skaitu N laikrindās riska faktoram, kas izriet no Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. panta, ļautu izmantot vēsturisko metodi vai asimetrisko sigmas metodi, kas minēta attiecīgi deleģētās regulas 8. un 9. pantā;

a) pieprasa iestādei sniegt sākotnējās laikrindas attiecībā uz riska faktoriem, pirms ir izmantota aizstājējvērtības pieeja;

b) pieprasa iestādei sniegt laikrindas, kas izmantotas ar aizstājējvērtībām aplēstiem riska faktoriem;

c) augšupvērstus un lejupvērstus kalibrētos satricinājumus, kas izriet no Deleģētās regulas (ES) 2024/397 8. un 9. panta piemērošanas, salīdzina ar šā punkta a) un b) apakšpunktā minētajām laikrindām un pārliecinās, vai satricinājumi, kas izriet no aplēstās laikrindas, nav sistemātiski mazāk konservatīvi par satricinājumiem, kas iegūti, izmantojot sākotnējās laikrindas.

Piemērojot minēto novērtēšanas metodi, kompetentās iestādes izvēlas tādu riska faktoru izlasi, kas atspoguļo dažādas aizstājējpieejas, tostarp, ja izmanto, faktoru modeļus, beta aproksimācijas un riska faktoru attiecināšanu uz etaloniem, tostarp nosaukumus, kas ir reprezentatīvi attiecīgajai nozarei un reģionam vai indeksiem.

35. pants

Datu kvalitātes novērtējums

1. Novērtējot, vai iestādes datu standarti atbilst iekšējā riska mērīšanas modeļa minimālajiem standartiem, lai tos uzskatītu par pietiekami precīziem risku novērtēšanā, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta f) apakšpunktā, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestāde savas iekšējās politikas ietvaros dokumentē visas metodikas, kas izmantotas, lai aizpildītu laikrindas ar trūkstošiem datu punktiem, un to, vai šāda dokumentācija ietver pamatotu analīzi, kas parāda, ka minētās metodikas neietekmē riska faktoru svārstīgumu un korelācijas;

b) iestāde ir noteikusi objektīvus kritērijus, kas nosaka, kura metodika tiek izmantota, lai aizpildītu laikrindas, ja ir pieejama vairāk nekā viena metodika, un ir dokumentējusi šos kritērijus savā iekšējā politikā;

c) iestāde savas iekšējās politikas ietvaros ir izveidojusi procesu, kas jāievēro ikreiz, kad tiek mainītas vērtības laikrindās, un vai šāds process ietver veikto izmaiņu dokumentēšanu;

d) iestāde neveic datu filtrēšanu, tostarp izlecošo vērtību minimālo un maksimālo robežvērtību noteikšanu un izslēgšanu, ja vien iestāde nespēj pierādīt, ka konkrētais izslēgtais datu punkts attiecas uz kļūdainiem vai novecojušiem datiem, un iestāde šādu izslēgšanu dokumentē;

e) iestāde periodiski veic kvalitātes pārbaudes attiecībā uz laikrindām, ko izmanto sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanai, un dokumentē šīs pārbaudes un attiecīgos rezultātus;

f) iestāde e) apakšpunktā minēto pārbaužu ietvaros analizē, kā trūkstošo vai aizstāto datu un laikrindu iegūšanai izmantotā metodika ietekmē riska faktoru svārstīgumu un korelācijas;

g) iestādes izmantoto laikrindu datu kvalitāte ir atbilstoša.

Šā punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde, veicot minētajā punktā noteiktās pārbaudes, attiecībā uz katru laikrindu uzrauga:

a) to dienu skaitu, par kurām sākotnēji trūka datu punktu, un pēc tam tie tika aizpildīti, izmantojot konkrētu metodiku;

b) to dienu skaitu, par kurām sākotnēji bija pieejami datu punkti un kuri ir aizstāti, izmantojot konkrētu metodiku;

c) dienu skaitu bez ikdienas izmaiņām;

d) maksimālo secīgu dienu skaitu bez ikdienas izmaiņām.

2. Šā panta 1. punkta g) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei sniegt pārskatu par laikrindām, kuras izmantotas Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto rādītāju PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$ un $PES_t^{FC,\,i}$ un spriedzes scenāriju riska mēru aprēķināšanai, kā minēts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. pantā, un minētajā pārskatā par katru izmantoto laikrindu iekļaut:

   i) dienu kopējo skaitu vēsturiskajā periodā, kas izmantotas, lai aprēķinātu PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$un $PES_t^{FC,\,i}$, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā, un spriedzes scenāriju riska mērus, kā minēts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. pantā;

   ii) dienu skaitu ar trūkstošiem datiem laikrindās, pirms iestāde ievieš jebkādas korekcijas;

   iii) dienu skaitu bez ikdienas izmaiņām laikrindās, pirms iestāde ievieš jebkādas korekcijas;

   iv) maksimālo secīgu dienu skaitu bez ikdienas izmaiņām laikrindās, pirms iestāde ievieš jebkādas korekcijas;

   v) dienu skaitu, par kurām sākotnēji bija pieejamas laikrindas, bet kuras iestāde izslēdza vai mainīja, pirms tās tika izmantotas, lai aprēķinātu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētos rādītājus PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$un $PES_t^{FC,\,i}$ un spriedzes scenāriju riska mērus, kā minēts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. pantā;

b) pamatojoties uz a) apakšpunktā minēto pārskatu, identificē tās laikrindas, kas izmantotas riska faktoriem, kurus var ietekmēt zema datu kvalitāte;

c) pamatojoties uz a) apakšpunktā minēto pārskatu, atlasa laikrindu izlasi, kam sākotnēji raksturīgs trūkstošs liels skaits datu punktu, un veic turpmāk minētās darbības šādā secībā:

   i) pieprasa iestādei uzrādīt laikrindas tikai ar sākotnējiem datu punktiem un laikrindām pēc to aizpildīšanas;

   ii) pārliecinās, vai laikrindas ir aizpildītas saskaņā ar metodikām, kas paredzētas iekšējā politikā, kā minēts 1. punkta a) un b) apakšpunktā, un vai šādas metodikas ir piemērotas konkrētajam gadījumam;

d) pamatojoties uz b) apakšpunktā minēto pārskatu, atlasa laikrindu izlasi, kam raksturīgs liels skaits datu punktu, kuri sākotnēji bija pieejami, bet tos aizstāja ar citiem datu punktiem, un veic turpmāk minētās darbības šādā secībā:

   i) pieprasa iestādei sniegt laikrindas tikai ar sākotnējiem datu punktiem un laikrindas pēc tam, kad datu punkti attiecīgajās laikrindās tika aizstāti;

ii) pārliecinās, vai datu punkti ir aizstāti saskaņā ar metodikām, kas paredzētas iekšējā politikā, kā minēts 1. punkta a) un b) apakšpunktā, un vai šādas metodikas ir piemērotas konkrētajam gadījumam.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā par pamatu minētajā apakšpunktā norādītajai identifikācijai var izmantot šādus rādītājus:

a) laikrindas ar mazāk nekā 10 % no sākotnēji pieejamajiem datu punktiem;

b) laikrindas ar 20 secīgām darba dienām, kurās nav bijušas ikdienas izmaiņas;

c) laikrindas ar vairāk nekā 20 % dienu bez izmaiņām;

d) laikrindas, kurām ir mainīti vairāk nekā 50 % no sākotnēji pieejamajiem datiem.

Kompetentās iestādes pieprasa iestādei pamatot minēto laikrindu izmantošanu un attiecīgā gadījumā iemeslu, kāpēc attiecīgais riska faktors ir iekļauts samazinātajā riska faktoru kopumā, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā un 325.bc panta 3. punkta a) un b) apakšpunktā.

3. Attiecībā uz riska faktoriem, kuriem izmanto aizstājējdatus, kompetentās iestādes veic 2. punktā minēto novērtējumu par laikrindām, kurām izmantotas aizstājējvērtības un kuras izmantotas, lai aprēķinātu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētos rādītājus PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$un $PES_t^{FC,\,i}$, un par spriedzes scenāriju riska mēriem, kā minēts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. pantā.

4. IEDAĻA

Novērtējums par atbilstību prasībām attiecībā uz atpakaļejošām pārbaudēm un peļņas un zaudējumu attiecinājuma pārbaudi

36. pants

Tādu tehnisko elementu novērtējums, kuri jāiekļauj portfeļa vērtības faktiskajās un hipotētiskajās izmaiņās attiecībā uz atpakaļejošās pārbaudes prasībām

1. Pārbaudot, vai iestāde atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam, attiecībā uz prasībām par tehniskajiem elementiem, kas iekļaujami portfeļa vērtības faktiskajās un hipotētiskajās izmaiņās, kompetentās iestādes pārliecinās, vai attiecīgajā punktā minētā iekšējā politikā:

a) ir precizēti visi elementi, kas minēti Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. pantā, un attiecīgā gadījumā visi minētās regulas 1. panta 5. punkta c) apakšpunktā minētie elementi;

b) ir pieprasīts sagatavot periodisku pārskatu un, ja dažādie elementi, kas veicina izmaiņas portfeļa vērtībā, ir nošķirti, dienas rādītājus, tostarp:

i) izmaiņas, kas saistītas ar elementiem, kuri svītroti no dienas beigu vērtības, lai iegūtu faktiskās un hipotētiskās izmaiņas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1.–4. pantu, tostarp izmaiņas, kas attiecas uz tekošās dienas tirdzniecības darbībām;

ii) izmaiņas, kas saistītas ar korekcijām, kuras ir iekļautas dienas beigu vērtībā, bet kuras nav iekļautas faktisko un hipotētisko izmaiņu aprēķinā saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1.–4. pantu;

iii) izmaiņas, kas saistītas ar korekcijām, kuras iekļautas dienas beigu vērtībā un faktisko un hipotētisko izmaiņu aprēķinā saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1.–4. pantu;

iv) izmaiņas, kas saistītas ar korekcijām, kuras izriet no neatkarīgās cenu pārbaudes procesa, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 1. punktā un 2. panta 1. punktā;

c) ir pieprasīts sagatavot b) apakšpunktā minēto pārskatu gan katras tirdzniecības nodaļas līmenī, uz kuru attiecas tirdzniecības nodaļas atpakaļejošās pārbaudes prasības saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. un 3. pantu, gan portfeļa līmenī, uz kuru attiecas atpakaļejošās pārbaudes prasības saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. un 4. pantu;

d) ir precizēti labošanas procesi, kas jāievēro, aprēķinot faktiskās un hipotētiskās izmaiņas neparedzētu gadījumu, izņēmumu, kļūdu un cenu noteikšanas nepilnību gadījumā.

2. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz prasībām par tehniskajiem elementiem, kuri jāiekļauj portfeļa vērtības faktiskajās un hipotētiskajās izmaiņās, kompetentās iestādes:

a) attiecībā uz faktisko izmaiņu aprēķināšanu tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 1. punktā:

i) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus un Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta a) punktā minēto izklāstu par atšķirībām:

1) identificē elementus, kas atšķiras starp izmaiņām dienas beigu portfeļa vērtībā, ko rada dienas beigu vērtēšanas process, un faktiskajām izmaiņām;

2) pārliecinās, vai elementi, kas identificēti saskaņā ar 1. punktu, attiecas tikai uz maksām un komisijām, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 4. punkta b) apakšpunktā, un vai tie attiecas tikai uz tām korekcijām, kas ir jāizslēdz vai kas var tikt izslēgtas no faktiskajām izmaiņām, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 3. un 5. punktā;

ii) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, vai neatkarīgās cenu pārbaudes rezultātā veiktās korekcijas ir iekļautas faktiskajās tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtības izmaiņās, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 1. punktā;

iii) pārliecinās, vai laikposms, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 2. punktā, ir atspoguļots faktisko izmaiņu aprēķinā un vai šis pagājušais laiks ir atspoguļots tādā pašā veidā, kā aprēķinot dienas beigu portfeļa vērtības, kas iegūtas dienas beigu vērtēšanas procesā;

iv) izvērtē, kā iestāde novērtē, vai korekcija ir saistīta ar tirgus risku, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 3. punktā, un, izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, vai korekcijas, kas nav saistītas ar tirgus risku, ir izslēgtas no faktisko izmaiņu aprēķina;

v) salīdzinot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus dažādos datumos, pārliecinās, vai iestāde atspoguļo korekciju vērtību izmaiņas tikai tajos datumos, kuros korekcija ir aprēķināta, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 4. punktā;

vi) pārliecinās, vai to pozīciju tvērums, kurām aprēķina korekciju, ietver tikai pozīcijas, kas piesaistītas tirdzniecības nodaļai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 4. punktā;

vii) pārliecinās, vai korekcijas, kuras var izslēgt no faktiskajām izmaiņām saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 1. panta 5. punktu, nav nesaderīgas;

viii) pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta c) punktā minētā informācija atbilst pierādījumiem, kas izriet no šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem pārskatiem;

b) attiecībā uz faktisko izmaiņu aprēķināšanu portfeļa vērtībā, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. pantā:

i) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus un Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta a) punktā minēto izklāstu par atšķirībām:

1) identificē elementus, kas atšķiras starp izmaiņām dienas beigu portfeļa vērtībās, kas iegūtas dienas beigu vērtēšanas procesā, un faktiskajām izmaiņām;

2) pārliecinās, vai elementi, kas minēti 1. punktā, attiecas tikai uz maksām un komisijām, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 4. punkta b) apakšpunktā, un tikai uz tām korekcijām, kas ir jāizslēdz vai kas var tikt izslēgtas no faktiskajām izmaiņām, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. pantā;

ii) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, vai neatkarīgās cenu pārbaudes rezultātā veiktās korekcijas ir iekļautas faktiskajās portfeļa vērtības izmaiņās, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. panta 1. punktā;

iii) pārliecinās, vai laikposms, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. panta 2. punktā, ir atspoguļots faktisko izmaiņu aprēķinā un vai šis pagājušais laiks ir atspoguļots tādā pašā veidā, kā aprēķinot dienas beigu portfeļa vērtības, kas iegūtas dienas beigu vērtēšanas procesā;

iv) izvērtē, kā iestāde novērtē, vai korekcija ir saistīta ar tirgus risku, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. panta 3. punktā, un, izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, vai korekcijas, kas nav saistītas ar tirgus risku, ir izslēgtas no faktisko izmaiņu aprēķina;

v) pārliecinās, vai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. panta 4. punktā, to pozīciju tvērumu, kurām aprēķina korekciju, veido vai nu:

1) pozīcijas, kas piesaistītas tirdzniecības nodaļām, kurām iestāde aprēķina pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas IV sadaļas 1.b nodaļu;

2) visas pozīcijas, kam piemēro pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku;

vi) salīdzinot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus dažādos datumos, pārliecinās, vai iestāde atspoguļo korekciju vērtību izmaiņas tikai tajos datumos, kuros korekcija ir aprēķināta, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 2. panta 5. punktā;

vii) pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta c) punktā minētā informācija atbilst pierādījumiem, kas izriet no šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem pārskatiem;

c) attiecībā uz hipotētisko izmaiņu aprēķināšanu tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. pantā:

i) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, identificē elementus, kas atšķiras starp dienas beigu vērtēšanas procesā iegūto portfeļa vērtību izmaiņām un hipotētiskajām izmaiņām, un pārliecinās, vai minētie elementi aprobežojas ar:

1) maksām un komisijām;

2) tiem elementiem, kas nav ietverti tāda pieņēmuma dēļ, ka pozīcijas nav mainītas, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 4. punkta a) apakšpunktā;

3) korekcijām, kas ir jāizslēdz vai kas var tikt izslēgtas no hipotētiskajām izmaiņām, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. panta 3. un 5. punktā;

ii) pārliecinās, vai ietekme, kas radusies laika gaitā, ir atspoguļota hipotētiskajās izmaiņās atbilstīgi procedūrai, ko iestāde piemēro šādai ietekmei, aprēķinot sagaidāmā iztrūkuma riska mēru, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā, un aprēķinot minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēru, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. panta 2. punktā;

iii) izvērtē, kā iestāde novērtē, vai korekcija ir saistīta ar tirgus risku, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. panta 3. punktā, un, izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, vai minētās korekcijas, kas nav saistītas ar tirgus risku, ir izslēgtas no hipotētisko izmaiņu aprēķina;

iv) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, ka hipotētiskajās izmaiņās ir iekļautas tikai tās korekcijas, ko aprēķina katru dienu un kas ir iekļautas iestādes riska mērīšanas modelī, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. panta 3. punktā;

v) pārliecinās, vai to pozīciju tvērums, kurām aprēķina korekciju, ietver tikai tās pozīcijas, kas piesaistītas attiecīgajai tirdzniecības nodaļai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. panta 4. punktā;

vi) pārliecinās, vai korekcijas, kuras ir izslēgtas no hipotētiskajām izmaiņām saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. panta 5. punktu, nav nesaderīgas;

vii) izmantojot Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta c) punkta viii) apakšpunktā minēto izklāstu, pārliecinās, vai metodika, ko iestāde izmanto, lai aprēķinātu korekcijas vērtības izmaiņas, pieņemot, ka pozīcijas nav mainītas, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 4. punkta a) apakšpunktā, ir piemērota;

viii) pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta c) punktā minētā informācija atbilst pierādījumiem, kas izriet no šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem pārskatiem;

d) attiecībā uz hipotētisko izmaiņu aprēķināšanu portfeļa vērtībā, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 4. pantā:

i) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus:

1) identificē elementus, kas atšķiras starp izmaiņām dienas beigu portfeļa vērtībās, kas iegūtas dienas beigu vērtēšanas procesā, un hipotētiskajām izmaiņām;

2) pārliecinās, vai elementi, kas minēti 1. punktā, attiecas tikai uz maksām un komisijām, uz tiem elementiem, kuri nav ietverti tāpēc, ka ir pieņemts, ka pozīcijas nav mainītas, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 4. punkta a) apakšpunktā, un tikai uz tām korekcijām, kas ir jāizslēdz vai kas var tikt izslēgtas no hipotētiskajām izmaiņām saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 4. pantu;

ii) pārliecinās, vai ietekme, kas radusies laika gaitā, ir atspoguļota hipotētiskajās izmaiņās atbilstīgi procedūrai, ko iestāde piemēro šādai ietekmei, aprēķinot sagaidāmā iztrūkuma riska mēru, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā, un aprēķinot minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēru, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 4. panta 2. punktā;

iii) izvērtē, kā iestāde novērtē, vai korekcija ir saistīta ar tirgus risku, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 3. panta 3. punktā, un, izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, vai minētās korekcijas, kas nav saistītas ar tirgus risku, ir izslēgtas no hipotētisko izmaiņu aprēķina;

iv) izmantojot šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, pārliecinās, ka hipotētiskajās izmaiņās ir iekļautas tikai tās korekcijas, ko aprēķina katru dienu un kas ir iekļautas iestādes riska mērīšanas modelī, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 4. panta 3. punktā;

v) pārliecinās, vai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 4. panta 4. punktā, to pozīciju tvērumu, kurām aprēķina korekciju, veido vai nu:

1) pozīcijas, kas piesaistītas tirdzniecības nodaļām, kurām iestāde aprēķina savas pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas IV sadaļas 1.b nodaļu;

2) visas pozīcijas, kam piemēro pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku;

vi) izmantojot Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta c) punkta viii) apakšpunktā minēto izklāstu, pārliecinās, vai ir piemērota metodika, ko iestāde izmanto, lai aprēķinātu korekcijas vērtības izmaiņas, pieņemot, ka pozīcijas nav mainītas, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 4. punkta a) apakšpunktā;

vii) pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 5. panta c) punktā minētā informācija atbilst pierādījumiem, kas izriet no šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem pārskatiem;

e) attiecībā uz procesiem, ko iestāde ievēro faktisko un hipotētisko izmaiņu aprēķināšanai:

i) pārliecinās, vai process pozīcijas attiecināšanai tikai uz vienu tirdzniecības nodaļu ir noturīgs;

ii) pārliecinās, vai 1. punkta d) apakšpunktā minētie labošanas procesi ir noturīgi un vai tie tiek ievēroti praksē ikreiz, kad rodas neparedzēti gadījumi, izņēmumi, kļūdas un cenu noteikšanas nepilnības;

iii) pārliecinās, kā nelikvīdas pozīcijas tiek aplūkotas dienas beigu vērtēšanas procesā un neatkarīgajā cenu pārbaudes procesā.

Šā punkta a) apakšpunkta vi) punkta, b) apakšpunkta v) punkta i) apakšpunkta, c) apakšpunkta v) punkta un d) apakšpunkta v) punkta 1. punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde tirdzniecības nodaļai piemērojamo korekciju negūst no tāda pozīciju tvēruma, kas ietver pozīcijas, kuras nav piesaistītas tirdzniecības nodaļai.

Šā punkta a) apakšpunkta vii) punkta nolūkā kompetentās iestādes novērtē, kā iestāde pārvalda minētās korekcijas.

Šā punkta b) apakšpunkta v) punkta 2) apakšpunkta un d) apakšpunkta v) punkta 2. punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai visa uz minēto tvērumu aprēķinātā korekcija ir iekļauta portfeļa vērtības faktiskajās izmaiņās.

Šā punkta c) apakšpunkta vi) punkta nolūkā kompetentās iestādes novērtē, kā iestāde pārvalda minētās korekcijas.

Šā punkta e) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārbauda neparedzētu gadījumu, izņēmumu, kļūdu un cenu noteikšanas nepilnību vēsturi portfeļu vērtību izmaiņu aprēķinos, novērtē, kā tās ir novērstas, un attiecīgā gadījumā novērtē šo kļūdu ietekmi uz atpakaļejošās pārbaudes un peļņas un zaudējumu attiecinājuma testa rezultātiem.

Šā punkta e) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, ja novecojušu datu dēļ minētās pozīcijas nerada izmaiņas dienas beigu vērtēšanas procesā un faktiskajās un hipotētiskajās portfeļa vērtības izmaiņās, novērtē, vai, neraugoties uz datu trūkumu, riska mērīšanas modelis ir pietiekami precīzs, novērtējot minēto pozīciju riskus, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta f) apakšpunktā.

3. Šā panta 2. punkta a) līdz d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var piemērot jebkuru no turpmāk minētajām novērtēšanas metodēm:

a) attiecībā uz darījumu izlasi pieprasa, lai iestāde aprēķina un saskaņo dienas beigu vērtības izmaiņas, kas izriet no dienas beigu vērtēšanas procesa, faktiskajām izmaiņām un hipotētiskajām izmaiņām;

b) attiecībā uz darījumu izlasi pieprasa, lai iestāde aprēķina hipotētiskās izmaiņas un ar risku saistītās teorētiskās izmaiņas, un pārliecinās, vai pagājušā laika ietekme ir atspoguļota konsekventi;

c) salīdzina portfeļa vērtības kumulatīvo hipotētisko izmaiņu profilu noteiktā laikposmā un attiecīgās kumulatīvās faktiskās izmaiņas tajā pašā periodā, lai novērtētu iestādes veikto aprēķinu ticamību.

37. pants

Pārsniegumu analīzes novērtējums

1. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde sīki analizē visus Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf pantā minētos pārsniegumus, lai noteiktu to cēloņus.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde:

a) norāda, kuri portfeļi vai tirdzniecības nodaļas galvenokārt izraisīja pārsniegumu;

b) analizē portfeļa vērtības hipotētisko un faktisko izmaiņu atšķirības;

c) analizē, vai un kādas tirgus pārmaiņas, riska faktori vai parametri ir izraisījuši pārsniegumu;

d) analizē, vai jebkādas modelēšanas problēmas vai trūkstošie riska faktori ir veicinājuši pārsniegumu, un paskaidro, kuru daļu no izmaiņām portfeļa vērtībā var izskaidrot ar modeli un kuru nevar;

e) analizē, vai procesa kļūmes, tostarp pozīcijas, kas nav pienācīgi ietvertas, vai trūkstoši datu atjauninājumi, ir veicinājuši vai izraisījuši pārsniegumu;

f) apraksta to darbību rezultātus, kas veiktas saskaņā ar a) līdz e) apakšpunktu, paziņojot kompetentajām iestādēm par pārsniegumiem, kas izriet no to atpakaļejošās pārbaudes programmas, kas veikta saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf pantu.

3. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai gadījumos, kad 1. un 2. punktā minētā analīze atklāj būtisku modeļa vai procesu nepilnību vai neprecizitāti, iestāde novērtē šo nepilnību vai neprecizitāti un nekavējoties izstrādā plānu savlaicīgai atbilstības atjaunošanai, kurā prasības par atpakaļejošām pārbaudēm jānovērtē modeļa regulāras validācijas ietvaros.

4. Kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde nodrošina abus turpmāk minētos aspektus:

a) par jebkuru pārsniegumu, tostarp pārsniegumu, kas saistīts ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf panta 5. punktā minēto atpakaļejošo pārbaudi, ziņo augstākajai vadībai trīs darbdienu laikā no dienas, kad konstatēts pārsniegums;

b) par 1. un 2. punktā minētajām analīzēm ziņo kompetentajai iestādei un augstākajai vadībai viena mēneša laikā no dienas, kad noticis pārsniegums.

38. pants

Novērtējums par atbilstību peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasībām

1. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz prasībām par tehniskajiem elementiem, kas iekļaujami tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtības hipotētiskajās izmaiņās attiecībā uz 325.bg pantā minētajām peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasībām, kompetentās iestādes pārliecinās, vai hipotētisko izmaiņu laikrindas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā, ko izmanto atpakaļejošas pārbaudes prasību vajadzībām, sakrīt ar hipotētisko izmaiņu laikrindām tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā, ko izmanto peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasībai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 13. pantā.

2. Pārbaudot, vai iestāde atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam attiecībā uz prasībām par tehniskajiem elementiem, kas iekļaujami portfeļa vērtības teorētiskajās izmaiņās, ko izmanto peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasībām, kas minētas tās pašas regulas 325.bg pantā, kompetentās iestādes pārliecinās, vai e) apakšpunktā minētajā iekšējā politikā:

a) ir nodrošināts, ka darbdienas, kuras izmanto, lai aprēķinātu portfeļa vērtības teorētiskās izmaiņas, ir tās pašas, kuras izmanto gan Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķinā, gan minētās regulas 325.bk pantā minētajā stresa scenārija riska aprēķinā;

b) ir norādīts, vai iestāde konkrēto brīdi, kurā tā aprēķina teorētiskās izmaiņas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā, saskaņo ar konkrēto brīdi, par kuru tā aprēķina hipotētiskās izmaiņas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā, kā atļauts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 6. panta 2. punktā;

c) ir norādīts, vai pastāv riska faktori, attiecībā uz kuriem iestāde izmanto ievaddatus vai vērtības, kas izmantotas hipotētisko izmaiņu aprēķinā, lai aprēķinātu teorētiskās izmaiņas, vai arī nav riska faktoru, kuriem šādu procedūru izmanto, kā atļauts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 14. pantā;

d) ir aptverti visi Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 15. panta 2. un 3. punktā minētie aspekti attiecībā uz riska faktoriem, kuriem iestāde izmanto ievaddatus vai vērtības, kas izmantotas, lai aprēķinātu hipotētiskās izmaiņas teorētisko izmaiņu aprēķināšanai, kā atļauts minētās deleģētās regulas 14. pantā;

e) ir precizēti labošanas procesi, kas jāievēro, aprēķinot teorētiskās izmaiņas neparedzētu gadījumu, izņēmumu, kļūdu un cenu noteikšanas nepilnību gadījumā;

f) ir aptverti visi aspekti, kas minēti Deleģētās Regulas (ES) 2022/2059 15. panta 1. punktā.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā, ja attiecīgo procedūru izmanto dažiem, bet ne visiem riska faktoriem, kompetentās iestādes pārliecinās, vai iekšējā politikā ir precizēti objektīvi kritēriji, lai atlasītu riska faktorus, kuriem piemēro minēto procedūru.

Šā punkta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde izmanto kvantitatīvus kritērijus, lai novērtētu Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 15. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto pielāgojumu ietekmi.

3. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz peļņas un zaudējumu attiecinājuma prasībām, kas minētas tās pašas regulas 325.bg pantā, kompetentās iestādes:

a) attiecībā uz portfeļa vērtības teorētisko izmaiņu aprēķinu:

i) pārliecinās, vai darbdienas, kuras izmanto, lai aprēķinātu portfeļa vērtības teorētiskās izmaiņas, ir tās pašas kā tas, kuras izmanto gan Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķinā, gan minētās regulas 325.bk pantā minētajā stresa scenārija riska aprēķinā;

ii) pārliecinās, vai hipotētisko izmaiņu aprēķinā izmantotās pozīcijas ir tās, ko izmanto teorētisko izmaiņu aprēķināšanai.

iii) pārliecinās, vai, iestādei aprēķinot teorētiskās izmaiņas, tiek pieņemts, ka pozīcijas nav mainītas, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 12. panta 1. punktā;

iv) pārliecinās, vai nepastāv atšķirības starp cenu noteikšanas metodēm, modeļa parametriem, tirgus datiem un jebkādām citām metodēm, ko izmanto iekšējā riska mērīšanas modelī, un metodēm, ko izmanto teorētisko izmaiņu aprēķināšanai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 12. panta 2. punktā;

v) pārliecinās, vai teorētiskās izmaiņas portfeļa vērtībā atspoguļo tikai tādu riska faktoru vērtību izmaiņas, kuriem piemēro satricinājuma scenāriju, aprēķinot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto sagaidāmā iztrūkuma riska mēru vai aprēķinot minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēru, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 12. panta 3. punktā;

vi) pārliecinās, vai 2. punkta e) apakšpunktā minētie labošanas procesi ir noturīgi un vai tie tiek ievēroti praksē ikreiz, kad rodas neparedzēti gadījumi, izņēmumi, kļūdas un cenu noteikšanas nepilnības;

b) attiecībā uz peļņas un zaudējumu attiecinājuma rezultātiem:

i) pārliecinās, vai Spīrmena korelācijas koeficients un Kolmogorova-Smirnova kritērija rādītājs ir aprēķināts pareizi;

ii) pārliecinās, vai riska faktori, attiecībā uz kuriem iestāde izmanto ievaddatus, ko izmanto, lai aprēķinātu hipotētiskās izmaiņas teorētisko izmaiņu aprēķināšanai, kā atļauts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 14. panta 1. punktā, ir tikai tādi, attiecībā uz kuriem ir izpildīti minētajā pantā minētie nosacījumi;

iii) pārliecinās, vai riska faktori, kuru vērtības, kas izmantotas hipotētisko izmaiņu aprēķinā, iestāde izmanto, lai aprēķinātu teorētiskās izmaiņas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 14. panta 2. punktu, ir tikai tādi, attiecībā uz kuriem ir izpildīti minētajā pantā minētie nosacījumi.

Šā punkta a) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes novērtē, vai iestādes IT sistēmas nodrošina minēto izmaiņu aprēķināšanu par tām pašām pozīcijām. Šajā nolūkā kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt pozīciju sarakstu, kas ietverts faktiskajās un teorētiskajās izmaiņās, un salīdzināt šīs pozīcijas.

Šā punkta a) apakšpunkta iv) punkta nolūkā kompetentās iestāde pārliecinās, vai iestādes sistēmas nodrošina, ka cenu noteikšanas funkcijas, kuras izmanto, lai aprēķinātu teorētiskās izmaiņas, ir tādas pašas kā tās, ko izmanto gan Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķinā, gan minētās regulas 325.bk pantā minētajā stresa scenārija riska aprēķinā.

Šā punkta a) apakšpunkta v) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāžu sistēmas nodrošina, ka, aprēķinot teorētiskās izmaiņas, citu riska faktoru vērtība ir nemainīga. Kompetentās iestādes var papildināt savu novērtējumu, izmantojot šā panta 5. punktā minēto novērtēšanas metodi.

Šā punkta a) apakšpunkta vi) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārbauda neparedzēto gadījumu, izņēmumu, kļūdu un cenu noteikšanas nepilnību vēsturi portfeļu vērtību izmaiņu aprēķinos, novērtē, vai un kā tās ir novērstas, un attiecīgā gadījumā novērtē šo kļūdu ietekmi uz atpakaļejošās pārbaudes un peļņas un zaudējumu attiecinājuma testa rezultātiem.

4. Šā panta 3. punkta a) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var izmantot vienu vai vairākas no turpmāk minētajām novērtēšanas metodēm:

a) pieprasīt iestādei konkrētā dienā un nākamajā dienā, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 12. panta 1. punktā, sniegt sarakstu par portfeļa pozīcijām, par kurām tā aprēķina teorētiskās izmaiņas, un novērtēt, vai minētie saraksti sakrīt;

b) pārbaudīt, vai ar risku saistītās teorētiskās izmaiņas parasti ir tuvākas hipotētiskajām izmaiņām nekā faktiskajām izmaiņām, un, izmantojot 36. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētos pārskatus, noteikt tās dienas laikrindās, kurās faktiskās un hipotētiskās izmaiņas visvairāk atšķiras tirdzniecības nodaļas portfeļa sastāva izmaiņu dēļ, un pārbaudīt, vai šādas izmaiņas portfeļa sastāvā neietekmē teorētiskas izmaiņas attiecīgajās dienās.

5. Šā panta 3. punkta a) apakšpunkta v) punkta nolūkā kompetentās iestādes var:

a) ja iestāde aprēķina Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto sagaidāmo iztrūkuma riska mēru vai minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēru, pieprasīt iestādei sniegt savā portfelī esošo finanšu instrumentu izlasi, kuru cenas ir atkarīgas gan no riska faktoriem, kuriem piemēro nākotnes satricinājuma scenārijus, gan no riska faktoriem, kuriem šādus scenārijus nepiemēro;

b) kad iestāde aprēķina teorētiskās izmaiņas, kas saistītas ar a) apakšpunktā minētajiem finanšu instrumentiem, pārbaudīt, vai konkrētā atsauces datumā to riska faktoru vērtība, kuriem nepiemēro nākotnes satricinājuma scenārijus, ir nemainīga.

6. Šā panta 3. punkta b) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecībā uz visbūtiskāko tirdzniecības nodaļu vai visām tirdzniecības nodaļām:

a) pieprasa iestādei iesniegt hipotētisko un teorētisko izmaiņu laikrindas tirdzniecības nodaļas portfeļa vērtībā, ko izmanto Spīrmena korelācijas koeficienta un Kolmogorova-Smirnova kritērija rādītāja aprēķināšanai, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 6. pantā;

b) aprēķina Spīrmena korelācijas koeficientu saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 7. pantu un Kolmogorova-Smirnova kritērija rādītāju saskaņā ar minētās deleģētās regulas 8. pantu;

c) pārliecinās, vai Spīrmena korelācijas koeficients un Kolmogorova-Smirnova kritērija rādītājs, kas izriet no b) apakšpunkta, sakrīt ar iestādes iegūtajiem rādītājiem;

d) pārliecinās, vai tirdzniecības nodaļu klasifikācija Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 9. pantā minētajās zonās ir pareiza.

7. Šā panta 3. punkta b) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) identificē visbūtiskākos riska faktorus, kuriem iestāde ir piemērojusi Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 14. panta 1. punktā minēto procedūru;

b) pārliecinās, vai hipotētisko un teorētisko izmaiņu aprēķinā izmanto vienu un to pašu riska faktoru;

c) pārliecinās, vai a) apakšpunktā minēto riska faktoru vērtība atšķiras tikai to ievaddatu dažādo avotu vai izgūšanas laika dēļ.

Intensitāte, ar kādu kompetentā iestāde veic novērtējumu, ir samērīga ar to, kā riska faktoru ievaddatu saskaņošana ietekmē teorētiskās izmaiņas un peļņas un zaudējumu attiecinājuma testa rezultātus, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 15. panta 2. punktā.

8. Šā panta 3. punkta b) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) identificē visbūtiskākos riska faktorus, kuriem iestāde ir piemērojusi Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 14. panta 2. punktā minēto procedūru;

b) attiecībā uz a) apakšpunktā minētajiem riska faktoriem – iegūst visaptverošu izpratni par vērtēšanas sistēmu metodēm, kuras izmanto, lai no ievaddatiem iegūtu riska faktora vērtību, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 14. panta 2. punkta b) apakšpunktā;

c) pamatojoties uz šā punkta b) apakšpunktu, novērtē, vai ir izpildīti Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 14. panta 2. punktā minētie nosacījumi, ņemot vērā pamatojumu, kas sniegts saskaņā ar minētās regulas 15. panta 3. punktu.

Intensitāte, ar kādu kompetentā iestāde veic novērtējumu, ir samērīga ar to, kā riska faktoru vērtību saskaņošana ietekmē teorētiskās izmaiņas un peļņas un zaudējumu attiecinājuma testa rezultātus, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2022/2059 15. panta 2. punktā.

5. IEDAĻA

Novērtējums par atbilstību prasībām attiecībā uz ārvalstu valūtas riskam un preču riskam piemērojamo režīmu netirdzniecības portfelī

39. pants

Novērtējums par pašu kapitāla prasību aprēķinu attiecībā uz ārvalstu valūtas risku un preču risku netirdzniecības portfelī

1. Pārbaudot, vai iestāde atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam, attiecībā uz prasībām par pašu kapitāla prasību aprēķinu attiecībā uz tirgus risku pozīcijām netirdzniecības portfelī, kompetentās iestādes pārliecinās, vai minētajā punktā minētā iekšējā politikā ir precizēts:

a) to ārvalstu valūtas pozīciju tvērums netirdzniecības portfelī, kurām iestāde aprēķina pašu kapitāla prasības, izmantojot alternatīvo iekšējā modeļa pieeju, un attiecīgā gadījumā pamatojums dažu pozīciju izslēgšanai no minētā tvēruma;

b) to preču pozīciju tvērums netirdzniecības portfelī, kurām iestāde aprēķina pašu kapitāla prasības, izmantojot alternatīvo iekšējā modeļa pieeju, un attiecīgā gadījumā pamatojums dažu pozīciju izslēgšanai no minētā tvēruma;

c) attiecībā uz pozīcijām, kas pakļautas ārvalstu valūtas riskam, bet ne preču riskam:

   i) vai vērtība, ko izmanto par pamatu pašu kapitāla prasību aprēķināšanai attiecībā uz ārvalstu valūtas risku, ir nesenākā pieejamā uzskaites vērtība, kas minēta Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 1. punktā, vai nesenākā pieejamā patiesā vērtība, kas minēta tās pašas deleģētās regulas 3. panta 2. punktā, un cik bieži šāda vērtība tiek pārrēķināta;

ii) vai ir tirdzniecības nodaļas, kuru nelineārām pozīcijām valūtas maiņas kursā piemēro Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā un 5. panta 1. punkta otrajā daļā minēto procedūru, un attiecīgā gadījumā šādas atkāpes izmantošanas iemeslu dažām tirdzniecības nodaļām, bet ne citām tirdzniecības nodaļām;

d) tirdzniecības nodaļas, kurām hipotētiskās un faktiskās izmaiņas portfeļa vērtībā attiecībā uz netirdzniecības portfeļa pozīciju, kas pakļauta preču riskam vai gan preču, gan ārvalstu valūtas riskam, ir aprēķinātas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, un tirdzniecības nodaļas, kurām izmaiņas ir aprēķinātas saskaņā ar minētās deleģētās regulas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu, un šādas izvēles iemesls.

2. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz prasībām par pašu kapitāla prasību aprēķināšanu attiecībā uz tirgus risku pozīcijām netirdzniecības portfelī, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iekšējie procesi, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā, nodrošina:

i) alternatīvo iekšējo modeļu pieejas tvērumā iekļauto netirdzniecības portfeļa pozīciju izsekojamību un tādu uzskaites vērtību vai patieso vērtību pareizību, ko izmanto par pamatu pašu kapitāla prasību aprēķināšanai attiecībā uz tirgus risku, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. un 4. pantā;

ii) ka netirdzniecības portfeļa pozīcijas, kas piesaista ārvalstu valūtas risku vai preču risku, kuras reģistrētas konkrētā datumā, ir ietvertas Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķinā vai minētās regulas 325.bk pantā minētajā stresa scenārija riska aprēķinā;

iii) ka visas ārvalstu valūtas riska pozīcijas, kas izriet no pārskata valūtas izmaiņām dažādos konsolidācijas līmeņos ("pārrēķināšanas risks"), ir iekļautas to pozīciju tvērumā, kuras ir pakļautas ārvalstu valūtas riskam;

iv) pareizu to ārvalstu valūtas pozīciju identifikāciju, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā un 5. panta 1. punkta otrajā daļā minētās procedūras izmantošanas nosacījumiem, ja iestāde izmanto minēto procedūru;

v) pareizu un pilnīgu tādu posteņu identifikāciju, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 6. punkta nosacījumiem;

b) attiecībā uz pašu kapitāla prasību aprēķināšanu pozīcijām, kas pakļautas ārvalstu valūtas riskam, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. pantā, pārliecinās, vai:

i) ārvalstu valūtas pozīcijas, attiecībā uz kurām iestāde izmanto Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā un 5. panta 1. punkta otrajā daļā noteikto atkāpi, atšķiras no ārvalstu valūtas pozīcijām, attiecībā uz kurām iestāde minēto atkāpi neizmanto;

ii) tiek atjaunināti tikai nesenākās pieejamās uzskaites vērtības vai patiesās vērtības ārvalstu valūtas riska faktori, lai noteiktu konkrētas pozīcijas vērtību pirms nākotnes satricinājuma scenārija piemērošanas, ja vien netiek izmantota minētās regulas 3. panta 4. punktā minētā procedūra, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 3. punktā;

iii) pozīcijām, kurām izmanto minētās regulas 5. panta 1. punkta otrajā daļā noteikto procedūru, tiek atjaunināti visi riska faktori, lai noteiktu konkrētās pozīcijas vērtību pirms nākotnes satricinājuma scenārija piemērošanas, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā;

c) attiecībā uz posteņiem, kuri atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 6. punktā minētajiem nosacījumiem, pārliecinās, vai;

i) kritēriji, ko iestāde noteikusi, lai identificētu notikumus, kas izraisa vērtības samazināšanos, ir atbilstīgi, pamatojoties uz vēsturiskiem datiem un vēsturiskiem notikumiem;

ii) šā punkta i) apakšpunktā minētie kritēriji atbilst vērtības samazinājuma riska iekšējai pārvaldībai;

iii) vērtības samazinājuma līmenis, kas atzīts pēc i) apakšpunktā minētajiem notikumiem, ir balstīts uz objektīviem apsvērumiem;

d) attiecībā uz pašu kapitāla prasību aprēķināšanu pozīcijām, kas pakļautas preču riskam vai gan preču, gan ārvalstu valūtas riskam, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 4. pantā, pārliecinās, vai nākotnes satricinājumu scenāriji tiek piemēroti tikai tiem riska faktoriem, kas pieder pie preču vispārīgās riska faktoru kategorijas, un, attiecīgā gadījumā, pie ārvalstu valūtas vispārīgās riska faktoru kategorijas;

e) pārliecinās, vai hipotētiskās un faktiskās izmaiņas, kas saistītas ar netirdzniecības portfeļa pozīcijām, uz kurām attiecas ārvalstu valūtas risks vai preču risks, ir aprēķinātas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 5. pantu.

Šā punkta a) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, kā iestāde iekšējā riska mērīšanas modelī iekļauj neto atvērtās pozīcijas, kas izriet no dažādām grupas struktūrām.

3. Šā panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var piemērot vienu no divām turpmāk minētajām pieejām:

a) izmantojot netirdzniecības portfeļa pozīciju izlasi, kas atlasīta konkrētā atsauces datumā, pārliecinās, vai šīs pozīcijas ir iekļautas to pozīciju tvērumā, kas ietvertas sagaidāmā iztrūkuma riska mērā vai stresa scenārija riska mērā minētajā atsauces datumā, vai alternatīvās standartizētās pieejas pozīciju tvērumā;

b) pieprasa iestādei saskaņot, no vienas puses, netirdzniecības portfeļa pozīcijas, kas reģistrētas konkrētā atsauces datumā, un, no otras puses, netirdzniecības portfeļa pozīcijas, uz kurām attiecas iekšējais riska mērīšanas modelis un alternatīvā standartizētā pieeja minētajā atsauces datumā.

4. Šā panta 2. punkta a) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt informāciju par to pozīciju veidiem, kas ir iekļauti modelī un kas izriet no aktīviem un saistībām, kuri nepiesaista tirgus risku, ja pašu kapitāla prasības tiek aprēķinātas individuālā līmenī, bet piesaista to, ja pašu kapitāla prasības ir aprēķinātas konsolidētajā līmenī, pārrēķina riska dēļ.

5. Šā panta 2. punkta a) apakšpunkta v) punkta nolūkā kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei posteņus, kurus iestāde identificējusi kā tādus, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 6. punktā minētajiem nosacījumiem par pašu kapitāla prasību aprēķināšanu, izmantojot alternatīvo iekšējā modeļa pieeju, saskaņot ar posteņiem, kas atbilst minētajiem nosacījumiem saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu.

6. Šā panta 2. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz netirdzniecības portfeļa pozīciju izlasi un atsauces datumu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanai un tās pašas regulas 325.bk pantā minētā spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai var piemērot šādu novērtēšanas metodi:

a) pieprasīt iestādei iesniegt sarakstu ar:

i) riska faktoriem, ko izmanto kā ievaddatus, lai noteiktu patieso vērtību, kas veido bāzi pašu kapitāla prasību aprēķināšanai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. pantā;

ii) no riska faktoriem, kas ietverti i) punktā minētajā sarakstā – tiem riska faktoriem, kuriem iestāde piemēro nākotnes satricinājuma scenārijus, aprēķinot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto sagaidāmā iztrūkuma riska mēru vai minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija risku;

b) pieprasīt iestādei sniegt a) apakšpunktā minēto riska faktoru vērtību šādos datumos:

i) datums, kurā tika noteikta nesenākā pieejamā patiesā vērtība;

ii) konkrētais atsauces datums sagaidāmā iztrūkuma riska mēra vai spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai;

c) pārbaudīt, vai:

i) pozīcijām, kurām neizmanto Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā noteikto procedūru, to riska faktoru vērtība, kuri neatspoguļo ārvalstu valūtas risku, starp abiem b) apakšpunkta i) un ii) punktā minētajiem datumiem nav atjaunināta;

ii) pozīcijām, kurām izmanto Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā noteikto procedūru, visu riska faktoru vērtība starp diviem b) apakšpunkta i) un ii) punktā minētajiem datumiem ir atjaunināta;

iii) riska faktori, kas minēti a) apakšpunkta ii) punktā, attiecas tikai uz ārvalstu valūtas risku neatkarīgi no tā, vai tiek izmantota Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā noteiktā procedūra.

7. Šā panta 2. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz netirdzniecības portfeļa pozīciju izlasi un atsauces datumu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanai un tās pašas regulas 325.bk pantā minētā spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai var piemērot šādu novērtēšanas metodi:

a) novērtēt, kā iestāde nošķir ārvalstu valūtas riska faktorus no citiem ievaddatiem, ko izmanto pozīcijas uzskaites vērtības noteikšanai;

b) pieprasīt iestādei sniegt sarakstu ar tiem riska faktoriem, kuros nav ietverti ārvalstu valūtas riska faktori, kas minēti a) apakšpunktā, kuriem iestāde piemēro nākotnes satricinājuma scenārijus, aprēķinot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto sagaidāmā iztrūkuma riska mēru vai minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēru;

c) iegūt ārvalstu valūtas riska faktoru un citu ievaddatu vērtību, ko izmanto, lai noteiktu uzskaites vērtību šādos datumos:

i) datums, kurā tika noteikta nesenākā pieejamā uzskaites vērtība;

ii) konkrētais atsauces datums sagaidāmā iztrūkuma riska mēra un spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai;

d) pārbaudīt, vai:

i) pozīcijām, kurām neizmanto Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā noteikto procedūru, novērtēšanas ievaddati, kuri neatspoguļo ārvalstu valūtas risku, starp abiem c) apakšpunkta i) un ii) punktā minētajiem datumiem nav atjaunināti;

ii) pozīcijām, kurām izmanto Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā noteikto procedūru, novērtēšanas ievaddati, tostarp ārvalstu valūtas riska faktori, starp abiem c) apakšpunkta i) un ii) punktā minētajiem datumiem ir atjaunināti;

iii) riska faktori, kas minēti) apakšpunktā, attiecas tikai uz ārvalstu valūtas risku neatkarīgi no tā, vai tiek izmantota Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 3. panta 4. punktā noteiktā procedūra.

8. Šā panta 2. punkta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz netirdzniecības portfeļa pozīciju izlasi un atsauces datumu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanai un tās pašas regulas 325.bk pantā minētā spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai var piemērot šādu novērtēšanas metodi:

a) pieprasīt iestādei iesniegt sarakstu ar:

i) riska faktoriem, ko izmanto kā ievaddatus, lai noteiktu patieso vērtību, kas veido bāzi pašu kapitāla prasību aprēķināšanai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 4. pantā;

ii) no riska faktoriem, kas ietverti a) apakšpunktā minētajā sarakstā – tiem riska faktoriem, kuriem iestāde piemēro nākotnes satricinājuma scenāriju, aprēķinot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto sagaidāmā iztrūkuma riska mēru, vai nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju, aprēķinot minētās regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēru;

b) pārbaudīt, vai a) apakšpunkta ii) punktā minētajā sarakstā ir tikai riska faktori, kas atspoguļo preču risku un attiecīgā gadījumā ārvalstu valūtas risku.

9. Šā panta 2. punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes netirdzniecības portfeļa pozīciju izlasei var piemērot turpmāk minēto novērtēšanas metodi:

a) pieprasīt iestādei sniegt aprakstu par vērtēšanas ievaddatiem, ko izmanto, lai noteiktu pozīcijas uzskaites vērtību vai tās patieso vērtību;

b) pieprasīt iestādei sniegt šādu vērtēšanas ievaddatu vērtības nākamās dienas beigās pēc Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf pantā minētās riskam pakļautās vērtības aprēķināšanas un iepriekšējās dienas beigās, kuras izmantotas portfeļa vērtības hipotētisko un faktisko izmaiņu aprēķinā;

c) pārbaudīt, vai atkarībā no novērtējamās pozīcijas vērtības tiek atjauninātas vai saglabātas nemainīgas, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2023/1577 5. panta 2. punktā.

6. IEDAĻA

Novērtējums par sagaidāmā iztrūkuma riska mēra un spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanu

1. apakšiedaļa

To aspektu novērtējums, kuri ir svarīgi gan sagaidāmā iztrūkuma riska mēra, gan spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai

40. pants

Novērtējums par iekšējā riska mērīšanas modeļa spēju aptvert nelinearitātes

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bh panta 1. punkta b) apakšpunktam attiecībā uz prasībām par iekšējā riska mērīšanas modeļa efektivitāti un spēju aptvert iespējas līgumu un citu produktu nelinearitāti iestādei, kas izmanto uz jutīgumu balstītu pieeju, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iekšējais riska mērīšanas modelis aptver vismaz Teilora rindu tuvinājuma būtiskos pirmās un otrās kārtas noteikumus, lai atspoguļotu cenu izmaiņas, ko rada izmaiņas attiecīgajos riska faktoros, tostarp *cross-gamma* risks, par ko liecina būtiskas kopīgas izmaiņas riska faktoros;

b) uz jutīgumu balstītā pieeja dod piemērotus rezultātus, tostarp gadījumos, kad riska faktoriem piemēro nopietnus satricinājumus.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā kompetentās iestādes var piemērot turpmāk minētos pasākumus šādā secībā:

a) nosaka produktus, attiecībā uz kuriem kompetentās iestādes vēlas pārbaudīt Teilora rindu tuvinājuma kārtas noteikumu būtiskumu un uz jutīgumu balstītas pieejas piemērotību smaga satricinājuma gadījumā;

b) nosaka darbdienu spriedzes periodā, kurā novērotie ienākumi attiecībā uz šo produktu riska faktoriem bija īpaši augsti, ja tie ir bijuši pozitīvi, vai īpaši zemi, ja tie ir bijuši negatīvi;

c) pieprasa iestādei atbilstīgi Deleģētajai regulai (ES) 2022/2059 aprēķināt hipotētiskās un teorētiskās izmaiņas minēto produktu vērtībā saskaņā ar scenāriju, kurā identificē ienākumus saskaņā ar b) apakšpunktu noteiktajā darbdienā;

d) pamatojoties uz c) apakšpunktā minētā aprēķina rezultātiem, novērtē, vai uz jutīgumu balstītā pieeja dod piemērotus rezultātus.

2. apakšiedaļa

To aspektu novērtējums, kuri ir svarīgi sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanai

41. pants

Sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanas novērtējums

1. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz neierobežotā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra un daļējā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanu attiecībā uz visām vispārīgajām riska faktoru kategorijām samazinātā biežumā, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb panta 4. punktā, kompetentās iestādes:

a) analizē procesu, ko iestāde izmanto, lai noteiktu attiecīgās nedēļas konkrēto dienu, kurā aprēķina minētos mērus;

b) pārliecinās, vai aprēķinu biežuma samazināšana nerada pārāk zemu riska novērtējumu.

2. Šā panta 1. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iestādes veiktā analīze ir pietiekama, lai pierādītu, ka risks nav novērtēts par zemu;

b) pārliecinās, vai izmaiņas dienas rādītājos UES_t, PES_t^{RS}, PES_t^{FC} un PES_t^{RC}, kas aprēķināti par visām portfeļa pozīcijām, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb panta 1. punktā, sistemātiski neuzrāda zemāku riska profilu iestādes izvēlētajā dienā.

3. Šā panta 2. punkta b) apakšpunkta nolūkā, ja ir pazīmes, kas liecina par sistemātiski zemāku riska profilu, kompetentās iestādes var papildināt savu novērtējumu:

a) pieprasot iestādei aprēķināt katru dienu un par konkrētu periodu neierobežotos sagaidāmos iztrūkuma riska mērus UES_t^i un daļējos sagaidāmos iztrūkuma riska mērus $PES_t^{RS,i}$, $PES_t^{FC,i}$ un $PES_t^{RC,i}$ par katru vispārīgo riska faktoru kategoriju;

b) analizējot, vai šie mēri iestādes izvēlētajā dienā ir sistemātiski zemāki.

42. pants

Daļējo sagaidāmo iztrūkuma riska mēru aprēķināšanas novērtējums

1. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis ir īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz tās pašas regulas 325.bc pantā minēto daļējo sagaidāmo iztrūkuma riska mēru aprēķinu, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai statistikas novērtējums, ko iestāde izmanto, lai aplēstu sagaidāmos iztrūkuma riska mērus, ir konceptuāli pamatots un pietiekami precīzs;

b) pārliecinās, vai, aprēķinot Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 1. punktā noteiktos daļējos sagaidāmā iztrūkuma riska mērus $PES_t(T)$ un $PES_t(T,j)$, iestāde identificē konkrētas pozīcijas riska faktoru efektīvos likviditātes periodus, ņemot vērā pozīcijas termiņu saskaņā ar minētās regulas 325.bd panta 4. punktu;

c) pārliecinās, vai Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā minētās iekšējās politikas ietvaros iestāde ir noteikusi objektīvus kritērijus, kas ir piemēroti, lai izvēlētos riska faktorus, kuri veido minētās regulas 325.bc panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto modelējamo riska faktoru apakšgrupu;

d) pārliecinās, vai riska faktori, kas nav daļa no modelējamo riska faktoru apakškopas, ko iestāde izvēlējusies saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 2. punkta a) apakšpunktu, tiek saglabāti nemainīgi, aprēķinot PES_t^{RC}, $PES_t^{RC,i}$ un PES_t^{RS}, $PES_t^{RS,i}$;

e) pārliecinās, vai PES_t^{FC}, PES_t^{RC}, $PES_t^{FC,i}$, $PES_t^{RC,i}$ un PES_t^{RS}, $PES_t^{RS,i}$ aprēķināšanā izmantotās metodes ir vienādas, izņemot tās novirzes, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 2.–4. punktā noteikto prasību izpildi;

f) pārliecinās, vai, aprēķinot PES_t^{FC}, PES_t^{RC}, $PES_t^{FC,i}$, $PES_t^{RC,i}$, iestāde izmanto vienādi svērtos datus novērošanas periodā;

g) attiecībā uz spriedzes perioda noteikšanu pārliecinās, vai 12 mēnešu slīdošie intervāli, kas pārbaudīti, lai noteiktu spriedzes periodu, sākas vismaz no 2007. gada 1. janvāra, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktā, un vai iestādes iekšējā politikā ir precizēts, cik bieži tiek atjaunināts spriedzes periods, lai aprēķinātu daļējos sagaidāmā iztrūkuma riska mērus, un citus piemērojamos kritērijus, kas izraisa tā atjaunināšanu.

Šā punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes iegūst pārskatu par atšķirībām metodēs, ko iestāde izmanto, aprēķinot daļējos sagaidāmā iztrūkuma riska mērus, kuri kalibrēti nesenajā 12 mēnešu periodā un spriedzes periodā, un pārliecinās, vai minētās atšķirības nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai panāktu atbilstību Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktajām prasībām.

Šā punkta g) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, arī pamatojoties uz iepriekšējiem atjauninājumiem, pārliecinās, vai spriedzes periods tiek atjaunināts vismaz reizi ceturksnī un vai iestāde ir ievērojusi visus iespējamos kritērijus, kas noteikti iekšējā politikā.

2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, kā iestāde izvēlas statistikas novērtējumu, ko tā izmanto, un analīzi, kas veikta, lai pamatotu šādu izvēli;

b) pārliecinās, vai sagaidāmais iztrūkuma riska mēra statistikas novērtējums atbilst vai nu Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bf pantā minētās riskam pakļautās vērtības statistikas novērtējuma rādītāju kopumam, ko saprot kā astes varbūtības funkciju no nulles līdz vienam, mīnus attiecīgais ticamības līmenis, un kas dalīts ar vienu, mīnus attiecīgais ticamības līmenis, vai konservatīvākai izvēlei;

c) var salīdzināt iestādes izmantotos riskam pakļautās vērtības un sagaidāmā iztrūkuma riska mēra statistikas novērtējumus ar 1. tabulā iekļautajiem novērtējumiem.

1. tabula

Riskam pakļauto vērtību statistikas novērtējumi	**Sagaidāmā iztrūkuma riska mēra statistikas novērtējumi**
$Q_{\text{emp}}(\alpha) = X_{(M_{emp}+1)}$	$\text{ES}_{\text{emp}} = \frac{-1}{\alpha \bullet N}\left(\sum_{i=1}^{M_{\text{emp}}} X_{(i)} + R_{\text{emp}} \bullet X_{(M_{\text{emp}}+1)}\right)$; $\text{ES}_{\text{SAE}} = \frac{-1}{M_{emp}} \sum_{i=1}^{M_{\text{emp}}} X_{(i)}$
$Q_{\text{lin}}(\alpha) = \begin{cases} (1-R_{\text{lin}})X_{(M_{\text{lin}})} + R_{\text{lin}}X_{(M_{\text{lin}}+1)}, \text{ for } M_{\text{lin}} \geq 1 \\ X_{(1)}, \text{ for } M_{\text{lin}} = 0 \end{cases}$	$\text{ES}_{\text{lin}} = \frac{-1}{\alpha \bullet (\text{N}+1)}\left(\frac{3}{2}X_{(1)} + \sum_{i=2}^{M_{\text{lin}}-1} X_{(i)} + \frac{1+2R_{\text{lin}}-R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}})} + \frac{R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}}+1)}\right)$
$Q_{\text{lin_extra}}(\alpha) = \begin{cases} (1-R_{\text{lin}}) \bullet X_{(M_{\text{lin}})} + R_{\text{lin}} \bullet X_{(M_{\text{lin}}+1)}, \text{ for } M_{\text{lin}} \geq 1 \\ \frac{X_{(1)}}{\left(\alpha \bullet (N+1)\right)^3}, \text{ for } M_{\text{lin}} = 0 \end{cases}$	$\text{ES}_{\text{lin_extra}} = \frac{-1}{\alpha \bullet (\text{N}+1)}\left(2 \bullet X_{(1)} + \sum_{i=2}^{M_{\text{lin}}-1} X_{(i)} + \frac{1+2R_{\text{lin}}-R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}})} + \frac{R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}}+1)}\right)$

kur:
$X_{(i)}$ apzīmē "i-to" zemāko vērtību izlasē $\{X_i\}$, ko izmanto aplēsei, t. i., $X_{(1)}$ ir vislielākais zaudējums peļņas un zaudējumu izlasē un parasti tas ir liels negatīvs skaitlis;

N apzīmē to vērtību skaitu izlasē $\{X_i\}$, kas izmantotas aplēšanai;
α apzīmē astes varbūtību, t. i., viens mīnus ticamības līmenis;

$\lfloor \ldots \rfloor$ apzīmē argumenta veselo skaitļa daļu;
$M_{\text{emp}} = \lfloor \alpha \bullet N \rfloor$ un attiecībā uz sagaidāmo iztrūkuma riska mēru pieņemot, ka $M_{emp} < N$, t. i., veicot aprēķinu izlases kreisajai astei;

$$R_{\text{emp}} = \alpha \bullet N - \lfloor \alpha \bullet N \rfloor;$$

$M_{\text{lin}} = \lfloor \alpha \bullet (N+1) \rfloor$ un attiecībā uz sagaidāmo iztrūkuma riska mēru pieņemot, ka $M_{\text{lin}} \geq 2$, t. i., vairāk nekā viens zaudējums ir peļņas un zaudējumu izlases α-astē;

$R_{\text{lin}} = \alpha \bullet (N+1) - \lfloor \alpha \bullet (N+1) \rfloor$.

d) ja sagaidāmā iztrūkuma riska mēru aprēķins balstās uz Montekarlo simulācijām, pārliecinās, vai simulāciju skaits nodrošina konverģenci ar stabiliem rezultātiem.

Šā panta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārbauda iestādes veiktos testus, lai noteiktu simulāciju skaitu, un statistiskos testus, ar ko nodrošina, ka simulācijas ģenerēšanā izmantoto sekvenču nejaušību raksturlielumi ir piemēroti. Ja kompetentā iestāde uzskata, ka šie testi nav pietiekami, tā var izmantot 4. punktā minēto novērtēšanas metodi.

3. Šā panta 1. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) pieprasa iestādei iesniegt Montekarlo metodes statistisko kļūdu ar 95 % ticamības līmeni un pārliecinās, vai metode, kas izmantota šādas statistiskās kļūdas mērīšanai, ir pamatota;

b) pieprasa iestādei aprēķināt sagaidāmā iztrūkuma riska mērus ar vairākām dažādām sākotnējām vērtībām, pieņemot, ka visi pārējie pieņēmumi ir līdzvērtīgi;

c) novērtē, vai sagaidāmā iztrūkuma riska mēru atšķirības ar atšķirīgām sākotnējām vērtībām, kas izriet no aprēķiniem saskaņā ar b) apakšpunktu, ir saderīgas ar a) apakšpunktā minēto statistisko kļūdu;

d) ja kompetentās iestādes uzskata, ka c) apakšpunktā minētie rezultāti nav saderīgi, tās novērtē šādas nesaderības pamatcēloni un novērtē simulāciju skaitu, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu, ka statistiskā kļūda ir mazāka par 5 %.

4. Šā panta 1. punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) iegūst pārskatu par iestādes izvēlētajiem riska faktoriem un pārliecinās:

i) vai kritēriji nodrošina pietiekamu seguma līmeni izvēlētajos modelējamo riska faktoru veidos salīdzinājumā ar visu modelējamo riska faktoru kopumu, kuriem iestāde ir pakļauta;

ii) vai kritēriji ir tādi, ka ir sagaidāms, ka laika gaitā tiks pārsniegta Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 2. punkta a) apakšpunktā minētā robežvērtība;

iii) vai iestāde testē modelējamu riska faktoru alternatīvas apakšgrupas, lai nodrošinātu, ka tās izvēlē pašu kapitāla prasības netiek novērtētas par zemu;

iv) vai iestāde pēc savas izvēles dod priekšroku to riska faktoru atlasei, par kuriem ir dati spriedzes periodā, nevis tiem riska faktoriem, kuriem izmanto aizstājējvērtības, un, ja tas tā nav, kompetentās iestādes novērtē iemeslu, kāpēc iestāde nav īstenojusi šādu kritēriju, un vai atšķirīga izvēle uzlabotu neierobežotā un daļējā gaidāmā iztrūkuma riska mēra kvalitāti;

b) ja pozīcijas termiņš ir mazāks par 10 dienām, pārliecinās, vai visu riska faktoru efektīvais likviditātes periods ir 10 dienas un vai šāda pozīcija neietekmē $PES(T,j)$ aprēķinu attiecībā uz $j \geq 2$;

c) ja pozīcijas termiņš ir *Mat* dienas, ar $10 \text{ days} \leq Mat \leq 120 \text{ days}$ pārliecinās, vai:

i) visi minētās pozīcijas riska faktori ar likviditātes periodu $SubCatLH \geq Mat$ ir iedalīti efektīvā likviditātes periodā, kas ir īsākais likviditātes periods starp Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 1. punkta 1. tabulā norādītajiem likviditātes periodiem un kas ir lielāks par *Mat* vai vienāds ar to;

ii) pozīcija neietekmē $PES(T,j)$ aprēķinu visiem *j*, kas atbilst likviditātes periodam, kurš ir lielāks par īsāko likviditātes periodu starp Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 1. punkta 1. tabulā norādītajiem likviditātes periodiem un kas ir lielāks par *Mat* vai vienāds ar to;

d) ja pozīcijai ir Mat dienu termiņš, kur $\text{Mat} > 120 \text{ days}$, pārliecinās, vai iestāde visus šīs pozīcijas riska faktorus ir iedalījusi efektīvā likviditātes periodā, kas atbilst likviditātes periodam *SubCatLH*, kurš iedalīts attiecīgajiem riska faktoriem;

e) pārliecinās, vai, aprēķinot $PES(T,j)$, iestāde saglabā nemainīgus tos riska faktorus, kuriem ir efektīvs likviditātes periods, kas ir zemāks par indeksam *j* atbilstošo likviditātes periodu.

Šā punkta a) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentā iestāde novērtē, cik lielā mērā iestāde iepriekšējos ceturkšņos ir pārsniegusi robežvērtību.

Šā punkta a) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, ja tās uzskata, ka iestādes veiktā alternatīvo apakšgrupu testēšana ir nepietiekama, var pieprasīt iestādei pārbaudīt alternatīvas apakšgrupas un novērtēt, vai alternatīvas izvēles nerada būtiskas atšķirības pašu kapitāla prasību ziņā.

43. pants

Sadalījuma un statistiskā pieņēmuma novērtējums

1. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis ir īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto prasību par sagaidāmā iztrūkuma riska mēriem, lai atspoguļotu vēsturiski novērotos datus saskaņā ar minētās regulas 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktu un 325.bc panta 4. punkta c) apakšpunktu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) modelī izmantotie sadalījuma un visi citi attiecīgie statistiskie pieņēmumi, tostarp svārstīgums un korelācijas, ir labi pamatoti, tostarp attiecībā uz sadalījumu asti, kas ir būtiska sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanai;

b) empīriskās korelācijas, ko iestāde izmanto, piemērojot nākotnes satricinājumu scenāriju, lai Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bb pantā minēto sagaidāmo iztrūkuma riska mēru aprēķinā atspoguļotu riska faktoru kopīgās izmaiņas, ir balstītas uz vēsturiski novērotiem datiem saskaņā ar minētās regulas 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktu un 325.bc panta 4. punkta c) apakšpunktu.

Šā punkta pirmās daļas b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var pieprasīt iestādei:

a) sniegt laikrindu izlasi;

b) aprēķināt empīriskās korelācijas starp šādām laikrindām;

c) pārbaudīt, vai b) apakšpunktā minētās korelācijas būtiski neatšķiras no korelācijām, ko iestāde izmantojusi savā iekšējā riska mērīšanas modelī.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz laikrindu izlasi, salīdzina:

a) nākotnes satricinājumu scenārija svārstīgumu un citus sadalījuma raksturlielumus, ko piemēro konkrētam riska faktoram, aprēķinot daļējo sagaidāmo iztrūkuma riska mēru;

b) ienākumu svārstīgumu un citus sadalījuma raksturlielumus, kas novēroti attiecībā uz konkrēto riska faktoru.

Kompetentās iestādes veic 1. punktā minēto novērtējumu, pamatojoties gan uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 4. punkta c) apakšpunktā minēto periodu, gan uz minētās regulas 325.bc panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto finansiālās spriedzes periodu.

3. Šā panta 1. punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz riska faktoru izlasi, var veikt papildu testus, tostarp normalitātes testus, lai novērtētu, vai iestādes pieņemtie sadalījumi ir atbilstoši. Kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt informāciju par to, kā alternatīvu sadalījumu izmantošana ietekmētu sagaidāmā iztrūkuma riska mērus.

3. apakšiedaļa

To aspektu novērtējums, kuri ir svarīgi spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai

44. pants

Spriedzes scenārija riska mēra novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam, attiecībā uz prasībām par nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju noteikšanu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestādes iekšējā politika, kas minēta attiecīgajā punktā, atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

a) iekšējā politika atbilst Deleģētās regulas (ES) 2024/397 21. pantam;

b) iekšējā politikā ir noteikts, ka ir jāsagatavo atjaunināts saraksts, kurā attiecībā uz katru nemodelējamu riska faktoru:

i) apraksta attiecīgo riska faktoru;

ii) precizē likviditātes periodu, kurā iedalīts attiecīgais riska faktors saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd pantu;

iii) precizē, vai iestāde aprēķina nākotnes satricinājuma ārkārtējo scenāriju, izmantojot tiešo metodi vai pakāpenisko metodi, kas minēta attiecīgi Deleģētās regulas (ES) 2024/397 2. pantā, 3. pantā, 5. pantā un 6. pantā, vai nosaka regulatīvu nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju saskaņā ar minētās deleģētās regulas 14. pantu;

iv) ja iestāde izmanto pakāpenisko metodi, precizē, vai lejupvērsto un augšupvērsto satricinājumu kalibrēšanai izmanto vēsturisko, asimetrisko sigmas metodi vai atkāpšanās noteikuma metodi;

v) attiecībā uz riska faktoriem, kuriem iestāde nosaka regulatīvu nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 14. pantu, šādu izvēli pamato;

vi) norāda, vai riska faktors ir daļa no kopas, un, ja tā, tad no kuras;

c) iekšējā politikā ir precizēti kritēriji, kas minēti Deleģētās regulas (ES) 2024/397 1. panta a) punkta i) apakšpunktā un 4. panta a) punkta i) apakšpunktā, nosakot, kad izmanto vai nu tiešo metodi, vai pakāpenisko metodi, kas minēta tās pašas deleģētās regulas 2. pantā, 3. pantā, 5. pantā un 6. pantā, atsaucoties uz nemodelējamu riska faktoru vai nemodelējamu standartizētu kopu;

d) iekšējā politikā ir precizēti kritēriji, saskaņā ar kuriem nosaka darbdienas un dienas, kas nav darbdienas, tādā veidā, kas ir konsekvents Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bk pantā minētā spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanā un minētās regulas 325.bb pantā minētā sagaidāmā iztrūkuma riska mēra aprēķināšanā;

e) iekšējā politikā ir precizēti kritēriji to riska faktoru identificēšanai, kuriem iestāde nosaka spriedzes scenārija riska mēru, piemērojot regulatīvu nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 14. pantu;

f) iekšējā politika pieprasa, lai iestāde reģistrētu visas cenu noteikšanas nepilnības, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 13. panta 3. punktā, cenu noteikšanas nepilnību cēloni un korektīvās darbības, kas veiktas saskaņā ar minēto pantu;

g) iekšējā politikā ir noteikts, cik bieži saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 4. punktu tiek atjaunināts spriedzes periods, ko izmanto, lai noteiktu nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju, un citi iespējamie kritēriji, kas izraisa šāda spriedzes perioda atjaunināšanu.

2. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz prasībām par tās pašas regulas 325.bk pantā minēto spriedzes scenārija riska mēra aprēķinu, kompetentās iestādes:

a) ja iestāde attiecībā uz nemodelējamiem riska faktoriem izmanto Deleģētās regulas (ES) 2024/397 2. pantā minēto tiešo metodi:

i) pārliecinās, vai iestādes procesi atbilst Deleģētās regulas (ES) 2024/397 1. panta a) punkta i) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajā iekšējā politikā;

ii) pārliecinās, vai iestāde dokumentē un pamato izmaiņas pieejā, ko izmanto spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 1. panta a) punkta ii) apakšpunktā;

iii) pārliecinās, vai pastāv būtiska atšķirība starp spriedzes scenārija riska mēru, kas izriet, no vienas puses, no tiešās metodes, un, no otras puses, no pakāpeniskās metodes 20 darbdienu periodā, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 1. panta a) punkta iii) apakšpunktā, un noskaidro jebkādu būtisku atšķirību iemeslus;

b) ja iestāde attiecībā uz nemodelējamām standartizētam kopām izmanto tiešo metodi, kas minēta Deleģētās regulas (ES) 2024/397 5. pantā:

i) pārliecinās, vai iestādes procesi atbilst kritērijiem, kas minēti deleģētās regulas 4. panta a) punkta i) apakšpunktā, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajā iekšējā politikā;

ii) pārliecinās, vai iestāde dokumentē un pamato izmaiņas pieejā, ko izmanto spriedzes scenārija riska mēra aprēķināšanai, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 4. panta a) punkta ii) apakšpunktā;

iii) pārliecinās, vai pastāv būtiska atšķirība starp spriedzes scenārija riska mēru, kas izriet, no vienas puses, no tiešās metodes, un, no otras puses, no pakāpeniskās metodes 20 darbdienu periodā, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 4. panta a) punkta iii) apakšpunktā, un noskaidro jebkādu būtisku atšķirību iemeslus;

c) attiecībā uz Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. pantā minētās10 darbdienu ienākumu laikrindas noteikšanu:

i) pārliecinās, vai iestāde laikrindās, ko izmanto spriedzes scenārija riska mēra noteikšanai, neiekļauj vairāk kā vienu novērojumu par katru darbdienu, un pārliecinās, vai laikrindās ir iekļauti tikai faktiskie tirgus dati, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā;

ii) pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. pantā minētās 10 darbdienas ienākumu aprēķināšanai un spriedzes perioda pagarināšanai par ne vairāk kā 20 darbdienām, kā minēts minētās regulas 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā, tiek izmantoti 1. punkta d) apakšpunktā minētie kritēriji, lai noteiktu darbdienas un dienas, kas nav darbdienas, un pārliecinās, vai pasākumi, lai iegūtu 10 darbdienu ienākumus, tostarp minētās deleģētās regulas 7. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto D_t, noteikšanu, tiek veikti pareizi;

iii) pārliecinās, vai tādu nemodelējamu riska faktoru laikrindas, ko iestāde iepriekš novērtējusi kā modelējamus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.be pantu, ietver apsvērumus, ko iestāde izmantoja, lai kalibrētu minētās regulas 325.bc pantā minētos nākotnes satricinājumu scenārijus, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. panta 2. punktā;

d) attiecībā uz Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. pantā minētās atkāpšanās noteikuma metodes īstenošanu:

i) pārliecinās, vai iestādes var pamatot ierobežoto datu pieejamību nemodelējamiem riska faktoriem vai nemodelējamām standartizētām kopām, kurām iestāde izmanto atkāpšanās noteikuma metodi;

ii) pārliecinās, vai ir pienācīgi identificēti riska faktori, attiecībā uz kuriem jāizmanto Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 2. un 3. punktā minētā pieeja;

iii) pārliecinās, vai, piemērojot Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 4. punktā minēto metodi, iestādes izmantotā pieeja, lai atlasītu riska faktoru, kas atbilst minētā panta 5. punkta nosacījumiem, ļauj noteikt augšupvērstus un lejupvērstus satricinājumus, kas ir piemēroti riska faktoram, kuram piemēro atkāpšanās noteikuma pieeju;

e) pieprasa iestādei identificēt nemodelējamus riska faktorus vai nemodelējamas standartizētas kopas, kurām Deleģētās regulas (ES) 2024/397 17. un 18. pantā minētā nelinearitātes koeficienta vērtība ir vienāda ar vai nu κ_{min} vai κ_{max}, kā noteikts minētajos pantos, un pārliecinās, vai nākotnes satricinājumu ārkārtas scenārijs ir piemērots, vai arī saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bk panta 3. punkta b) apakšpunktu iestādei ir jāpiemēro regulatīva nākotnes satricinājuma ārkārtas scenārijs atbilstīgi Deleģētās regulas (ES) 2024/397 14. pantam;

f) attiecībā uz Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. pantā minēto spriedzes perioda noteikšanu:

i) ja iestāde nosaka spriedzes periodu, maksimāli palielinot vērtību, kas minēta Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 1. punktā, un izmantojot uz jutīgumu balstītas cenu noteikšanas metodes saskaņā ar minētās deleģētās regulas 13. panta 4. punktu, pārbauda iestādes veiktās analīzes noturību, lai pierādītu, ka cenu izmaiņas, kas nav atspoguļotas uz jutīgumu balstītās cenu noteikšanas metodēs, nemainītu spriedzes periodu;

ii) ja iestāde nosaka spriedzes periodu nemodelējamiem riska faktoriem vispārīgajā riska faktoru kategorijā, nosakot 12 mēnešu novērošanas periodu, maksimāli palielinot daļējo sagaidāmā iztrūkuma riska mēru $PES^{RS,\ i}$ saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 2. punktu, pārbauda iestādes veiktās analīzes noturību, lai pierādītu, ka identificētais spriedzes periods ir finanšu spriedzes periods attiecībā uz tās nemodelējamiem riska faktoriem;

iii) pārliecinās, vai 12 mēnešu slīdošie intervāli, kas testēti, lai noteiktu spriedzes periodu, sākas vismaz no 2007. gada 1. janvāra, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 3. punktā, un pārliecinās, vai iepriekšējie spriedzes perioda atjauninājumi atbilst 1. punkta g) apakšpunktā minētajam biežumam un kritērijiem;

g) attiecībā uz zaudējumu aprēķināšanu, izmantojot uz jutīgumu balstītas cenu noteikšanas metodes saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 13. panta 3. punkta nosacījumiem:

i) novērtē, cik noturīgi ir procesi un metodes, lai atklātu cenu noteikšanas nepilnības, identificētu finanšu instrumentus un preces, attiecībā uz kurām nav bijis iespējams noteikt cenu, apzinātu cenu noteikšanas nepilnību cēloņus un noteiktu to būtisko jutīgumu;

ii) pārliecinās, vai pēc nākotnes satricinājuma ārkārtas scenārija piemērošanas nemodelējamam riska faktoram uz jutīgumu balstītu cenu noteikšanas metožu izmantošana tiek piemērota tikai finanšu instrumentiem un precēm, kurām ir šis riska faktors un uz kurām attiecas cenu noteikšanas nepilnības saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 13. panta 3. punktu;

h) attiecībā uz Deleģētās regulas (ES) 2024/397 14. pantā minēto regulatīvā nākotnes satricinājumu ārkārtas scenārija noteikšanu:

i) pārliecinās, cik piemērota ir metode, ko iestāde izmanto, lai noteiktu, vai maksimālie zaudējumi, kas var rasties nemodelējama riska faktora izmaiņu vai nemodelējamas standartizētas kopas izmaiņu dēļ, ir vai nav ierobežoti;

ii) ja maksimālie zaudējumi, kas atbilst nemodelējamam riska faktoram vai nemodelējamai kopai, ir ierobežoti, pārliecinās, vai iestāde šādus maksimālos zaudējumus precīzi identificē;

iii) ja maksimālie zaudējumi, kas var rasties sakarā ar izmaiņām nemodelējamā riska faktorā vai izmaiņām nemodelējamā standartizētā kopā, nav ierobežoti, pārliecinās, vai sadalījuma un statistiskie pieņēmumi, kas izmantoti uz Deleģētās regulas (ES) 2024/397 14. panta 2. punkta a) apakšpunktā un 14. panta 4. punkta a) apakšpunktā minēto ekspertbalstītu pieeju, pamatojas uz objektīviem datiem un noturīgiem testiem, un vai nākotnes satricinājuma ārkārtas scenārijs ir pietiekami konservatīvs;

iv) pārliecinās, vai:

1) informācija, kas iekļauta 1. punkta b) apakšpunktā minētajā sarakstā, atbilst minētā punkta e) apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem;

2) kritēriji, kas norādīti 1. punkta b) apakšpunktā minētajā sarakstā, lai identificētu tos riska faktorus, attiecībā uz kuriem spriedzes scenārija riska mērs ir iegūts, nosakot regulatīvu nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju, ir pamatoti;

v) saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 16. panta 3. un 4. punktu pārbauda, cik noturīga ir metodika un statistiskie testi, ko iestāde izmanto, lai identificētu riska faktorus, kuri atspoguļo nesistemātisko risku.

Šā punkta a) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai sniegtais pamatojums atbilst a) apakšpunkta i) punktā minētajiem kritērijiem un saistītās izmaiņas nav balstītas uz to, ka vienas metodes rezultātā iegūtais spriedzes scenārija riska mērs ir zemāks nekā tad, ja tas ir iegūts, izmantojot citu metodi.

Šā punkta b) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai sniegtais pamatojums atbilst b) apakšpunkta i) punktā minētajiem kritērijiem un nav balstīts uz to, ka vienas metodes rezultātā iegūtais spriedzes scenārija riska mērs ir zemāks nekā tad, ja tas ir iegūts, izmantojot citu metodi.

Šā punkta g) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestāde saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 13. panta 2. punktu, izmantojot riska mērīšanas modelī lietotās cenu noteikšanas metodes, aprēķina zaudējumus, kas saistīti ar citiem finanšu instrumentiem un precēm, uz kuriem attiecas minētais riska faktors, bet uz kurām neattiecas cenu noteikšanas nepilnības.

3. Šā panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punkta un b) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var salīdzināt to riska faktoru vai standartizēto kopu spriedzes scenārija riska mēru, attiecībā uz kuriem ir notikušas izmaiņas pieejā, un novērtēt, vai izmaiņas sistemātiski atbilst zemākam spriedzes scenārija riska mēram.

4. Šā panta 2. punkta c) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes, ņemot vērā Deleģētās regulas (ES) 2024/397 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētās novērojumu laikrindas, var pārbaudīt, vai tad, ja apsvērumi laikrindās ir konstanti turpmākajās darbdienās, faktiskie tirgus dati par riska faktoru ir nemainīgi. Sagatavojot izlasi, kompetentās iestādes ņem vērā laikrindas, kurām raksturīgs liels datu apjoms bez izmaiņām turpmākajās darbdienās.

5. Šā panta 2. punkta c) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz riska faktoru izlasi, var salīdzināt riska faktoru novērojumus, ko iestāde izmanto, lai aprēķinātu sagaidāmo iztrūkuma riska mēru konkrētam riska faktoram, kad tas bija modelējams, ar riska faktoru novērojumiem, ko iestāde izmanto, lai aprēķinātu spriedzes scenārija riska mēru.

6. Šā panta 2. punkta d) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz tādu riska faktoru izlasi, kuriem iestāde izmanto Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 2. vai 3. punktā minētās pieejas, var pārbaudīt, vai minētie riska faktori atbilst minētās metodikas piemērošanas nosacījumiem.

7. Šā panta 2. punkta d) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz tādu riska faktoru izlasi, kuriem izmanto Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 4. punktā minēto pieeju, var pārbaudīt, vai attiecīgie atlasītie riska faktori atbilst minētā panta 5. punktā minētajiem nosacījumiem.

Pārbaudot, vai abi riska faktori ir vienādi pēc būtības saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 5. punkta b) apakšpunktu un vai minētie riska faktori neatšķiras attiecībā uz iezīmēm, kuru dēļ svārstīgums tiek novērtēts par zemu saskaņā ar minētās deleģētās regulas 10. panta 5. punkta c) apakšpunktu, kompetentās iestādes pārliecinās, vai riska faktoriem ir kopīgas galvenās iezīmes un vai atlasītais riska faktors piesaista ar nosaukumu saistītu specifisku risku, ja to piesaista nemodelējamais riska faktors.

8. Šā panta 2. punkta d) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz tādu riska faktoru izlasi, kuriem izmanto Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 4. punktā minēto metodiku, var:

a) pieprasīt iestādei pārbaudīt alternatīvus piemērotus riska faktorus, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 5. punktā minētajiem nosacījumiem, nevis iestādes izvēlētos riska faktorus;

b) salīdzināt nākotnes satricinājuma ārkārtējo scenāriju, kas iegūts, izmantojot iestādes izvēlētos riska faktorus, un nākotnes satricinājuma ārkārtējo scenāriju, kas iegūts, izmantojot a) apakšpunktā minētos alternatīvos riska faktorus;

c) novērtēt, vai iestādes izvēlētie riska faktori izraisa to, ka tiek sistemātiski par zemu novērtēts nākotnes satricinājuma ārkārtējais scenārijs.

9. Šā panta 2. punkta d) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz tādu riska faktoru izlasi, kuriem izmanto Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 4. punktā minēto metodiku un kuriem viena gada periodā novērojumi pārsniedz 12 novērojumus, var:

a) pieprasīt iestādei aplēst šo riska faktoru svārstīgumu šajā viena gada periodā;

b) pieprasīt iestādei aplēst svārstīgumu minētajā viena gada periodā riska faktoriem, kas atlasīti saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 10. panta 5. punktu attiecībā uz a) apakšpunktā minētajiem riska faktoriem;

c) novērtēt, vai iestādes izvēlēto riska faktoru svārstīgums, kas izriet no b) apakšpunktā minētās aplēses, ir sistemātiski zemāks nekā riska faktoru svārstīgums iestādes riska mērīšanas modelī, kas izriet no a) apakšpunktā minētās aplēses.

10. Šā panta 2. punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz izvēlēto riska faktoru un standartizēto kopu izlasi, var:

a) pārbaudīt, vai nelinearitātes koeficients ir vienāds ar κ_{min} vai κ_{max}, jo šī rādītāja $\frac{loss_{-1} - 2 \times loss_0 + loss_{+1}}{2 \times loss_0}$ skaitītāju vai saucēju raksturo ārkārtīgi augstas vai ārkārtīgi zemas vērtības, ko izmanto κ aprēķinā saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 17. un 18. pantu;

b) pieprasīt iestādei plānot zaudējumus, kas izriet no riska faktoru izmaiņām nākotnes satricinājuma ārkārtējā scenārija apkaimē, un novērtēt, vai zaudējumu funkcijas profils šajā apkaimē ir īpaši ieliekts vai izliekts.

Veicot šādu novērtējumu, kompetentās iestādes izvēlas nemodelējamu riska faktoru un standartizētu kopu kopumu, ņemot vērā to būtiskumu.

11. Šā panta 2. punkta f) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā un ja zaudējumi, kas atbilst izmaiņām būtiskos nemodelējamos riska faktoros vai nemodelējamās standartizētās kopās, ir ļoti nelineāri, var:

a) pieprasīt iestādei noteikt spriedzes periodu, maksimāli palielinot Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 1. punktā minēto vērtību attiecībā uz nemodelējamu riska faktoru kopumu vai jebkuru nemodelējamu standartizētu kopu, kas pieder tai pašai riska faktoru vispārīgajai kategorijai, izmantojot cenu noteikšanas metodes, ko iestāde izmanto riska mērīšanas modelī saskaņā ar minētās deleģētās regulas 13. panta 2. punktu;

b) pieprasīt iestādei noteikt spriedzes periodu, maksimāli palielinot Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 1. punktā minēto vērtību attiecībā uz šā punkta a) apakšpunktā minēto kopu, izmantojot uz jutīgumu balstītas cenu noteikšanas metodes saskaņā ar minētās deleģētās regulas 13. panta 4. punktu;

c) novērtēt, vai spriedzes periodi, kas noteikti saskaņā ar a) un b) apakšpunktu, būtiski atšķiras.

Nemodelējamu riska faktoru vai nemodelējamu standartizētu kopu kopumu, kas minēts pirmās daļas a) apakšpunktā, izvēlas, ņemot vērā to būtiskumu un zaudējumu nelineāro profilu saistībā ar izmaiņām to vērtībās. Lai identificētu nemodelējamus riska faktorus vai nemodelējamas standartizētas kopas ar nelineāru zaudējumu profilu, kompetentās iestādes par bāzi var izmantot saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 17. vai 18. pantu aprēķināto nelinearitātes koeficienta vērtībuκ.

12. Šā panta 2. punkta f) apakšpunkta ii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var:

a) pieprasīt iestādei noteikt spriedzes periodu, maksimāli palielinot Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 1. punktā minēto vērtību attiecībā uz nemodelējamu riska faktoru kopumu vai jebkuru nemodelējamu standartizētu kopu, kas pieder tai pašai riska faktoru vispārīgajai kategorijai, izmantojot cenu noteikšanas metodes, kuras izmantotas riska mērīšanas modelī saskaņā ar minētās deleģētās regulas 13. panta 2. punktu;

b) novērtēt, vai saskaņā ar a) apakšpunktu noteiktais spriedzes periods būtiski atšķiras no spriedzes perioda, ko iestāde identificējusi, piemērojot Deleģētās regulas (ES) 2024/397 12. panta 2. punktā minēto metodiku.

13. Šā panta 2. punkta g) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz tādu cenu noteikšanas nepilnību izlasi, ar kurām iestāde, iespējams, ir saskārusies, var pārbaudīt, vai iestāde ir ievērojusi 2. punkta g) apakšpunkta i) punktā minētos procesus un metodes, un, pamatojoties uz to, novērtēt minēto procesu un metožu noturību.

14. Šā panta 2. punkta h) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz nemodelējamu riska faktoru vai nemodelējamu standartizēto kopu izlasi, var:

a) pieprasīt iestādei izveidot ienākumu laikrindas, izmantojot kompetentās iestādes noteiktu smagās astes statistisko sadalījumu, un aprēķināt nākotnes satricinājuma ārkārtējo scenāriju ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 3. un 6. pantā minēto pakāpenisko metodi apvienojumā ar deleģētās regulas 8. pantā minēto vēsturisko metodi;

b) pārbaudīt iestādes uz ekspertbalstītās pieejas piesardzību, salīdzinot regulatīvo nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju, kas izriet no minētās pieejas, ar nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju, kas aprēķināts saskaņā ar a) apakšpunktu.

15. Atkāpjoties no pirmās daļas a) apakšpunkta, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei izmantot cita līdzīga riska faktora laikrindas tā vietā, lai iegūtu laikrindas no konservatīva sadalījuma. Šā panta 2. punkta h) apakšpunkta iv) punkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz nemodelējamu riska faktoru vai nemodelējamu standartizēto kopu izlasi un konkrētā atsauces datumā, var pārbaudīt, vai:

a) riska faktori vai standartizētas kopas, kurām spriedzes scenārija riska mērs tiek noteikts, piemērojot regulatīvu nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 14. pantu, atbilst kritērijiem, ko iestāde noteikusi minētās metodes izmantošanai;

b) riska faktori vai standartizētas kopas, kurām spriedzes scenārija riska mērs nav noteikts, piemērojot regulatīvu nākotnes satricinājumu ārkārtas scenāriju saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2024/397 14. pantu, neatbilst kritērijiem, kurus iestāde identificējusi minētās metodes izmantošanai.

16. Šā panta 2. punkta i) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz nemodelējamu riska faktoru izlasi, var:

a) pārliecināties, vai riska faktora būtība ir tāda, ka tas atspoguļo nesistemātisko risku, tikai pārbaudot šīs regulas 33. panta 1. punktā minētajā sarakstā sniegtā riska faktora aprakstu un tā apzīmēšanai izmantotos ievaddatus, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2024/397 16. panta 3. punkta a) apakšpunktā un 16. panta 4. punkta a) apakšpunktā;

b) veikt hipotēzes testēšanu, lai novērtētu korelācijas koeficientu nozīmīgumu starp riska faktoriem izlasē, un salīdzināt minētās hipotēzes testēšanas rezultātus ar rezultātiem, ko iestāde ieguvusi, veicot Deleģētās regulas (ES) 2024/397 16. panta 3. punkta d) apakšpunktā un 16. panta 4. punkta d) apakšpunktā minētos statistiskos testus.

4. NODAĻA

NOVĒRTĒJUMS PAR IEKŠĒJO SAISTĪBU NEPILDĪŠANAS RISKA MODELI, KO IZMANTO, LAI APRĒĶINĀTU PAPILDU PAŠU KAPITĀLA PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ SAISTĪBU NEIZPILDES RISKU

1. IEDAĻA

Novērtējuma pārskats

45. pants

Novērtējums par iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli, ko izmanto, lai aprēķinātu papildu pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību nepildīšanas risku

Novērtējot iestādes atbilstību prasībām, kas piemērojamas iekšējam saistību nepildīšanas riska modelim, kas minēts 325.bn, 325.bo un 325.bp pantā, kompetentās iestādes novērtē, vai iestāde atbilst:

a) vispārējām prasībām attiecībā uz iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli saskaņā ar 2. iedaļu;

b) prasībām attiecībā uz saistību nepildīšanas varbūtību un saistību nepildīšanas zaudējumu aplēsēm saskaņā ar 3. iedaļu;

c) prasībām attiecībā uz emitentu saistību neizpildes korelāciju, riska ierobežošanas pozīciju atzīšanu un citām īpašām prasībām saskaņā ar 4. iedaļu.

2. IEDAĻA

Vispārējo prasību novērtējums

46. pants

Saistību nepildīšanas riskam pakļauto pozīciju tvēruma novērtējums

1. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi attiecībā uz to pozīciju tvērumu, uz kurām attiecas pašu kapitāla prasība attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bl pantā minēto saistību nepildīšanas risku, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iestādes iekšējās sistēmas nodrošina, ka visas pozīcijas, kas ietver vismaz vienu riska faktoru, kurš attiecināts uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 1. punktā minēto riska faktoru vispārīgajām kategorijām "kapitāla vērtspapīri" vai "kredītriska starpība", ir iekļautas papildu pašu kapitāla prasības tvērumā attiecībā uz saistību nepildīšanas risku;

b) iegūst pārskatu par saistību nepildīšanas risku iestādes portfelī, pieprasot iestādei iesniegt pozīciju sarakstu, kuras agregētas vienā vai vairākās dimensijās, un attiecīgos agregētos pēkšņas saistību nepildīšanas riska darījumus.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārbauda atbilstību starp attiecināšanu un sarakstiem, kas minēti 33. panta 1. punktā, 48. panta 1. punktā un 49. panta 1. punktā.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes atkarībā no portfeļa var pieprasīt iestādei agregēt pozīcijas dažādās dimensijās, tostarp:

a) pozīcijas, kurām ir tāds pats reitings;

b) pozīcijas, kas ietilpst vienā un tajā pašā riska darījumu kategorijā;

c) pozīcijas, kurām ir tie paši sistemātiskie riska faktori, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 1. punktā.

2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes var:

a) pieprasīt iestādei iesniegt sarakstu ar pozīcijām, kas piesaistītas tirdzniecības nodaļām, attiecībā uz kurām iestādei ir piešķirta atļauja izmantot iekšējos modeļus, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.az pantā, vai kurām tiek piešķirta šāda atļauja;

b) pieprasīt iestādei identificēt tās pozīcijas, kas satur riska faktoru, kurš attiecināts uz riska faktoru vispārīgo kategoriju "kapitāla vērtspapīri" vai riska faktoru vispārīgo kategoriju "kredītriska starpība", kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bd panta 1. punktā, un atbilstošo tirgoto parāda vai kapitāla vērtspapīru instrumentu saskaņā ar minētās regulas 325.bi pantu;

c) pārbaudīt a) apakšpunktā minētā saraksta un b) apakšpunktā minētās identifikācijas precizitāti;

d) izmantojot b) apakšpunktā norādīto instrumentu izlasi, pārbaudīt, vai šie instrumenti ietilpst to instrumentu tvērumā, kuri iekļauti pašu kapitāla prasības aprēķinā attiecībā uz saistību nepildīšanas risku.

47. pants

Novērtējums par to, cik precīzs un biežs ir pašu kapitāla prasību aprēķins attiecībā uz saistību nepildīšanas risku

1. Novērtējot, vai iestādes pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību nepildīšanas risku ir vienādas ar riskam pakļautās vērtību ar 99,9 % ticamības intervālu, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bn panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai statistikas novērtējums, ko iestāde izmanto, lai aplēstu riskam pakļauto vērtību, ir precīzs;

b) ja riskam pakļautās vērtības aprēķins ir balstīts uz Montekarlo simulācijām, pārliecinās, vai simulāciju skaits nodrošina konverģenci ar stabiliem rezultātiem, un simulāciju ģenerēšanā izmantoto sekvenču nejaušību raksturlielumus;

c) pirms portfeļa vērtības izmaiņu aprēķināšanas pēc emitentu saistību neizpildes pārliecinās, vai pozīciju vērtība iestādes portfeļos attiecas uz riskam pakļautās vērtības atsauces datumu;

d) pārliecinās, vai, izņemot pozīcijas, uz kurām attiecas Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bn panta 3. punktā minētā atkāpe, riskam pakļautās vērtības aprēķināšanai tiek izmantots viena gada laikposms;

e) ja saistību nepildīšanas risku aprēķina retāk nekā katru dienu, analizē procesu, ko iestāde izmanto, lai noteiktu pašu kapitāla prasību attiecībā uz saistību nepildīšanas risku aprēķināšanas biežumu, un pārliecinās, vai retāk veikti aprēķini neizraisa pārāk zemu riska novērtējumu;

f) pārliecinās, vai attiecībā uz pašu kapitāla instrumentiem, simulējot šo pašu kapitāla instrumentu saistību neizpildi, cenas ir noteiktas nulles apmērā un vai to sistemātiski nodrošina iekšējās sistēmas, un var pārbaudīt, vai tas tā ir kapitāla vērtspapīru pozīciju izlases gadījumā.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārbauda, kā iestāde ir izvēlējusies statistikas novērtējumu, un analīzi, kas veikta, lai pamatotu šādu izvēli.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārbauda iestādes veiktos testus, lai noteiktu simulāciju skaitu.

Šā punkta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestādes pamatojums minētās atkāpes piemērošanai ir pamatots, jo īpaši, ja iestāde izmanto 60 dienu periodu dažām kapitāla vērtspapīru pozīcijām un viena gada periodu dažām citām kapitāla vērtspapīru pozīcijām.

Šā punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) ja saistību nepildīšanas risku aprēķina katru nedēļu, analizē procesu, ko iestāde izmanto, lai noteiktu attiecīgo nedēļas dienu, kurā aprēķina pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību nepildīšanas risku;

b) pieprasa iestādei aprēķināt, ja vēl nav pieejams, ikdienas riska darījumus ar pēkšņu saistību neizpildi noteiktā laikposmā un novērtē, vai šie riska darījumi norāda uz sistemātiski zemāku riska profilu tajās dienās, kurās tiek aprēķinātas pašu kapitāla prasības;

c) var izmantot arī papildu rādītājus, ko iestāde katru dienu var aprēķināt iekšējās riska pārvaldības nolūkā, tostarp ikdienas jutīgumu pret visbūtiskākajiem emitentiem.

Šā punkta ceturtās daļas b) apakšpunkta nolūkā, ja ir pazīmes, kas liecina par sistemātiski zemāku riska profilu, kompetentās iestādes var papildināt savu novērtējumu, pieprasot iestādei katru dienu un par noteiktu periodu aprēķināt savas pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību nepildīšanas risku un analizēt, vai šie mēri iestādes izvēlētajās dienās ir sistemātiski zemāki.

2. Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, ja tās uzskata, ka iestādes veiktie testi, lai noteiktu simulāciju skaitu, ir nepietiekami, var:

a) pieprasīt iestādei iesniegt Montekarlo metodes statistisko kļūdu ar 95 % ticamības līmeni un pārbaudīt, vai metode, kas izmantota šādas statistiskās kļūdas mērīšanai, ir pamatota;

b) pieprasīt iestādei aprēķināt riskam pakļauto vērtību ar vairākām dažādām sākotnējām vērtībām, pieņemot, ka visi pārējie pieņēmumi ir līdzvērtīgi, un pārbaudīt, vai simulācijas ģenerēšanā izmantotā metode nerada neobjektivitāti rezultātos;

c) novērtēt, vai riskam pakļauto vērtību atšķirības ar dažādu sākotnējo vērtību, kas aprēķināta saskaņā ar b) apakšpunktu, ir saderīgas ar a) apakšpunktā minēto statistisko kļūdu, un, ja tā nav, novērtēt šādas nesaderības pamatcēloni un simulāciju skaitu, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu, ka statistiskā kļūda ir mazāka par 5 %.

3. IEDAĻA

Saistību nepildīšanas varbūtību un saistību nepildīšanas zaudējumu aplēšu novērtējums

48. pants

Saistību nepildīšanas varbūtību novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam attiecībā uz prasībām par saistību nepildīšanas varbūtību aplēsi, kompetentās iestādes pārliecinās, vai iekšējā dokumentācija aptver visus aspektus, kas noteikti Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 5. pantā, un vai iestādes iekšējā politika ietver atjaunināta saraksta izveidi, kurā norāda:

a) metodes, ko iestāde izmanto, lai aplēstu saistību nepildīšanas varbūtības, tostarp katras atšķirīgās metodes būtiskumu attiecībā uz emitentu skaitu, pozīciju lielumu un ieguldījumu saistību nepildīšanas riska pašu kapitāla prasībās;

b) katram emitentam – saistību nepildīšanas varbūtības vērtību, reitingu, ja pieejams, un to, vai:

   i) saistību nepildīšanas varbūtība ir pieejama saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz emitenta netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai to izmanto tirdzniecības portfelī iekļautam riska darījumam, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta d) apakšpunktā;

   ii) saistību nepildīšanas varbūtība nav pieejama saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz emitenta netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai iestāde izmanto IRB pieeju, lai iegūtu emitenta saistību nepildīšanas varbūtību, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta d) apakšpunktā, pamatojoties uz to, ka iestādei ir IRB apstiprinājums tai riska darījumu kategorijai, pie kuras pieder emitenta riska darījums;

   iii) saistību nepildīšanas varbūtība nav pieejama saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz emitenta netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai iestāde izmanto iekšējo metodiku, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 1. punktā noteiktajām IRB pieejas prasībām, lai iegūtu šo saistību nepildīšanas varbūtību;

iv) saistību nepildīšanas varbūtība nav pieejama saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz emitenta netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai iestāde izmanto iekšējo metodiku, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 3. vai 4. punktā noteiktajām prasībām, lai iegūtu šo saistību nepildīšanas varbūtību;

v) saistību nepildīšanas varbūtība nav pieejama saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz emitenta netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai iestāde izmanto ārējos avotus, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 2. pantā, lai iegūtu šo saistību nepildīšanas varbūtību;

c) attiecībā uz visiem emitentiem – Regulas (ES) Nr. 575/2013 147. panta 2. punktā minētā riska darījumu kategorija, pie kuras pieder to riska darījumi;

d) emitentiem, attiecībā uz kuriem saistību nepildīšanas varbūtības aplēsi iegūst, izmantojot ārējos avotus, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 2. pantā, – vai aplēse ir iegūta apvienojumā ar pašreizējām tirgus cenām, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta c) apakšpunktā un Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 2. panta 4. punkta b) apakšpunktā.

2. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz prasībām par saistību nepildīšanas varbūtību aplēšanu, kompetentās iestādes

a) pārliecinās, vai:

i) saistību nepildīšanas varbūtības aplēses un to iegūšanai izmantotos ievaddatus atjaunina ar tādu biežumu, lai nodrošinātu, ka pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību nepildīšanas risku ir jutīgas pret risku;

ii) visa jaunā informācija tiek atspoguļota laikus, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 4. punktā;

b) izmantojot šā panta 1. punktā minēto sarakstu, pārliecinās, vai visas aplēses nepārsniedz Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta a) apakšpunktā noteikto zemāko līmeni;

c) pārliecinās, vai metode, ko izmanto, lai saistību nepildīšanas varbūtību attiecinātu uz piemērojamo laikposmu, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta b) apakšpunktā vai 325.bn panta 3. punktā, ir konceptuāli pamatota un vai šāda metode ir pamatota ar rūpīgu analīzi;

d) pārliecinās, vai:

i) ja iestāde aplēš saistību nepildīšanas varbūtību, izmantojot 1. punkta b) apakšpunkta iv) punktā un v) punktā minēto metodi, saistību nepildīšanas definīcija, ko iestāde izmanto attiecībā uz emitentiem iekšējā saistību nepildīšanas riska modeļa tvērumā, ir dokumentēta iestādes iekšējā politikā;

ii) vai ir konstatētas būtiskas atšķirības no IRB regulējumā izmantotās saistību nepildīšanas definīcijas;

e) novērtē, vai un kā, iestādei nosakot saistību nepildīšanas varbūtības aplēses, tiek ņemts vērā ārkārtējs tirgus cenu samazinājums, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta c) apakšpunktā, un vai un kā minētais samazinājums ir saistīts ar emitenta kredītspēju;

f) attiecībā uz saistību nepildīšanas varbūtībām, kas iegūtas saskaņā ar šā panta 1. punkta b) apakšpunkta i) līdz iii) punktu, pārliecinās, vai minētajās saistību nepildīšanas varbūtībās ir ņemta vērā piesardzības rezerve, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 179. panta 1. punkta f) apakšpunktā un 180. panta 1. punkta e) apakšpunktā;

g) attiecībā uz saistību nepildīšanas varbūtībām, kas iegūtas saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunkta i) punktu:

i) pārliecinās, vai saistību nepildīšanas riska prasības aprēķināšanā tiek piemēroti papildu piesardzības līmeņi, ko piemēro saistību nepildīšanas varbūtībai saskaņā ar IRB pieeju;

ii) attiecībā uz emitentu izlasi pārliecinās, vai saistību nepildīšanas varbūtība, kas izmantota IRB pieejā, neatšķiras no tās, kas izmantota saistību nepildīšanas riska prasības aprēķinā;

h) attiecībā uz saistību nepildīšanas varbūtībām, kas iegūtas saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunkta ii) punktu:

i) pārliecinās, vai tiek ievērots process, lai aplēstu saistību nepildīšanas varbūtību saskaņā ar IRB pieeju;

ii) attiecībā uz emitentu izlasi pārliecinās, vai izmantotā saistību nepildīšanas varbūtība ir identiska tai, ko radītu IT sistēmas, kuras izmanto saskaņā ar IRB pieeju;

iii) novērtē ievaddatu mainīgos lielumus, ko izmanto reitingu procesā IRB pieejā, un attiecībā uz emitentu izlasi pārliecinās, vai attiecīgie ievaddati pastāv un ir pietiekami ticami, lai noteiktu precīzu saistību nepildīšanas varbūtību;

i) attiecībā uz saistību nepildīšanas varbūtībām, kas iegūtas saskaņā ar šā panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punktu, pārbauda iekšējā validācijā vai iekšējā revīzijā sagatavotos pārskatus par iekšējās metodikas, kas izmantota, lai iegūtu saistību nepildīšanas varbūtību, atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas II sadaļas 3. nodaļai;

j) attiecībā uz saistību nepildīšanas varbūtībām, kas iegūtas saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunkta iv) punktu:

i) pārliecinās, vai iekšējā dokumentācija, kas apliecina iestādes atbilstību Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem, ir pilnīga;

ii) attiecībā uz emitentu izlasi novērtē saistību nepildīšanas varbūtības aplēšanas pamatojumu, neizmantojot ne Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 1. punktā minēto iekšējo metodiku, ne minētās deleģētās regulas 2. pantā minētos ārējos avotus;

iii) attiecībā uz emitentu izlasi, attiecībā uz kuru ii) punktā minētais pamatojums ir saistīts ar ievaddatu trūkumu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punktā, pārliecinās, vai iestāde pamato to, ka ievaddatu trūkst;

iv) pārliecinās, vai iestāde savas iekšējās politikas ietvaros nosaka Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) punktā minēto turējuma periodu, zem kura iestāde uzskata par pieņemamu neizmantot iekšējo metodiku, kas atbilst IRB pieejai noteiktajām prasībām, un novērtē, vai šāds turējuma periods atbilst iestādes portfelim apjoma, sarežģītības un tirdzniecības stratēģijas ziņā;

v) pārbauda "m" vērtību, kas aprēķināta saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 5. punktu, un attiecīgā gadījumā pieprasa iestādei paskaidrot jebkādu būtisku tās vērtības izmaiņu avotu iepriekšējos ceturkšņos;

vi) pārbauda procesu, ko iestāde ievēro, lai izpētītu, vai ir pieejami papildu ārējie avoti, kas minēti Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punkta 1) apakšpunktā;

vii) attiecībā uz ceturksni, kurā "m" vērtība pārsniedz 10 %, pārliecinās, vai analīze, kas veikta saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punkta 2) apakšpunktu, ir noturīga;

viii) novērtē, vai Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 3. un 4. punktā minētā saistību nepildīšanas varbūtības noteikšana tiek veikta pareizi, izmantojot šā panta 1. punktā minēto sarakstu, un pārliecinās, vai iestāde atjaunina augstāko saistību nepildīšanas varbūtību, kas piešķirta "investīciju kategorijas" emitentiem, un vienādi svērto vidējo vērtību saistību nepildīšanas varbūtībām, kā minēts attiecīgi Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 3. punkta a) un b) apakšpunktā, ar tādu pašu biežumu, kādā tiek aprēķināta saistību nepildīšanas riska prasība;

k) attiecībā uz saistību nepildīšanas varbūtībām, kas iegūtas saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunkta v) punktu:

i) emitentu izlases ietvaros pārliecinās, vai dati, ko izmanto, lai aplēstu saistību nepildīšanas varbūtību, ir reprezentatīvi emitentam;

ii) pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 2. panta 3. punktā minētā ārējo avotu hierarhija ir labi precizēta iestādes iekšējā dokumentācijā, un attiecībā uz emitentu izlasi pārliecinās, vai minētā ārējo avotu hierarhija ir īstenota pareizi;

iii) pārliecinās, vai metode, ko iestāde izmanto, lai iegūtu paredzamo aplēses kļūdu diapazonu, kas minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 2. panta 4. punkta a) apakšpunkta i) punktā, ir pamatota;

iv) novērtē, kā iestāde nodrošina Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 2. panta 4. punkta a) apakšpunktā noteikto prasību izpildi, un pārliecinās, vai saistību nepildīšanas varbūtības gadījumi ir noteikti 0 vērtībā, pirms iestāde piemēro Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta a) apakšpunktā minēto zemāko līmeni;

v) attiecīgā gadījumā pārliecinās, vai metode, ko iestāde izmanto, lai saistību nepildīšanas varbūtības, kas iegūtas apvienojumā ar pašreizējām tirgus cenām, pārvērstu reālās pasaules varbūtībā, ir pamatota un vai Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 2. panta 4. punkta b) apakšpunktā minētā analīze ir noturīga.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var:

a) noteikt emitentus, attiecībā uz kuriem aplēstā saistību nepildīšanas varbūtība nav mainījusies ilgu laikposmu;

b) novērtēt, vai saistību nepildīšanas varbūtības aplēses ir atjauninātas;

c) pārbaudīt, vai iestāde var paskaidrot nemainīgo vērtību iemeslus.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes analizē to pozīciju būtiskumu un raksturlielumus, uz kurām attiecas minimālā robežvērtība, tostarp to reitingu un riska darījumu kategoriju.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes:

a) nosaka faktisko laika periodu, ko izmanto pirms jebkādas gradācijas piemērošanas, lai iegūtu piemērojamo laikposmu;

b) novērtē pamatojumu tam, lai kā gradācijas sākumpunktu izmantotu periodu, kas atšķiras no tā perioda, kas ir piemērojams saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 5. punkta b) apakšpunktu vai 325.bn panta 3. punktu.

Šā punkta k) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai izmantotie dati atspoguļo attiecīgā emitenta nozari vai reģionu.

Šā punkta k) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei sniegt jutīguma analīzi, ievērojot Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 1. panta 2. punkta otrajā daļā minētos jutīguma analīzes principus, lai novērtētu saistību nepildīšanas varbūtības aplēses izmaiņu iespējamo ietekmi.

3. Šā panta 2. punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var pieprasīt iestādei aplēst saistību nepildīšanas varbūtības ar citu metodi, kas ir viena no Deleģētajā regulā (ES) 2023/1578 noteiktajām metodēm, un paskaidrot iegūto rezultātu atšķirības.

49. pants

Saistību nepildīšanas zaudējumu novērtējums

1. Novērtējot iestādes atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punkta e) apakšpunktam attiecībā uz prasībām par saistību nepildīšanas zaudējumu aplēsi, kompetentās iestādes pārliecinās, vai iekšējā dokumentācija aptver visus Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 5. pantā minētos aspektus un vai iestādes iekšējā politika ietver atjaunināta saraksta izveidi, kurā norāda:

a) metodes, ko iestāde izmanto, lai aplēstu katras atšķirīgās metodes saistību nepildīšanas zaudējumus, tostarp būtiskumu saistībā ar pozīciju lielumu un ieguldījumu attiecībā uz saistību nepildīšanas riska pašu kapitāla prasību;

b) katrai pozīcijai – saistību nepildīšanas zaudējumu vērtību, to, vai pozīcija ir subordinēts parāds, nenodrošināts augstākas prioritātes parāds, segtā obligācija vai jebkāds cits pozīcijas veids, un vai:

i) saistību nepildīšanas zaudējumi ir pieejami saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai to izmanto tirdzniecības portfelī iekļautam riska darījumam, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 6. punkta d) apakšpunktā;

ii) saistību nepildīšanas zaudējumi nav pieejami saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai iestāde izmanto *IRB* pieeju, lai iegūtu pozīcijas saistību nepildīšanas zaudējumus, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 6. punkta c) apakšpunktā;

iii) saistību nepildīšanas zaudējumi nav pieejami saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai iestāde saistību nepildīšanas zaudējumu aplēšanai izmanto iekšējo metodiku, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 1. punktā noteiktajām IRB pieejas prasībām;

iv) saistību nepildīšanas zaudējumi nav pieejami saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz netirdzniecības portfeli iekļautu riska darījumu un to, vai iestāde saistību nepildīšanas zaudējumu aplēšanai izmanto iekšējo metodiku, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 3. vai 4. punktā noteiktajām prasībām;

v) saistību nepildīšanas zaudējumi nav pieejami saskaņā ar IRB pieeju attiecībā uz netirdzniecības portfelī iekļautu riska darījumu un to, vai saistību nepildīšanas zaudējumu aplēšanai iestāde izmanto Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 4. pantā minētos ārējos avotus;

c) attiecībā uz visām pozīcijām – Regulas (ES) Nr. 575/2013 147. pantā minētā riska darījumu kategorija, pie kuras tie pieder.

2. Novērtējot, vai iestādes iekšējais modelis tiek īstenots godprātīgi, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bi panta 1. punktā, attiecībā uz prasībām par saistību nepildīšanas zaudējumu aplēšanu, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai saistību nepildīšanas zaudējumu granularitāte nodrošina jēgpilnu riska diferenciāciju un, cita starpā, vai šī granularitāte ļauj pienācīgi atspoguļot pozīcijas prioritāti, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 6. punkta b) apakšpunktā, un tās nodrošinājumu;

b) pārliecinās, vai saistību nepildīšanas zaudējumu aplēses, kā arī to iegūšanai izmantotie ievaddati tiek atjaunināti tik bieži, lai nodrošinātu, ka pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību nepildīšanas risku ir jutīgas pret risku, un vai laikus tiek atspoguļota jebkāda jauna būtiska informācija, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 4. punktā;

c) attiecībā uz saistību nepildīšanas zaudējumiem, kas iegūti saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunkta i) punktu, pārliecinās, vai, aprēķinot pašu kapitāla prasības saistību nepildīšanas riskam, tiek piemērots kāds papildu slānis, ko piemēro saistību nepildīšanas zaudējumiem saskaņā ar IRB pieeju, lai iegūtu konservatīvākas aplēses;

d) attiecībā uz saistību nepildīšanas zaudējumiem, kas iegūti saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunkta ii) punktu:

   i) pārliecinās, vai iestāde ir ievērojusi procesu, lai aplēstu saistību nepildīšanas zaudējumus IRB pieejas ietvaros saskaņā ar iestādes IRB iekšējo politiku;

   ii) attiecībā uz pozīciju izlasi pārliecinās, vai izmantotie saistību nepildīšanas zaudējumi ir identiski tiem, ko radītu IT sistēmas, kuras izmanto saskaņā ar IRB pieeju;

   iii) novērtē mainīgos lielumus, ko izmanto IRB pieejā, un attiecībā uz pozīciju izlasi pārliecinās, vai attiecīgie ievaddati pastāv un ir pietiekami ticami, lai noteiktu piemērotus saistību nepildīšanas zaudējumus;

e) attiecībā uz saistību nepildīšanas zaudējumiem, kas iegūti saskaņā ar šā panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punktu, pārbauda iekšējā validācijā un iekšējā revīzijā sagatavotos pārskatus par iekšējās metodikas, kas izmantota, lai iegūtu saistību nepildīšanas zaudējumus, atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas II sadaļas 3. nodaļai;

f) attiecībā uz saistību nepildīšanas zaudējumiem, kas iegūti saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunkta iv) punktu:

   i) pārliecinās, vai iekšējā dokumentācija, kas apliecina iestādes atbilstību Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem, ir pilnīga;

   ii) attiecībā uz pozīciju izlasi novērtē pamatojumu saistību nepildīšanas zaudējumu aplēšanai, kas veikta, neizmantojot ne Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 1. punktā minēto iekšējo metodiku, ne minētās deleģētās regulas 4. pantā minētos ārējos avotus;

iii) attiecībā uz pozīciju izlasi, attiecībā uz kuru šā apakšpunkta ii) punktā minētais pamatojums ir saistīts ar ievaddatu trūkumu, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punktā, pārliecinās, vai iestāde pamato to, ka ievaddatu trūkst;

iv) pārliecinās, vai iestāde savas iekšējās politikas ietvaros ir precizējusi Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) punktā minēto turējuma periodu, zem kura iestāde uzskata par pieņemamu neizmantot iekšējo metodiku, kas atbilst IRB pieejai noteiktajām prasībām, un novērtē, vai šāds turējuma periods atbilst iestādes portfelim apjoma, sarežģītības un tirdzniecības stratēģijas ziņā;

v) pārbauda "m" vērtību, kas aprēķināta saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 5. punktu, un attiecīgā gadījumā pieprasa iestādei paskaidrot jebkādu būtisku tās vērtības izmaiņu avotu iepriekšējos ceturkšņos;

vi) pārbauda procesu, ko iestāde ir izmantojusi, lai pārbaudītu, vai ir pieejami papildu ārējie avoti, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punktā;

vii) izmantojot šā panta 1. punktā minēto sarakstu, novērtē, vai saistību nepildīšanas zaudējumu noteikšana, kā minēts Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 3. panta 3. un 4. punktā, ir veikta pareizi;

g) attiecībā uz saistību nepildīšanas zaudējumiem, kas iegūti saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu:

i) attiecībā uz pozīciju izlasi pārliecinās, vai dati, ko izmanto, lai aplēstu saistību nepildīšanas zaudējumus, ir reprezentatīvi attiecīgajai pozīcijai;

ii) pārliecinās, vai Deleģētās regulas (ES) 2023/1578 4. panta 2. punktā minētā ārējo avotu hierarhija ir labi precizēta iestādes iekšējā dokumentācijā, un attiecībā uz pozīciju izlasi pārliecinās, vai minētā ārējo avotu hierarhija ir īstenota pareizi;

iii) pārliecinās, vai saistību nepildīšanas zaudējumu aplēsēs ir nošķirtas pozīcijas, kurām ir iestājusies saistību neizpilde, un pozīcijas, kurām nav iestājusies saistību neizpilde.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var noteikt pozīcijas, attiecībā uz kurām aplēstie saistību nepildīšanas zaudējumi nav mainījušies ilgu laikposmu, novērtēt, vai tie ir aktuāli, un pārbaudīt, vai iestāde var paskaidrot nemainīgo vērtību iemeslus.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes, pamatojoties uz pozīciju izlasi, pārliecinās, vai saistību nepildīšanas zaudējumu aplēse, kas izmantota IRB pieejā, neatšķiras no saistību nepildīšanas zaudējumu aplēses, kas izmantota saistību nepildīšanas riska prasības aprēķinā.

Šā punkta g) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai izmantotie dati atspoguļo pozīcijas prioritāti, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 6. punkta b) apakšpunktā, un reģionu vai nozari.

Šā punkta g) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes var pārbaudīt, vai saistību nepildīšanas zaudējumu aplēsēs ir nošķirtas pozīcijas, kurām ir iestājusies saistību neizpilde, un pozīcijas, kurām nav iestājusies saistību neizpilde, novērtējot aplēsi, ko iestāde piešķīrusi viena un tā paša emitenta pozīcijām, kurām ir iestājusies saistību neizpilde un kurām nav iestājusies saistību neizpilde, un kuras ir iekļautas papildu pašu kapitāla prasību tvērumā attiecībā uz saistību nepildīšanas risku.

3. Šā panta 2. punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var pieprasīt iestādei aplēst saistību nepildīšanas zaudējumus ar citu metodi, kas ir viena no Deleģētajā regulā (ES) 2023/1578 noteiktajām metodēm, un paskaidrot iegūto rezultātu atšķirības.

4. IEDAĻA

Korelācijas, riska pozīciju ierobežošanas un īpašu prasību novērtējums

50. pants

Korelācijas struktūras novērtējums

1. Novērtējot metodiku, ko iestāde izmanto, lai noteiktu saistību nepildīšanas korelāciju dažādu emitentu starpā, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bn panta 1. punkta c) apakšpunktā, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai, nosakot korelāciju starp dažādiem emitentiem, par ievaddatiem tiek izmantoti tikai biržas sarakstā iekļauti kapitāla vērtspapīri un kredītriska starpības;

b) ja iestāde izmanto kopulas, lai modelētu saistību nepildīšanas korelācijas, novērtē iestādes veikto kopulu pieņēmumu iekšējo validāciju un pārbauda saderību starp korelāciju kalibrēšanai izmantotajiem vēsturiskajiem datiem un iestādes portfelī iekļautajiem emitentiem;

c) norāda, vai korelācija starp emitentiem ir balstīta uz absolūtajiem vai relatīvajiem ienākumiem, un novērtē, vai ienākumu veida izvēles loģiskais pamatojums ir:

i) stabils;

ii) atbilst iestāžu izdarītajai izvēlei attiecībā uz citiem iekšējā riska mērīšanas modeļa aspektiem;

d) novērtē, vai metode, ko iestāde izmanto, lai iegūtu korelāciju piemērojamajā laika periodā no ienākumiem, kas aprēķināti īsākā laikposmā, ir pareiza;

e) novērtē, kā iestāde nosaka kalibrēšanas periodu, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bn panta 1. punkta c) apakšpunktā.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var pieprasīt iestādei sniegt datus, ko izmanto, lai modelētu korelāciju starp kompetento iestāžu atlasītu emitentu izlasi, un pārbaudīt, vai minētie dati attiecas tikai uz biržas sarakstā iekļautiem kapitāla vērtspapīriem un kredītriska starpību.

Šā punkta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai gadījumos, kad iestāde piemēro Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bn panta 3. punktā minēto atkāpi, 60 darbdienu korelāciju izmanto tikai starp kapitāla vērtspapīru pozīcijām, kurām izmanto minēto atkāpi, un vai korelācija tiek citādi novērtēta viena gada laikposmā.

Šā punkta e) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai pieeja, ko iestāde izmanto, lai izvēlētos periodu, tostarp tā ilgumu, ir:

a) pamatota;

b) dokumentēta iestādes iekšējā politikā;

c) pārbaudīta, lai ņemtu vērā jebkādas izmaiņas spriedzes periodā, kas minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bc panta 2. punktā.

2. Šā panta 1. punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecībā uz emitentu izlasi, attiecībā uz kuriem iestādei ir pozīcijas, kurām piemēro pašu kapitāla prasības attiecībā uz saistību nepildīšanas risku, pārliecinās, vai no korelācijas modelēšanas iegūtās pāru emitenta korelācijas ir saderīgas ar pāru emitenta korelācijām, kas iegūtas no novērojamiem tirgus datiem.

51. pants

Riska ierobežošanas pozīciju atzīšanas novērtējums

Novērtējot, vai riska ierobežošanas pozīciju atzīšana iestādes iekšējā saistību nepildīšanas riska modelī atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bo pantam, kompetentās iestādes:

a) pārliecinās, vai iestādes iekšējā politikā:

i) ir aprakstīts, kā tiek veikts ieskaits;

ii) ir precizēti:

1) tie bāzes riski, kas, modelējot divas dažādas pozīcijas, ir netieši ietverti modelēšanā;

2) tie bāzes riski, kas turpretim ir skaidri ietverti, ieviešot bāzes riska faktoru;

b) pārbauda iestādes iekšējo politiku un pārbauda šajā iekšējā politikā paredzētos kritērijus, lai atzītu ieskaita un riska ierobežošanas vai diversifikācijas ietekmi;

c) novērtē, vai iespējamā būtiskā bāzes riska uzraudzība, kas var rasties intervālā starp instrumenta termiņu un viena gada periodu, ir noturīga;

d) pieprasa iestādei nodrošināt:

i) pozīciju izlasi saistību nepildīšanas riska modelī;

ii) to riska faktoru sarakstu, kas atbilst i) punktā minētajām pozīcijām.

Pieprasot d) apakšpunkta i) punktā minēto paraugu, kompetentās iestādes pārliecinās, ka iesniegtās pozīcijas ir dažādas un ka attiecīgā gadījumā ir iekļautas gan pozīcijas, kurām veikts ieskaits, gan pozīcijas, kurām ieskaits nav veikts.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai iestādes iekšējās politikas kritēriji nodrošina ieskaita un riska ierobežošanas efektivitāti arī tad, ja iestājas kredītnotikums vai jebkurš cits notikums.

Šā punkta d) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes pārliecinās, vai:

a) iestādes pozīciju attiecināšana uz riska faktoriem nodrošina, ka riska darījumiem ar dažādiem parādniekiem netiek veikts ieskaits un ka šāds ieskaits tiek veikts tikai pozīcijām, kas attiecas uz viena un tā paša parādnieka vieniem un tiem pašiem finanšu instrumentiem;

b) riska darījumus ar dažādiem parādniekiem attiecina uz dažādiem riska faktoriem, vai arī pastāv bāzes riska faktors, kas aptver atšķirības minētajos riska darījumos, un ir ietverts bāzes risks starp parādniekiem, kas ir ietverti kredītindeksos, un citiem parādniekiem;

c) attiecībā uz viena un tā paša parādnieka pozīcijām dažādos finanšu instrumentos iestādes veiktā analīze, lai novērtētu, vai būtisks bāzes risks riska ierobežošanas stratēģijās var rasties dažāda veida produktu, kapitāla struktūras prioritātes, iekšējo vai ārējo reitingu, termiņa vai laika dēļ, ir noturīga.

52. pants

Novērtējums par atbilstību konkrētām prasībām

Novērtējot iekšējā saistību nepildīšanas riska modeļa atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp pantā noteiktajām prasībām, kompetentās iestādes:

a) attiecībā uz atsevišķa emitenta, kā arī vairāku emitentu saistību nepildīšanas riska modelēšanu, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 1. punktā:

i) nosaka pieeju, ko iestāde izmanto saistību nepildīšanas riska modelēšanai, un pārliecinās, vai abi iestādes izvēlētie sistemātisko riska faktoru veidi aptver visbūtiskāko sistemātisko ietekmi;

ii) pārliecinās, vai abu veidu sistemātisko riska faktoru granularitāte ir pietiekama, lai aptvertu to emitentu iezīmes portfelī, uz kuriem attiecas pašu kapitāla prasība saistību neizpildes riskam;

iii) pārliecinās, vai attiecībā uz katru emitentu iestāde papildus diviem sistemātisko riska faktoru veidiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 1. punktā, izmanto atsevišķu nesistemātiska riska faktoru;

iv) pārliecinās, vai emitentu attiecināšana uz atbilstošiem sistemātiskiem riska faktoriem ir pareiza;

v) pārliecinās, vai iestāde analizē faktora modeļa skaidrojošo spēju;

vi) pieprasot izlasi novērtējuma vajadzībām, ņem vērā emitentu būtiskumu un nodrošina, ka izlasē ir iekļauti emitenti, kas ir attiecināti uz dažādiem sistemātiskajiem riska faktoriem;

b) attiecībā uz prasību atspoguļot ekonomikas ciklu iekšējā saistību nepildīšanas riska modelī, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.pb panta 2. punktā, novērtē, kā attiecībā uz šādiem saistību nepildīšanas zaudējumiem tiek modelēti saistību nepildīšanas zaudējumi, tostarp stohastiskie zaudējumi, lai atspoguļotu sistemātiskā riska faktoru īpašību izmaiņas;

c) attiecībā uz prasību aptvert nelinearitātes, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.pb panta 3. punktā, novērtē:

i) kā iestādes atkārtoti novērtē nelineāru finanšu instrumentu pēc emitenta saistību neizpildes, tostarp to, kā iestādes atkārtoti novērtē finanšu instrumentu ar vairākiem pamatā esošiem aktīviem pēc pamatā esošo aktīvu atsevišķa emitenta vai vairāku emitentu saistību neizpildes;

ii) vai iestādes ieviestie vienkāršojumi, lai aprēķinātu finanšu instrumenta cenu, rada būtiskas neprecizitātes vai sistemātisku pārāk zemu riska novērtējumu;

iii) apmēru, kādā finanšu instrumenta atkārtotā novērtēšanā ņem vērā modeļa risku;

d) attiecībā uz prasību par iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli, kas atbilst iekšējai riska pārvaldībai, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 325.bp panta 9. punktā, pārliecinās, vai iestāde ir dokumentējusi atšķirības starp iekšējo saistību nepildīšanas riska modeli un modeļiem, ko iestāde izmanto savai riska iekšējai pārvaldībai, attiecībā uz to pašu pozīciju tvērumu, un vai iestāde spēj izskaidrot šīs atšķirības.

Šā punkta a) apakšpunkta i) punkta nolūkā kompetentās iestādes novērtē iestādes iekšējā politikā sniegto sistemātiskā riska faktoru izvēles pamatojumu un to ekonomisko interpretāciju.

Šā punkta a) apakšpunkta iii) punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā, izmantojot līdzīgu emitentu izlasi, var pārbaudīt to, vai nesistemātiskie riska faktori atšķiras.

Šā punkta a) apakšpunkta iv) punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā, izmantojot emitentu izlasi, var pārbaudīt to, vai attiecināšana ir pareiza.

Šā punkta a) apakšpunkta v) punkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā un ja iestādes veiktā analīze attiecībā uz portfeli, uz kuru attiecas saistību nepildīšanas risks, tā pašreizējā stāvoklī nešķiet pietiekama, var pieprasīt iestādei, izmantojot emitentu izlasi, novērtēt iestādes izvēlēto sistemātisko riska faktoru spēju, ar ko izskaidro katra emitenta aktīva saistību nepildīšanas virzītājspēkus.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var veikt emitentu izlases statistisko analīzi, tostarp hipotēzes pārbaudi, lai pārbaudītu saistību nepildīšanas radīto zaudējumu atkarību no sistemātiskajiem riska faktoriem.

5. NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

53. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Šīs regulas 18. panta 1. punkta a) apakšpunktu attiecībā uz vides risku, 18. panta 1. punkta c) apakšpunkta vii) punktu un 18. panta 2. punkta b) apakšpunkta v) punktu piemēro no 2025. gada 1. janvāra.

Regulas 21. panta 1. punkta b) apakšpunktu piemēro no 2026. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2024. gada 13. martā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN